

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

V imenu naroda in njega bodočnosti

V našem listu smo povedali svojim bralcem, kako je tako velik narod, kakor je francoski, ki ima na razpolago veliko prirodno bogastvo, denar in kolonije ter je mravljično priden, varčen in poln energije, začel skrbeti za svojo množitev, da bi Francija ne imela čim manj, ampak čim več otrok, ki bodo ohranili in sami iz veke v veke množili hrabri in ponosni ter visoko omikani francoski narod v prid vsega človeštva in njegove boljše bodočnosti. Francoska vlada je uvedla visoke družinske doklade, ki rastejo z vsakim novim otrokom, obdavčila vse družine brez otrok in vse samce, osvobodila očete številnejših družin vojaške službe in takim družinam tudi znatno olajšala davčna bremena ter jim dala razne gospodarske ugodnosti pred drugimi.

Toda Francozi obenem vedo, da vse postave in uredbe, ki naj s pomočjo gospodarskih ugodnosti in olajšav dajo zakoncem vzpodbudo in sredstva, da bi imeli in vzredili številno družino, nimajo haska in učinka, ako se narod hkrati ne vzgoji in prerodi duhovno in nrvstveno. Tam, kjer se je v ljudi zajedel materializem, kjer hoče človek v svoji čezmerni sebičnosti živeti in uživati sam ali v dvoje, kjer se otroci smatrajo za breme, naj je gospodarsko stanje in socialni položaj zakonskih še tako ugoden, kjer jih občutijo kot oviro lastnemu izživljanju in kot primanjkljaj, ker nalagajo velike žrtve gmojne prirode — tam se bodo dali rajše obdavčiti in se bodo radi odrekli dokladam in drugim olajšavam, kakor da bi si napravili otroke, ki »nič ne nesejo«, ampak veliko stanejo ter človeka silijo k velikim omejitvam. Čemu trošiti za otroke, kar lahko sam pojem ali za kar si lahko kupim druge užitke in si preskrbim brezskrbno in lagodno življenje?

Tako samopašno gledanje na življenje okuži počasi vsega človeka in vso njegovo okolico in zajame tudi tiste, ki imajo kljub svojemu skromnemu položaju in dohodkom ali prav zaradi te svoje stesnanosti, nedostatka in stisk se vedno v sebi voljo do življenja, da ga predajo tudi svojemu potomstvu in da tako po svojem trpljenju, borbi za obstanek in vztrajnem trplju skozi življenje preko vseh ovir in ne glede na še tako velike žrtve skrbijo za ohranitev, rast in življenjsposobnost ter utrditev vsega rodu. Pomehkuženi uživači, razvajeni oboževalci lastne osebe, okoli lastnega blagostanja in blagra samoljubno osredotočeni »višje sloji in egoistični stiskači, ki sebi vse privoščijo, drugim pa nič, sušijo vire svojega in tujeja življenja ter pohujšujejo druge, da po njihovem zgledu zametajo vsa načela občestvenega življenja, da jim obči blagor naroda ni nič in da sklenejo, da bodo tudi sami skrbeli le zase; bodočnost naroda in država pa človeštva, to je nekaj, od česar jaz nič nimam! Če si drugi življenje, omejeni sami nase ali na svojo družico, pošteno privoščijo, ne da bi jim bilo mar drugih, kaj še, da bi si sami nakopali še skrb za bodočnost, za potomstvo, za prihodnje rodove naroda — zakaj naj bi bil jaz tako neumen, da garam ne samo za sebe, ampak še za cel kup otrok in to še v tako slabih časih? Tako se marsikdo sprašuje in si odgovori na to vprašanje, kakor vidi živeti svojega imovitega soseda in tako zvano »boljšo« družbo: samo zase in za svoj žep ter za svojo lastno korist.

Tako je dejansko in takega stanja ne more izboljšati in odpraviti nobena postava, ker postava ne sega tja, kjer se začneja svobodna zla volja ali prav za prav nevolja za življenje, za podaljšanje in razširjenje lastne osebe v bodočnost, za ustvarjanje novega življenja po lastnem potomstvu, ker se je človek zožil čisto na sebe samega in ne vidi v življenju in ohranitvi ter pomnožitvi rodu nobene vrednosti in koristi. Kako naj postava, naj je še tako stroga, zajame tisto središče človeka, iz katerega izhaja njegova volja do življenja in v katerem se ta volja po ubijajoči sili sebičnosti, samoljublja in samouživanja vede in hote kvari, suši in ubija? Kako s postavami zaježiti in ustaviti samoljubnost in samopašnost ter zgolj na gmotno blaginjo usmerjeni nazor o človeškem življenju, ki so se ga od imovitega dela družbe navzeli še ostali sloji naroda?

To je vprašanje, ki se z usodno silo stavlja tudi nam Slovincem. Ravnatelj zdravstvenega zavoda v Ljubljani nam je povedal, da se Slovinci v jugoslovanski državi najmanj množijo, da letno ostaja v naših domovih praznih 1000 zibelk in to zaradi namenoma preprečenih rojstev, da se je v zadnjih desletih letih rod povečal samo za 8%, dočim so se Srbi in Hrvatje najmanj za dvakratno tolik odstotek in zlasti srbski narod stalno naraščajo, kakor Slovinci stalno padamo. Ko se je Jugoslavija ustanovila, je bilo Slovencev v njej ena dvajsetina, danes nas je ena petnajstina in v nekaj desetletjih bomo steli v Jugoslaviji samo eno desetino vsega njenega prebivalstva...

Ali smo te številke dobro premislili in se zavedamo, kaj pomenijo? One ne povedo nič manj in nič več, kakor da slovenski narod vsiha in umira in da je zadnji čas, da se zavemo, kje smo. Čim manj nas bo, tem manj bomo pomenili v državi in v svetu, tem bolj bo padala naša narodna energija, tem več bomo pomenili naši bratje in sosedi, katerih življenjski pogon raste z njihovim številom, s številom tistih, ki bodo črpali spet nove sile v pogumni borbi za izkoriščanje naše grude, za zaslužek po božji zemlji, za svoj napredek v trudu in znoju, ker le trdi trud, ne brezdelno, lagodno in samo uživajoče življenje ohranja in okreplja kljub vsem žrtvam posameznika in narod Nespameten je izgovor, ki ga slišiš danes iz ust marsikaterega in marsikatero, češ, čemu nam roditi otroke, da jih poberejo kuge, lakota ali vojska? Narod, ki bi bil take miselnosti, res ne bi bil vreden, da živi. Mar ni boj predpogoj vsakega in vsega življenja? Ali niso borbe zato, da narod zmaguje prav tako, kakor mora v borbi za življenje zmagovati posameznik? Ali ni borba v

Dvoje gibanj na Balkanu

Italija in Turčija si vsaka na svoj način prizadevata, da bi zedinili Balkan in mu obvarovali mir

Sovjetija ponuja Romuniji nenapadalni pakt

London, 23. jan. t. Reuter: »Daily Mail« objavlja poročilo svojega dopisnika iz Istanbula (Carigrada), ki pravi, da je črpal svoja zanimiva poročila na merodajnih turških mestih in da so zaradi tega zanesljiva. Časnikar pravi, da so mu na merodajnih turških mestih priznali, da obstojata sedaj na Balkanu, odnosno po vsej južnovzhodni Evropi dve veliki diplomatski gibanji, ki bi radi vsako na svoj svojstveni način zavarovali nevtralnost tega področja.

Prva skupina, ki da objema Italijo, Jugoslavijo, Madžarsko in Grčijo, si prizadeva, da bi organizirala fronto proti nadaljnjemu prodiranju boljševizma. To prvo gibanje da stoji pod vodstvom Italije.

Drugo gibanje pa da vodi Turčija, ki si prizadeva za to, da bi spravila politike vseh balkanskih držav v vsakem pogledu v isto smer, vključno Italijo, če le more.

Turčija predloži balkanski konferenci svoj pomiritveni načrt

Na časnikarjevo vprašanje, v čem stvarno obstoja ta drugi — turški — načrt, so mu poučeni ljudje dejali, da je kaj enostaven. Turčija si namreč prizadeva, da do dne 2. februarja, ko se bo v Belgradu sestala balkanska konferenca, sestavi načrt, ki ga hoče takrat predložiti. Načrt pa je naslednji: Madžarsko in Romunijo je treba pridobiti za to, da svoja medsebojna vprašanja o popravni meji odložita do konca sedanjega vojne. Takrat naj se reši vprašanje morebitnega odstopa madžarske naseljenih krajev Romunije, a do takrat pa naj Romunija madžarskim narodnim manjšinam da samoupravo na kulturnem področju. Isti poskusi naj se napravijo med Bolgarijo in Romunijo na eni ter med Bolgarijo in Grčijo na drugi strani.

Turški načrt ima za seboj brez dvoma angleško in francosko oporo in se sme reči, da ker Anglija in Francija ne marata neposredno posegati na Balkan, tako rekoč govorita skozi usta Turčije, ki je njuna zaveznica. Predloge torej, ki jih bo stavila Turčija na balkanski konferenci glede Romunije, Madžarske in Grčije, je treba smatrati tako, kakor da prihajajo od strani Anglije in Francije, ki poleg drugega tudi jamčita za nedotakljivost Romunije in Grčije. Romunija in Grčija bosta še neposredno po angleških in francoskih diplomatskih odposlanstvih na to opozorjeni, da naj imata pred očmi, da izražajo turški predlogi želje Anglije in Francije.

Kje in kako se srečata ti dve gibanji, prvo, ki ga vodi Italija, in drugo, ki ga vodi Turčija, ni znano. Položaj pa bo postal jasen po balkanski konferenci.

Italija svetuje Romuniji:

»Sporazumite se z Madžari, dokler je še čas za to — jutri zna biti že prepozno«

Rim, 21. jan. t. »Critica Fascista«, ki je večsintolmač italijanskega ministrskega predsednika, posveča svoj uvodnik Balkanu in pravi v njem, da je na južnovzhodnem področju opaziti dvoje gibanj: prvo gibanje prihaja od tistih držav, ki želijo obstoječe napetosti poravnati na ta način, da bi se gotova meja popravila v korist Madžarom in Bolgarom, med tem ko je druga skupina držav — to so konservativne države — za to, da se meje ne popravljajo. V središču prvega gibanja da je Madžarska, med tem ko drugo skupino vodi Turčija. Kakšno stališče zavzema Italija k tem vprašanjem? Italija se pridružuje prvi skupini držav, to je revizionistični skupini, in je mnenja, da je skrajni čas, da se vse napetosti odstranijo, ker bo bodočnost zahtevala trdnega skupnega odpora vse južnovzhodne Evrope.

Sovjeti lovijo Romunijo

Nenapadalni pakt z rdečim oporiščem na izlivu Donave

Rim, 21. jan. t. Italijanski listi objavljajo vsebino članka, ki je izšel v Moskvi v glasilu Kominterne, kjer pravi, da »bi bilo za Romunijo najbolje, ako bi s Sovjetsko Rusijo sklenila dvustranski pakt o nenapadanju«.

Proti temu moskovskemu predlogu se je dvignilo več italijanskih listov. Posebno »Informazioni del Giorno« so ostro odgovorile, češ, da bi Italija kaj takšnega ne mogla pripustiti. Sovjetija je svo-

fizični prirodni in v duhovnem življenju najmočnejši činitelj napredka? Za zmagovito borbo pa je treba, da nas je čim več.

tiste države, ki bi rade, da bi ostalo vse pri starem (to sta Anglija in Francija, ki se poslužujeta turškega posredovanja), naj pomislijo — tako piše revija —, da je na primer za Romunijo skrajni čas, da poravna svoje spore z Madžarsko na podlagi prostovoljne poprave meja. Lahko nastopijo za njo velike težave. Romunija jih bo prenesla le, ako bo namramadžarski opustila svoje dosedanje trmasto zadržanje. Danes je čas za to, zaključuje »Critica Fascista«, jutri bo morda prepozno.

Italija sprašuje nemško vlado

London, 22. januarja. b. Diplomatski dopisnik »Sunday Times« poroča iz zanesljivega vira, da je italijanska vlada zadnje dni poslala Nemčiji vprašanje, kakšno stališče bi zavzela za primer, če bi Sovjetska Rusija pričela prodirati na Balkan. Istočasno je italijanska vlada sporočila nemški vladi, da v nobenem primeru ne bo trpela prodiranja Sovjetov na Balkan, in si pridruže popolnoma svobodne roke, če bi prišlo do nezaželjenega razvoja na Balkanu zaradi prodiranja Sovjetske Rusije.

Rim, 22. jan. b. Informacije tujeja tiska o vojnih pripravah v Karpatih smatra italijanski tisk za tendenciozne. Italijanski tisk je mnenja, da so ta poročila zgolj vojna propaganda, ki ima samo namen vznemirjati gotove kroge. V zvezi s tem objavlja agencija Stefani poročilo, da rimski merodajni krogi zanikajo govorice o novi okrepljeni romunskih čet na sovjetski meji v Galiciji. Prav tako iz Bratislave zanikajo glasove o zbiranju slovaških in nemških čet na madžarski meji.

»Stampa« hvali Jugoslavijo

Rim, 22. jan. Turinski list »Stampa« objavlja daljši uvodnik o bližajoči se balkanski konferenci, v katerem podčrtava vlogo, ki jo bo imela »da sta dve najnovejši dejanji jugoslovanske Jugoslavija in hvali njeno politiko. List nadaljuje, nanje politike naravnost zgodovinske važnosti, namreč prijateljski pakt s Italijo ter postopno

zblizevanje z Madžarsko. Jugoslavija je mogla brez potresov preživeti evropsko krizo. Svoj mir je dosegla na časten način in brez vsakih sporov. Med tem ko druge države nemirno gledajo proti svojim mejam, se je Jugoslavija zahvaljujoč svoji modri zunanji politiki, lahko obrnila k dokončnemu urejanju svoje notranje politične podobe. Italija bo podpirala vsak gib, ki bo na Balkanu storjen za ohranitev miru.

Sovjetsko-nemški petrolejski sporazum — brez zasedbe južne Galicije

Pariz, 21. januarja. t. Iz švicarskih virov je »Temps« izvedel, da je med Nemčijo in Sovjetijo prišlo do novih sporazumov ali da v kratkem pride do novih sporazumov, ki pa ne odgovarjajo različnim poročilom, ki so o tem predmetu zadnje dni krožili po evropskem tisku. Novi dogovori se tičejo petrolejskih vrelcev, ki ležijo pod Stanislavovim in Kolomejo, torej v južnem delu tistega dela nekdanje poljske Galicije, ki ga je zasedla Sovjetska Rusija.

Pri pogajanjih ni bilo nikdar govora o tem, da bi Sovjetija to ozemlje odstopila Nemčiji, ampak samo o tem, da bi Nemčija prevzela začasno tehnično vodstvo in izkoriščanje petrolejskih vrelcev, ki so bili ob priliki poljskega umika zelo poškodovani. Nemčija je izrazila svojo pripravljenost, da pošlje v ta kraj svoje inženirje in druge petrolejske strokovnjake, ter da poskrbi, da bodo izkoriščanje petrolejskih vrelcev kmalu kolikor močje izdatna.

Po dosedanjih informacijah je Sovjetska Rusija pripravljena, da sprejme nemško ponudbo o tehnični pomoči pri obnovi petrolejske industrije v južni Galiciji in da pridelek odstopi Nemčiji. Ni pa mogoče ugotoviti, če in v kakšnem številu se nahajajo nemške čete v sovjetski Galiciji. Če bi to bilo tudi dejstvo, bi njihove prisotnosti ne bilo treba razlagati kot znamenje, da je Sovjetija to ozemlje pripravljena odstopiti Nemčiji. Sovjetija se od madžarske meje in od vrhov Karpat ne bo več umaknila, ampak je treba verjeti, da imajo nemške čete tamkaj drugo nalogo, ki tičejo bodočih načrtov pri sodelovanju Nemčije in Sovjetije.

Churchill razburil nevtralce

Službena angleška objava jih spet pomirjuje

London, 22. jan. t. Reuter. Vse angleško časopisje danes objavlja izveček govora mornariškega ministra Churchilla, ki ga je imel preteklo soboto zvečer po radiu. Churchill je takrat spregovoril izredno ostru besede na naslov nevtralnih držav in poudaril, da bodo morale nevtralne države res biti nevtralne in da ne bo šlo tako naprej, da bi Nemčijo kot nasprotnico Anglije zalagale z življenjem in surovinami, katerih dovolj hoče angleško-francoska blokada onemogočiti. Ker so te ministrove besede povzročile pri nevtralnih državah veliko vznemirjenje in je prišlo danes in včeraj polno vprašanj na angleško vlado, kakšne namene ima v bodoče napram nevtralnim državam, je zunanje ministertvo danes popoldne izdalo službeno tolmachenje Churchillovega govora, v katerem med drugim pravi:

»Churchillov govor je treba smatrati kot priložnostno izjavo ministra o vojnih dogodkih. Njegov govor je imel značaj družinskega nezaveznega razgovora in mu ne pripada važnost izjave, kot jo ministri na primer dajejo v parlamentu. Za takšni odgovori tudi nečoj razlagati vladne politike, med tem ko oni, spregovorjeni v parlamentu tolmachenje politiko vlade. Besede, ki jih je Churchill spregovoril o nevtralnih državah, imajo seveda že zaradi tega veliko važnost, ker jih je spregovoril Churchill, vendar pa ni treba misliti, da predstavljajo kakšen odklon od dosedanje politike angleške vlade do nevtralnih držav. Naj se torej temu govoru, ki je imel namen, da bo bolj družinskega značaja, namenjen za radioposlušalce, ki ga poslušajo

doma pri peči, ne daje večja važnost, kakor jo dejansko ima, in jo je hotel imeti po zamislih ministra samega.«

Mnenje v Parizu

Pariz, 22. jan. t. Havas. Churchillov govor, v katerem je angleški mornariški minister namignil, da čakajo nevtralne države v tej vojni velike odločitve, češ, da se bodo morali v takšni vojni, kot je sedanja, boriti vsi narodi in da ni misliti na to, da bi nekateri stali ob strani in služili, med tem ko se bodo drugi vojskovali, je v pariškem tisku povzročil številne razlage. Francoski tisk sprejema mnenje angleškega ministra, pa naj gre za severne, zahodne ali za sredozemske nevtralne države. Anglija in Francija da se ne borita sami zase in za svoje koristi, ampak predvsem za male države, ki bi jih bila Nemčija vse zaporedno prisvojila, da ništa posegli vmeš zahodni vevseli. Razume pa se, da angleški ministri ni maral izrekat nobenih groženj na naslov nevtralcev, ampak je podčrtal samo nekaj resnic, ki je prav, ako jih svet ima pred očmi. To tiče posebno one nevtralce, pišejo v Parizu, ki nasprotnike Anglije in Francije zalagajo z življenjem in surovinami, torej tisto Nemčijo, pred katero sta jih rešila uprav Anglija in Francija.

Odmev v Italiji

Reuter, 22. januarja. AA. Reuter. »Popolo di Roma« svojemu komentaru sobotnega Churchillovega govora daje naslov »Prvi lord admiraltete se prizadeva, da bi teroriziral nevtralce in jih pridobil za Anglijo in Francijo«.

»Regime fascista«, ki tudi piše o Churchillovem govoru, pa svojemu članku daje naslov: »Churchill odkrito apelira na nevtralce in napoveduje raj na zemlji. V italijanskih političnih krogih smatrajo, da je Churchillov govor opravičil obtožbe, ki jih je objavilo pred kratkim italijansko časopisje, da sta Anglija in Francija od gotovega časa sem želeli razširiti vojno na vso Evropo.«

Volitve v Bolgariji

Sofija, 22. jan. AA. Bolgarska teleg. agencija poroča: Včeraj so bile poslanske volitve na področju Plovdiva in Vračke. Izvoljenih je bilo 21 poslancev. Volitve so potekle v popolnem miru in redu. Od 41 poslancev jih je bilo izvoljenih 38, ki podpirajo vladno politiko. Volitve se bodo prihodnje nedelje nadaljevale in bodo na področju Sofije in Stare Zagore.

Zagrebska vremenska napoved: Sneg. Zemunska vremenska napoved: Mraz bo nekoliko popustil. Delno oblačno — vsej krajevini. Ponekod utegne snežiti.

Politični zapiski

O geslu »Srbi na okup!«

»Hrvatski Dnevnik« piše v uvodnem članku, da se v dejanju ne bo dalo izvesti geslo »Srbi na okup!«. Med drugimi razlogi, pravi list, je tudi strankarstvo med Srbi. »Vse srbske stranke kličejo Srbe na okup. Radikalna stranka kliče skupaj vse radikale, sedanje in bivše, to pa pomeni večino Srbov. Srbe kliče na okup tudi JNS, to dela tudi demokratska stranka. Vse te stranke bi hotele zbrati vse Srbe, kakor je HSS zbrala vse Hrvatke. Toda razlika med srbskimi strankami je prevelika, da bi bil mogoč tak blok. Temu nasprotuje življenjska sila vseh starih srbskih strank. Hrvatom je bilo mogoče zbrati vse Hrvatke v HSS, ker so povojne hrvatske stranke bile nove tvorbe, brez tradicije in brez zveze z ljudstvom. Pri Srbih pa je to drugače. Njihove stranke imajo svoje izdelane programe in pristaje. Nalo list naglašuje, kako je to bilo težko pri pogajanjih za sporazum, ko je bilo le za akcijo v opoziciji, pa so vseeno razlike vedno butale na dan. Kakor hitro je geslo Srbi na okup postavljeno na strankarsko podlago, mu je že vzeta udarna sila. Nato pa list veli: »Demokrati žele zbrati vse Srbe. Toda, če bi Srbi imeli izbirati in zbrati se okoli radikalne stranke, ali pa se cepili v radikale in demokrate, bi niti en hipce ne oklevali zbrati to zadnje (cepiti se na dve stranki). To je obenem dokaz, da ni notranjih razlogov za tako zbiranje.«

Hrvatske Zagorce bodo kolonizirali

Kakor poroča »Hrvatski Dnevnik«, je bilo pretekli teden v Maruševcu pri Varaždinu zborovanje krajevnih organizacij HSS, kjer so med drugim popisali vse ljudi, ki bi se hoteli preseliti iz Zagorja v kak drugi del banovine Hrvatske. Ta popis bodo predložili kolonizacijskemu pokrajinskemu sestanku v Krapini. — Kakor je iz tega razvidno, Hrvati resno mislijo izvesti kolonizacijo revnih Zagorcev v bogatejša kraja.

»Srpska Štampa«

V Zagrebu je začel izhajati nov srbski list z naslovom »Srpska štampa«, ki pravi, da izhaja kot »glavni nezavisni politični, kulturni in gospodarski organ Srbov v banovini Hrvatske. List izdaja konzorcij »Srpska štampa«. Ureja ga M. Divjak, bivši glavni urednik zagrebskega dnevnika »Novosti«. List v uvodnem članku naglašuje, da bo kot tak Srbe zunaj banovine Hrvatske pravilno informiral o razmerah Srbov v banovini Hrvatski ter da bo sodeloval v popolni harmoniji z brati Hrvati. List bo pisal za sedanjo politično smer na Hrvatskem.

Kaj je delal rajni dr. Spaho

Bivši muslimanski narodni poslanec Sukrija Kutrović je v bajramsko številko muslimanskega lista »Gajret« napisal članek, kjer govori, da so muslimani bližji Srbom kot Hrvatom. Nato pravi: »Stoletno skupno življenje ne more dati drugačnega sadu. Bosanskohercegovski muslimani in srbski spadajo k vzhodnemu delu naroda, k srbskemu. Z zahodnim delom, s hrvatskim, razen nekaj splošnih elementov, ki so skupni srbskemu in hrvatskemu plemenu, muslimani nimajo niti daleč teh etniških in psiholoških enakosti. Na drugi strani pa je znano, kako močno vpliva vera v ustvarjanju smisla za čim bližje vezi v isti verski skupnosti. Tudi ta element je odločilen za razpoloženje in težnje muslimanov, ko gre za razdelitev dežele na interesne sfere, srbsko in hrvatsko. Muslimani se zavedajo, da vsi nikakor ne bi mogli priti v hrvatsko sfero, zaradi česar bi odepčitev enega dela v to sfero oslabilo njihova versko skupnost. Poleg drugih vzrokov naglašamo tega kot glavnega zoper namero, da bi se Bosna in Hercegovina razdelili na ti dve sferi. Zato ne more nihče ugovarjati, da je rajni dr. Spaho govoril iz duše vseh muslimanov, ko je ob pogajanjih za sporazum med Srbi in Hrvati takole dejal: »Ako Bosna in Hercegovina ne moreta dobiti avtonomije, tedaj ne moremo za nobeno ceno dovoliti, da bi se razdelili, marveč naj bi rajni kot ena celota pripadli Srbiji. Edino tako more verska skupnost muslimanov v Bosni ohraniti zvezo z drugimi muslimani.« — Zaradi informacije omenjamo, da je list »Gajret« vedno pisal v tem smislu.

Muslimanski praznik žrtve

Preteklo soboto je muslimanski svet praznoval svoj veliki praznik, ki se imenuje »Kurban bajram«. Sarajevska »Pravda«, ki je za to priložnost v soboto izšla znova prvič po Novem letu, je prinesla članek, kjer veli, da je ta muslimanski praznik spomin in praznik Abrahamove velike žrtve, ko je bil pripravil darovati sina Izaka. Nato pa list naglašuje važnost žrtve za muslimansko gibanje v Jugoslaviji ter pravi: »Čutilimo se eno s svojimi brati po veri, ki so druge narodnosti, nič manj silna pa ni naša ljubezen tudi do bratov, ki so bratje po rodu in plemenu, ki so druge vere. Z vsemi temi želimo sodelovanja za skupno dobro, s prvimi za blagor vse islamske skupnosti na zemlji, z drugimi za blagor vsega našega naroda v lepi naši domovini. Bodisi za prvo, kakor za drugo smo doprinesli že velike žrtve, ki prav nič ne zaostajajo za žrtvami drugih. Spomnimo se na današnji praznik Kurban bajrama, da naš boj še ni končan ter da bo zahteval od nas še mnogo žrtev, ker boj zahteva žrtve.« V isti številki prinaša list izjavo verskega poglavarja muslimanov reis ul ulema Spaha, na drugi strani se peča s politiko sporazuma, na tretji pa je članek o rajnem dr. Spahu ter drugi članek o sedanjem voditelju muslimanov dr. Kulenoviću.

G. Vlajić na demokratskem shodu v Kruševcu

V nedeljo je demokratska stranka priredila shod v Kruševcu, kjer je govoril G. Boka Vlajić, ki je med drugim tudi tole rekel: »Da bi bila očitna vsa težina demokratskih ugovorov zoper volitve preden je izvedena državna ureditev, je treba odgovoriti na vprašanje: V kakšnem položaju bodo zastopniki srbskih strank v novi skupščini, kjer ne bodo imeli druge izbire kakor le to, ali sprejmejo enostransko rešitev zgolj hrvatskega vprašanja, medtem ko bo državnopravni položaj srbskih krajev še naprej ostal nerazrešen, ali pa zavrnejo v celoti rešitev, ki je bila brez njih sprejeta dne 26. avgusta. Tako usodna bo odločitev, če se bodo pred njo znašle v novi skupščini vse srbske stranke, če bodo volitve pod temi pogoji. Zato pozivljive vse srbske stranke, naj zastopajo vse razlike, da se omogoči v tem vprašanju ena skupna srbska volja.«

Tišina pred odločitvami

Politični položaj v Beogradu kaže, da stojimo pred nujnimi odločitvami

Beograd, 22. januarja. m. Današnji dan ni bilo važnejših političnih dogodkov. Predsednik vlade Cvetković je večerajšnji nedeljo prebil v Nišu in imel več sestankov s svojimi političnimi sodelavci. Svoji se je vrnil v Beograd in je danes prebil ves dan v predsedništvu vlade, kjer je sprejel posamezne načelnike in referente. Večina ministrov je še vedno izven Beograda. Tako so v Zagrebu še skoraj vsi hrvatski ministri. Večeraj popoldne je odpotoval tudi finančni minister dr. Sutej v Zagreb.

Politična javnost se je počela danes predvsem z izjavami voditeljev posameznih političnih skupin na večerajšnjih zborovanjih. Teh je bilo precej kljub slabemu vremenu in velikim enzimnim zametom, ki niso ravno najprimernejši za prirejanje političnih shodov v Beogradu je bilo več zborovanj mladinske JRZ, na katerih so predvsem obravnavali organizatorična vprašanja. Večje zborovanje je imela JRZ za drugi volivni okraj, na katerem je govoril minister za ljudsko telesno vzgojo Tomić. V svojem govoru je predvsem zagovarjal sporazum z Hrvati ter je v zvezi s tem omenjal zadnji obisk naše knežje dvojice v prestolnem mestu Hrvatske.

Večje zborovanje je imela večeraj demokratska stranka v Kruševcu. Govoril je prvak demokratske stranke Božidar Vlačić.

Samostojni demokrati so se že delj časa pripravljali na shod v Banjaluki, kjer je govoril tudi minister Budisavljević. V svojem govoru je omenjal tudi novi volivni zakon, za katerega je dejal, da bo v kratkem podpisan. Omenil je tudi poslanske volitve in zatrjeval, da bodo popolnoma svobodne. Značilno za večerajšnje zborovanje samostojnih demokratov v Banjaluki je to, da je ta stranka po zatrjevanju objektivnih krogov pričela izgubljati teren v krajih, ki jih je vsa leta smatrala za svoje trdnjave.

Tujezemski obvezanci družbenega davka ga plačujejo od dne 1. januarja dalje

Beograd, 22. januarja. AA. Po določilih točke 3. izpremenjenega člena 74. zakona o posrednih davkih so postali obvezanci družbenega davka v kraljevini tudi vse pravne osebe iz tujine, ki imajo na ozemlju kraljevine takšne poslovne zadeve, da doslej niso bile predmet tega davka. (Registriranega zastopstva.) Ker je omenjena sprememba stopila v veljavo 1. januarja t. l., je dolžnost plačevanja družbenega davka nastopila ta dan za vse tiste pravne osebe iz tujine, ki so ta dan v kraljevini:

- imele podružnico, tovarno, delavnico, kraj kupovanja in prodaje, skladišče ali kakšno drugo poslovalnico in stalno zastopstvo, v kolikor takšna poslovna ureditev kot registrirano zastopstvo ni bilo že po prejšnjih zakonskih določilih vzrok za plačevanje družbenega davka;
- sodelovanje, v katerem domačem podjetju vsaj s 50% pri glavnici, razdelitvi dobička ali kako drugače;
- oskrbovale domače podjetje z blagom vsaj v višini 50%.

Pojem poslovne ureditve pravne osebe iz tujine je podrobno pojasnjen v pravilniku o čl. 74. zakona o neposrednih davkih. V kolikor so torej podjetja, ki se imajo po navedenih določilih smatrati za poslovne ureditve pravne osebe iz tujine, doslej bile dolžne plačevati pridobnino, nimajo več te dolžnosti od 1. januarja t. l., zato so pa z istim dnem postale obvezane plačevati družbeni davek. Zanje veljajo torej od 1. januarja t. l. dalje vsa določila zakona o neposrednih davkih o družbenem davku, določila, ki jih navajajo predvsem čl. 74. do 88. tega zakona. Med temi določili je posebno važno določilo iz čl. 80., po katerem se davčna osnova za ta podjetja določi na podlagi bilance, torej na podlagi poslovnega uspeha po poslovnih knjigah. To se pravi, da morajo za vse poslovanje pri nas voditi redne poslovne knjige od 1. januarja 1940 dalje, v kolikor jih že doslej niso vodili. Za takšna podjetja veljajo med drugimi tudi določila drugega odstavka čl. 105. omenjenega zakona o roku in načinu predložitve davčne prijave odst. 1. čl. 107. o posledicah nepredložitve takšne prijave in naknadnih podatkih, določila čl. 127. o pristojnosti oblasti za odmero družbenega davka, določila čl. 128. o kraju odmere tega davka, kazenske sankcije iz točke 2. odstavka 1., čl. 137. za prepozno predložitve davčne prijave, št. 2. izpremenjenega člena 142. istega zakona itd. Ker so gori navedene poslovne ureditve pravnih oseb iz tujine 1. januarja 1940 postale obvezne za plačevanje družbenega davka, so v smislu določil prvega odstavka čl. 77. zakona o neposrednih davkih dolžni začeti te svoje obveznosti prijaviti v 14 dneh od začetka te obveznosti, torej do 14. januarja t. l., pristojni davčni oblasti, to je sistemom finančnemu ravateljstvu, na čigar področju se nahajajo. Če ima pravna oseba iz tujine svoje poslovne ureditve na področju več finančnih ravateljstev, mora predložiti takšno prijavo za vse svoje poslovne ureditve v državi tistemu finančnemu ravateljstvu, na čigar področju se nahaja največja od teh ureditev. Če ima katera pravna oseba iz tujine razen poslovne ureditve, ki je bila po dosedanjih določilih obvezana plačevati pridobnino, še druge poslovne ureditve, ki bi bile podvržene družbenemu davku že doslej po prejšnjih določilih čl. 74., ni treba za poslovno ureditev pri dosedanjem obvezancu pridobnino predložiti posebne prijave o začetku obveznosti plačevanja družbenega davka, ker pride ta poslovna ureditev v sestav poslovne ureditve pri dosedanjem obvezancu družbenega davka. Zato dosedanji obvezanci pridobnino — odslej poslovne ureditve pravnih oseb iz tujine — ne bodo za leto 1940. predložili prijavo za odmero pridobnino, ampak prijavo za odmero družbenega davka, in sicer v smislu določil 2. odstavka čl. 105. zakona o neposrednih davkih, v roku 5 mesecev po koncu poslovnega leta, najpozneje pa 15 dni po glavnem občnem zboru pravne osebe iz tujine, kjer je občni zbor odobril sklepne račune. Ker se bo prvo poslovno leto poslovnih ureditev teh novih obvezancev družbenega davka končalo šele v teku 1940 ali konec tega leta, se bo omenjeni rok petih mesecev za predložitev davčne prijave začel šteti od dneva, ko se konča poslovno leto 1939-40. Na podlagi takrat predložene prijave se bo v smislu čl. 80. zakona o neposrednih davkih dokončno odmeril družbeni davek za leto 1940. in za leto 1941. Do te dokončne odmere se bo davek odmeril omenjenim poslovnim ureditvam pravnih oseb iz tujine začasno v višini minimalnega davka iz čl. 86. zakona. Takšen začasni minimalni davek se odmeri v skladu z vloženo glavnico po stopnjah, ki jih določa tretji stavek drugega odstavka člena 86-1 zakona. Če pa ni vložene glavnice, se bo po določilih tretjega odstavka čl. 86-1 zakona odmeril začasni minimalni davek od čistega premoženja

To jasno potrjuje medklci, ki je padel med govorom Save Kosanovića, glavnega tajnika SDS. V svojem govoru je Kosanović trdil, da se SDS bori proti diktaturi. Nekdo pa je vrigel govorniku v obraz besede: »Toda neemo mi diktature SDS!« Sploh so neprestano padali medklci med govori posameznih strankinih voditeljev.

V zvezi s perečimi vprašanji zadnjega časa je politična javnost danes posvetila veliko pozornost važnemu sestanku glavnega odbora JRZ. Vse politične skupine so zavzele svoje stališče do vprašanj, ki so na dnevnem redu in katerih rešitev ne trpi več odlaganja. Glavni odbor JRZ bo v sredo ob 10. dopoldne na svoji seji zavzel stališče do vprašanj nadaljnje državne prereditve, poslanskih volitev in politične zakonodaje, ki jo je napovedala sedanja vlada, od katere pa je doslej izdala samo šele volivni zakon. Drugih dveh zakonov, zborovalnega in združevalnega zakona ter tiskovnega zakona, pa še ni. Važno vprašanje, s katerim se bo glavni odbor stranke pečal, bo tudi sedanje stanje stranke v hrvatskih krajih in njeni odnosi do SDS.

Zadnji politični dogodki so precej razgibali tudi staroradikale. V zvezi z akcijo pravosodnega ministra dr. Lazarja Markovića vsi radikali in glavni odbor odločno odklanjajo izjavo dr. Markovića, da bi posredoval med JRZ in glavnim odborom narodne radikalne stranke. Kakor smo že poročali, ni izključeno, da bi v tem pogledu prišlo do presenečenja in bi vendar prišlo do tesnejših stikov med JRZ in glavnim odborom.

Vsekakor bo ta teden politično zelo zanimiv, to tem bolj, ker so vsa pereča notranjopolitična vprašanja postavljena tako, da nujno zahtevajo jasne odločitve.

Knez Kristofor umrl

Stric Nj. kr. Vis. kneginje Olge

Beograd, 22. januarja. AA. Ob priliki smrti grškega princa Kristofora, strica Nj. kr. Vis. kneginje Olge, bo dvor v žalosti 8 dni.

Pokojnik knez Kristofora se je rodil 29. julija 1888 v dvorcu Pavlovsk v Petrogradu kot najmlajši sin grškega kralja Jurija I. ter je brat grškega kralja Konstantina I. in stric današnjega grškega kralja, kakor tudi stric kneginje Olge. Osnovno izobrazbo si je knez Kristofor pridobil v vojni akademiji. Nekaj časa je bil poveljnik 1. grškega polka ter nato adjutant kralja Jurija I., kralja Konstantina I. in sedanega grškega kralja Jurija II. Umrl je kot general grške vojske. Knez Kristofor je umrl 21. t. m. ob 7.45 v bolnišnici »Evangelizmos«. Bolan je bil dva meseca na pleuritisu. Na grškem dvoru vlada velika žalost, ter bo dvorska žalost trajala štiri tedne. Pogreb pokojnega kneza Kristofora bo v Atenah v sredo ali četrtek.

Smrt hrvatskega akademika

Zagreb, 22. jan. b. Večeraj ob 6 je umrl po težki bolezni dr. Ferdo pl. Sličić, vseuč. prof. v p. in član Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu. Pokojnik je bil znan zgodovinar.

Zadružnim zvezam se naj vzame pravica revizije zadrug

Beograd, 22. jan. m. Kmetijsko ministarstvo pripravljaja uredbu, s katero misli spremeniti zakon o kmetijskih zadrugah v tem smislu, da bi se v kmetijskem ministarstvu ustanovil poseben revizijski odtsek za revizijo zadružnih zvez in zadrug. Po tej uredbi, ki se pripravlja in ki je naprejerna proti zadružništvu, revizijska zadružna zveza ne bo mogla izvrševati več revizije.

Nerednosti v Zavodu za zunanjo trgovino

Beograd, 22. jan. m. Na podlagi poročil komisije, ki jo je imenoval trgovinski minister o poslovanju naše trgovinske delegacije v Pragi, je trgovinsko ministarstvo prijavilo državnemu tožilstvu Ozrena Buzaćića iz Zagreba, Valent. Zambalo, računskega inspektorja iz Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, Aleksandra Samoukovića iz Beograda in dr. Milutina Petrovića, upravnika Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. V zvezi s to prijavo je odstavljeno dosedanji upravnik Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine dr. Lilutin Petrović in Valent. Zambalo. Za vršilca dolžnosti je imenovan višji svetnik trgovin. ministarstva in sedanji šef kabineta trgovinskega ministra. Za novega kabinetnega šefa trgovinskega ministra je imenovan dr. Andjelko Malinar, namestnik državnega tožilca iz Zagreba.

Roparski napad sredi Zagreba

Zagreb, 22. jan. b. Nocoj ob 5.45 sta napravila dva zakrknana mladeniča v Zagrebu drzen roparski napad. Prišla sta na pošto št. 13 v Zvonimirovi ulici št. 74 v trenutku, ko se je uradnica ga. Irena Andrić odpravljala domov. Zlikovca sta zahtevala denar ter naperila nanjo samokres Edna izmed njih je oddal tudi strel in jo ranil v roko. Uradniki trdijo sicer, da sta padla dva strela, toda preiskava je ugotovila, da je padel en sam strel. Uradnica je imela toliko prebrčnosti in korajžja, da je pričela kričati na vse grlo na pomoč, zaradi česar sta morala zlikovca zbežati, ne da bi pobrala denar, ki ga je imela pri sebi skupaj okoli 70.000 dinarjev. Policija je pričela takoj zasledovati roparja, gospo Andrić pa so odpeljali v bolnišnico.

Osebnosti

Beograd, 22. jan. m. Premeščena sta sodna pristava Miha Jereb od okraj. sodišča v Murški Soboti na okraj. sodišče v Laško, in dr. Viljem Lipai od okraj. sodišča v Laškem na okrajno sodišče v Murško Sobotu. Beograd, 22. jan. AA. Za kabinetnega šefa trgovinskega ministarstva je imenovan dr. Malinar Andjelko, namestnik drž. tožilca iz Zagreba, doslej dodeljen v kabinet trgovinskega ministarstva. Beograd, 22. jan. AA. Z odlokom finančnega ministra je premeščen za pomožnega davkarja na davkarji v Krškem, Rudolf Lončar, doslej v Grubišnem polju.

Bosanski muslimani za žrtve potresa na Turškem

Kakor bomo v sarajevski »Pravdi«, je nesreča turškega naroda močno presunila muslimane v Bosni in Hercegovini. Zato so se muslimani iz Bosne in Hercegovine odločili napraviti zbirko med soverniki, nakar bodo nabrali denar po našem Rdečem križu poslali na Turško.

Finančni samoupravni zakoni podaljšani

Beograd, 22. jan. AA. Ministrski svet je na predlog finančnega ministra izdal uredbu o izpolnitvi zakona o podaljšanju veljave sprememb in izpopolnitve dosedanjih finančnih zakonov, nanašajočih se na samoupravna telesa z dne 31. oktobra 1929.

Cl. 1. V čl. 5 pride za odstavkom 1 zakona o podaljšanju izprememb in dopolnitve dosedanjih fin. zakonov, nanašajočih se na samoupravna telesa z dne 31. oktobra 1929, tole: »Za odobrene prenosne pristojbine samoupravnih teles se ne morejo povečati preko stopnje, ki je veljala do dneva, ko je stopila v veljavo uredba o spremembah in dopolnitvah zakona o pristojbinah z dne 22. decembra 1929. Če se samoupravne prenosne pristojbine izterjavajo v določenem odstotku ali razmerju nasproti državnim pristojbinam, se mora kot osnova za odmero teh pristojbin tudi nadalje računati tista stopnja državnih pristojbin, ki je veljala do istega dne.«

Cl. 2. Ta uredba stopi v veljavo, ko se razglasi v službenih novinah, velja pa od 23. decembra 1939.

Krme primanjkuje

Beograd, 22. januarja. AA. Ravateljstvo za prehrano pri kmetijskem ministarstvu dobiva vsak dan prijave iz vseh delov države, da obstoji precejšnje pomanjkanje krme in da je treba storiti nujne ukrepe, da se prepreči pomanjkanje krme. Kmetijsko ministarstvo je uvedlo energično akcijo, da se dobe potrebni denarji za nabavo krme pod istimi pogoji, kakor za živež, to je, da se bo krma nabavljala preko ravateljstva in pošiljala v kraje, kjer je najpotrebnejša.

Zakaj smo omejili osebni promet na naših železnihkah

Izjava železnicega ministra

Beograd, 22. jan. m. V zvezi z omejitvijo osebnega prometa na naših železnikah je nocoj sprejel v svojem kabinetu prometni minister inž. Beslić domače časnikarje ter jim je dal izjavo, s katero je obrazložil vse okolnosti, ki so narekovalne in zahtevale to omejitev. Med drugim je g. minister poudaril, da je naš tovorni promet v odnosu do lanskega leta v stalnem dvigu in se je skoraj podvojil, če upoštevamo število dnevnih izrednih tovornih vlakov. Da bi pa železniška uprava zadovoljila vse javne in privatne interese glede prevoza življenjskih potrebščin v mesto in podeželje, nadalje glede prevoza proizvodov v vse te kraje, glede preskrbe industrije s surovinami ter izvrševala vse naloge, ki jih nalaga izvoz kakor tudi uvoz, je zaradi slabih vremenskih razmer, ki so skoraj v vsej Evropi in ne samo pri nas, železniška uprava prisiljena omejiti potniški promet do tiste meje, ki je neobhodna in ki ne bo škodovala interesom potnikov. Tovorni promet ostane neomejen in se bo še pospeševal zaradi potreb splošnega narodnega in državnega življenja. Omejitev osebnega prometa bo trajala samo, dokler se vreme ne zboljša. Gospod minister pripominja, da so take omejitve izvršene že skoraj v vseh državah, in sicer še v mnogo večji meri. G. minister upa in pričakuje, da bo javnost te nujne ukrepe prometnega ministarstva pravilno razumela.

Čudne vremenske razmere na Primorju

Split, 22. jan. b. Svoči je zavlada v Pplitu temperatura —4, danes pa je nastalo toplo vreme in temperatura je skočila na +10 stopinj Celzija. Vlaki iz Zagreba prihajajo v Split z malimi zakasnitvami. Na senjski progi pa je stvar drugačna. Tam so veliki snežni zameti, ki ovirajo promet. Proge so vse zasute s snegom. Vlak, ki bi moral prispeti večeraj zjutraj v Split, je običajl ter so morali nujno poslati iz Splita vlak, da prevzame potnike. Dela so silno težavna zaradi hudega mraza. Davi navsezgodaj je divjal na morju hud snežni vihar, zaradi česar je ladja »Drava« prispela iz Brača z veliko zamudo. Ceste v Dalmaciji so neprehodne in je še vedno ustavljen ves avtobusni in vozni promet. Zaradi ustavitve prometa z Zagoro je ostalo ljudstvo brez hrane in občine zahtevajo nujno pomoč iz raznih krajev Dalmacije prihajajo poročila o velikih prometnih težavah in o pomanjkanju hrane. Prav tako močno čutilo pomanjkanje premoaga, ki ga ni mogoče prevažati s tovornimi avtomobili.

Snežni viharji na madžarski meji

Čakovec, 22. jan. b. Železniški in vozni promet je zelo oviran zaradi snežnih zametov. Mednarodni brzovlak na progi Budimpešta—Velika Kaniža in Čakovec—Beograd—Trst je že od petka izostal in tudi danes ni prispel, ker so na Blatnem jezeru zameti, visoki 4 do 5 metrov in grede v dolžino več kilometrov, tako da je vsako delo za počitvev prometa zaman.

Na vislice

Beograd, 22. jan. m. V Požarevcu bosta jutri zjutraj obesena razbojnika Čedomir Vidanović in Radovan Paunović zaradi zverinskega umora uglednega kmeta v Novakoviću.

Na Finskem - predvsem boji v zraku

Sovjetski letalci najprej zažigajo hiše, potem pa s strojnimi morijo gasilce

Finska poročila

Helsinki, 22. januarja. AA. Havas: Poročilo finskega vrhovnega poveljstva pravi med drugim, da je finsko letalstvo bombardiralo Kronstadt. Z druge strani uradno poročajo, da so Finci bombardirali estonsko pristanišče Baltički Port, kjer imajo Sovjeti svoje letalsko oporišče.

Tujska legija, ki je bila ustanovljena v Helsinkiju, je pripravljena, da odide na bojišče. Za zdaj obstoj še samo iz enega bataljona, mislijo pa, da bosta v kratkem sestavljena še 2 bataljona te legije. Med legionarji so Letonci, Litvanci, Estonci, Italijani, Madžari, Romuni, Francozi in Angleži. Včeraj je prispelo iz Estonije 30 novih prostovoljcev. Prišli so čez Finski zaliv ob temperaturi -40 stopinj.

Mnogoštevilna sovjetska letala so bombardirala včeraj razna finska mesta. Po bombardiranju so izbruhnili požari, ki še niso ugašeni. Okoli 400 sovjetskih letal je bombardiralo mesta, po večini na jugu in jugovzhodu. Včerajšnji dan je potekel razmeroma mirno. Po vesteh, ki so prispela iz Helsinkija, pa so sovjetski letalci bombardirali več mest, ki jih dosedanja poročila še ne omenjajo, namreč Bjerteport, Aumo Vilmastrand, Ivalo ter veliko bolnišnico Rdečega križa. Sovjetski letalci se ne vdajajo hitro. Včeraj je bilo eno sovjetsko letalo prisiljeno spustiti se na tla blizu Aboja. Ko je finska patrola poskušala ujeti tri člane posadke tega letala, so letalci začeli streljati nanje s strojnimi. Pri tej priliki sta bila dva sovjetska letala ubita, tretji pa ujet. Podoben primer se je dogodil med Helsinkijem in Abojem. Posadka sovjetskega letala je bila prisiljena spustiti se na tla, a se je srčito upirala in se ni hotela vdati. Ugotovljeno je, da sovjetski letalci uporabljajo čimdalje bolj 500 kg težke bombe. Te bombe so metali ob priliki napada na malo kopalnišče blizu Hangöja, kopalnišča, ki je zdaj popolnoma v ruševinah. Sovjetski letalci, ki so jih Finci ujeli, so izpovedali, da so sovjetska letalska oporišča v Estoniji. Prav tako potrjujejo sovjetski letalci, da v sovjetski vojski čimdalje bolj primanjkuje bencina.

Včeraj popoldne je 20 sovjetskih letal bombardiralo mesto Uleaborg. Železniški promet je bil za več ur prekinjen. Hudo so bile poškodovane

Kremelj ali Vatikan?

Vodstvo boljševiskega brezbožnega gibanja je spravilo nevedno v svetovno časopisje vest, da brezverstvo, kakor ga propagira moskovska centrala, ni želo še nikoli toliko uspešno kakor po izbruhu sedanje evropske vojne. Ti rezultati so zrastle na osvojitvah sovjetske armade na bivšem poljskem ozemlju in v baltičkih državah. Seveda se komunistično brezbožje veseli tudi notranjega razpada krščanstva, zlasti v Nemčiji, kjer je sedem let nacionalno-socialistične vlade zadostovalo, da se je krščanska vera začela razkrajati. Tako boljševiska propaganda.

Brez dvoma je brezbožstvo na evropskem Vzhodu in v Nemčiji napravilo veliko škodo. Vprašanje pa je, ali njegovi uspehi niso samo začasni in po velikem delu le navidezni, docim v globinah vera živi dalje in se v območju notranjega doživljanja, ki se odteguje očem, celo poglablja in preraja. Da bi boljševisko nasilje imelo v verskem pogledu med vzhodnimi kristjani bivše Poljske, ki so združeni z Rimom, take učinke, kakor jih je imelo v nekaterih slojih pravoslavne prebivalstva Rusije, ni verjetno in se brezbožniki v tem oziru udajajo brez zela pretiranem upom. Tudi v Nemčiji je tako, da se je res precejšen del mladine krščanstvu odtujil, zato pa se je v drugem delu vera v njegove duhovne vrednote še bolj okrepila. Kar se pa tiče ogromnega sveta zapadno od tega sektorja, moramo govoriti naravnost o začudenju, ki se preporodu krščanske družbe, kakor ga nismo doživeli od časov velike francoske revolucije. Boljševiško brezbožje tega ne vidi, ker je deloma slepo za taka duhovna dogajanja, deloma pa samo sebe vara.

Edino nekaj je, kar povsod po svetu nastopa kot najboljša pomožna sila komunističnega brezboštva, ki naj pripravi tla za zasužnjevanje sveta Sovjetom, to je: verska brezbriznost, katero je zasejal liberalizem. Ta je tudi v Rusiji in Nemčiji najbolj pogojil tla za brezverstvo. Verska brezbriznost je bolj nevarna kakor očitna borba proti veri. Ko so Darwina vprašali, kaj meni o Kristusu, je odgovoril, da se je petdeset let pečal s proučevanjem črvov in zato ni imel časa razmišljati o Kristusu. To razpoloženje je bilo razpoloženje vsega devetnajstega stoletja in to je boljševisem izbral zase.

Le enega nasprotnika se boji boljševisem; to je katoliška Cerkev z njenim vrhovnim poglavarjem, papežem. Zato se brezbožna propaganda Moskve v prvi vrsti zaganja v papeža. Moskva dobro ve, da je papež Evropa, in sicer tista Evropa, ki sloni na krščanski kulturi in je na njej zgradila vse omikani svet. Borba za bodoče duhovno lice sveta se ne bo odločila v Berlinu in Londonu, ki se danes borita za svetško gospodarstvo, ampak v Moskvi in Rimu. Kremelj ali Vatikan: to je danes geslo. Boljševizem to ve in zato ničesar ne sovraši bolj kakor papeža in katoliško Cerkev. Zadržati vzroka za katoličane, da se papeža in Cerkev tem zvesteje oklenemo in jima sledimo z zaupanjem kot edinemu kačipotu v novo bodočnost in razviti prave človekove srčne omike ter obče blaginje.

telefonske in brzozjavne proge. Človeških žrtev ni bilo. Kljub silnemu mrazu so se sovjetske čete odločile za napad na tri važne točke v okolici Taipaleja na karelijskem bojišču. Po topniški pripravi so Finci prešli v protinapad in odbili sovjetske čete in jim prizadejali težke izgube. Severno od Ladoškega jezera je divjal nenavadno srdit boj. Fincem se je posrečilo zboljšati svoje postojanke. Finska vojska je zavzela nekaj močnih postojank. Smatrajo, da sovjetske čete na tem odseku pred pomladjo ne bodo izvedle večje ofenzive.

Kjbenhavn, 22. januarja. AA. Reuter: Najnovejša poročila iz Helsinkija javljajo, da se je včerajšnjega letalskega napada na Kronstadt udeležilo 20 finskih letal. Bombardiranje je bilo uspešno. Druga eskadrila finskih letal je pa obstreljevala baltičske otoke Dagö in Osel, kjer so Sovjeti na podlagi pakta z Estonsko zgradili letalska oporišča. V tej eskadrili je bilo tudi več tujih prostovoljcev. Dalje so Finci bombardirali tudi druga sovjetska letališča južno od Tallina, kjer je bilo 81 sovjetskih letal. Finska letala so se vrnila ne-poškodovana.

Sovjetska poročila

Moskva, 22. januarja. AA. DNB: Poročilo generalnega štaba leningraškega vojnega okrožja o bojih s Finci, izdano 21. januarja, se glasi: Ni bilo nobenih važnih dogodkov. Na vseh bojiščih ogledniška delavnost in ponekod topniški ogenj. Sovjetska letala so izvedla več bombardiranj in ogledniških poletov.

Moskva, 22. januarja. AA. Reuter: Včerajšnje poročilo pravi, da so sovjetski letalci včeraj sestrelili 15 finskih letal in bombardirali nekatera mesta.

Strahote pomorske vojne

Anglija izgubila rušilca — Nemčija podmornico Italija veliko potniško ladjo — Mnogo trgovskih ladij potopljenih

Angleški rušilec potopljen

London, 22. jan. t. Reuter: Admiraliteta poroča, da je bil veliki angleški rušilec »Greenville« (1400 ton) na Severnem morju potopljen. Ni znano, ali od podmorske mine, ali od torpeda. Od posadke je bilo rešenih 118, 8 jih je bilo pri eksploziji ubitih, 72 pa jih pogrešajo. Verjetno so utonili. Rušilec je bil moderne vrste, zgrajen leta 1935. Ni znano, v kakšnih okoliščinah je bil »Greenville« potopljen.

Spet ena nemška podmornica

Pariz, 22. jan. t. Havas: Iz norveške poročajo, da je neka norveška ladja videla, da je bila nemška podmornica od angleških vojniških sil napadena in verjetno potopljena, ker je bila na prostoru, kjer je podmornica šla pod vodo, eksplozija.

»Orazio« zgorel Vsi potniki rešeni

Rim, 22. jan. t. Havas: Uradno poročajo, da je veliki italijanski potniški parnik »Orazio« (11600 ton), ki je bil na poti v Valparaiso, iz nepojasnjenih vzrokov začel gorjeti in se potem potopil. Potnikov in posadke je bilo rešenih 518. Nekaj jih je rešil italijanski parnik »Conte Bianca Mano«, nekaj italijanska tovorna ladja »Colombo«, nekaj pa francoske vojne ladje, ki so se nahajale v bližini. Reševanje je bilo težavno, ter je bilo morje viharno.

Rim, 22. jan. AA. Stefani: Uradno poročajo, da je italijanska motorna ladja »Orazio« (11.669 ton) včeraj popoldne okoli 17.38 milj južno od Toulona klicala na pomoč, ker se je na ladji pojavil ogenj. Neko francosko vodno letalo, neka ladja za polaganje min, neka tovar. ladja in neki torpedni rušilec — vse francoske ladje — in italijanski parniki »Conte Bianca Mano«, »Colombo« in »Edera« so odpluli na kraj nesreče. Francosko vodno letalo je prvo opazilo, da se je ogenj pojavil v zadnjem delu ladje. Francoski vlačilec se je moral vrniti v Toulon, toda ostalim ladjam, francoskim in italijanskim, se je posrečilo približati se parniku »Orazio« ob 18.30 in začeti reševati ljudi. Reševanje je trajalo skoraj vso noč. Na parniku je bilo 412 potnikov in 318 mož posadke. Ladje »Bianca Mano«, »Colombo« in francoske vojne ladje so rešile skoraj vse osebe na parniku. Neznana je le še usoda 107 ljudi, mislijo pa, da so tudi ti rešeni, ker so nekaj rešilnih čolnov spustili v morje, še preden so reševalne ladje priplule do ponesrečenega parnika. »Orazio« se nahaja še zmerom na kraju, kjer se je pripetila nesreča. Ognja ni bilo moči pogasiti, ker se je od zadnjega dela ladje razširil na vse dele ladje.

Potopljene ladje

Oslo, 22. jan. AA. Havas: Norveški parnik »Hagesund« je rešil mornarje s švedske ladje

Japonska ustanavlja lastno kitajsko državo

Italija prva, ki pozdravlja novo vlado

Tokio, 22. jan. t. Domei. Danes je bil podpisan začasni sporazum med Japonsko in Vančinvejem kot predstavnikom tistega dela Kitajske, ki je bil zaseden od Japoncev. Vančinveju bodo Japonci poverili sestavo nove osrednje kitajske vlade, ki bo obsegala vse zasedeno ozemlje in ki ji bo pripadala naloga, da nadaljuje borbo proti kitajski vladi maršala Čangkajskega.

Sporazum ustreza točno pogojem, ki jih je nedavno objavilo japonsko časopisje. Kitajska prizna Mandžurijo. Skupno z Mandžurijo in Japonsko sklene politično, gospodarsko in vojaško zvezo proti Kominterni. Kitajska dovoljuje Japoncem, da imajo v Notranji Mongoliji in v severnih kitajskih pokrajinah poseben vpliv na samoupravno upravo. Japonci imajo pravico vzdrževati lastne vojaške posadke po mnogih naseljih, kakor tudi imeti pomorska in letalska oporišča po kitajski obali. Japonci uživajo na Kitajskem trgovinske ugodnosti in nadzorujejo vse prometne zveze.

Vančinvej bo sestavil vlado in bodo prenehale delovati dosedanje začasne vlade, ki jih je Japonska postavila v Peking, Nankingu in Kantonu.

Maršal Čangkajske izjavlja:

»Navadno izdajstvo«

Čunking, 22. jan. t. Reuter. Maršal Čangkajske je takoj, ko je slišal, da je Vančinvej podpisal z Japonci pogodbo, izjavil, da je to navadno izdajstvo, ki kitajskega naroda ne bo oviralo, da

Fuksene, ki se je potopila v Severnem morju. Kapitan norveškega parnika je izjavil po radiu, da mu ni znano, kje je švedski parnik doživel svojo nesrečo.

London, 22. jan. AA. Reuter: Včeraj je bil v bližini severovzhodne obale miniran angleški parnik »Ferihi« (1066 ton). Ladja se je v nekaj minutah potopila. Eksplozijo so slišali celo z obale. Mislijo, da je 12 članov posadke našlo smrt. Dva preživela mornarja sta se izkrcala.

London, 22. jan. AA. Reuter: Estonski parnik »Nautic« se je potopil v soboto v bližini

„Jeklene in betonirane meje“

Trdnjavski pas na romunsko-madžarski meji

Bukarešta, januarja 1940. Dopisnik »Timpul«, ki je glasilo romunskega zunanjega ministra Gregorja Galenca je dobil od vojaških oblasti dovoljenje, da obišče utrdbe, ki jih je Romunija delno že dogradila, delno pa jih še gradi na zahodni meji. V svojem listu je potem objavil dolgo in zelo zanimivo poročilo o veem, kar je videl, in sicer pod naslovom »Betonirane in jeklene meje«. Iz teh opisov poznamo nekaj najbolj značilnih podatkov in jih stavljamo bravcem »Slovenca« na razpolago.

Vse obmejne utrdbe so tako dobro skrite ali prikrite, da se površnem obiskovalcu niti sanja ne, da je sredi velikanskih vojaških utrdb, ko potuje ob meji. Le kadar postane pozoren, vidi polja ovir ter neštete hriboče, ki se penjajo iz zemlje in ki niso nič drugega, kakor betonirane utrdbe. Le tu in tam opazi kakšno vojaško stražo. Vojaštva samega ni nikjer. To je globoko podzemlje, kjer se raztegujejo utrdbe iz jekla in betona po vzorcu francoske Maginotove črte. Kdo bi si mogel misliti, če hodi po teh na zunaj tako nedolžnih gledajočih krajih, da hodi nad utrdbami, kjer žive na desetine tisočev vojakov. Material, iz katerega so utrdbe zgrajene, je ves domač, romunski: cement, kamenje, železo, duše branilcev, vse je domače.

Utrjevalna dela so v zahodni meji več ali manj že končana. Betonirane plošče so vzdane, topovi so montirani. Prav tako so odprnost utrdb preizkusili s pravim bombardiranjem, ki je trajalo celih 24 ur. Za bombardiranje so uporabljali topove vseh kalibrov. Preizkušnja je pokazala, da utrdbe morejo vzdržati najhujši ogenj. Ugotovili so nadalje, da je cement, ki ga je uporabljala Romunija, trikrat močnejši od cimenta, ki ga je uporabljala Češkosl. pri svojih utrdbah. Na znotraj so utrdbe vzrzo urejene. Preskrbljeno je, da so vhodi za strupene pline neprodorni, da je zračenje normalno, in da so posamezni podzemski odseki med seboj povezani s cestami in železniškimi progami. Orožje samo pa da je tako postavljeno, da »se niti vrabec ne bi mogel približati živ«.

Zelo značilno za te utrdbe, ki segajo do 12 m

Minister dr. Krek v Ljubljani

Ljubljana, 22. jan. AA. Davi se je pripeljal v Ljubljano iz Belgrada gradbeni minister dr. Miha Krek. Po prihodu je dr. Krek obiskal bana dr. Natlačen in imel z njim daljšo konferenco.

Danes ob 10 je bil sestanek senatorjev in bivših poslancev JZR s področja Slovenije, ki mu je predsedoval minister dr. Krek, ki je hkratu podal prisotnim poročilo o našem zunanjepolitičnem in notranjepolitičnem položaju. Po poročilu se je razvila debata, ki je pokazala popolno soglasje vseh prisotnih v vseh vprašanjih. Minister dr. M. Krek se drevi ob 20 odpelje v Belgrad.

Shetlandskih otokov. Posadko je prevzela na krov neka neznan ladja.

London, 22. jan. AA. Reuter: Angleški parnik »Protezillaus« (9577 ton) je zadel v bližini zahodne obale na mino. Posadko 60 članov so izkrcali. 13 članov posadke, po večini Kitajcev, je ranjenih.

London, 22. jan. AA. Reuter. Posadka norveškega parnika »Notoz«, ki je včeraj prispela v neko pristanišče v Severni Angliji, je izjavila, da je bila neka nemška podmornica napadena v soboto v bližini St. Hilde. S podmornice se je slišala močna eksplozija in je bilo opaziti tudi gost dim. Podmornica je izgubila, tako da se zdi, da se je potopila.

London, 22. jan. t. Reuter: Angleške pomorske sile so ustavile japonsko potniško ladjo »Asama Maru« na Tihem morju in jo preiskale. Na njej je bilo mnogo nemških potnikov, ki so jih Angleži ujeli in prepeljali na svoje vojne ladje. Angleško časopisje utemeljuje ta ukrep s tem, da so bili Nemci sami tehnični strokovnjaki izvežbani za gotove vrste vojskovanja. Iz Japonske prihajajo poročila, da bo japonska vlada proti temu ukrepu protestirala.

Na suhem

Berlin, 22. jan. AA. Vrhovno poveljstvo poroča: Nobenih posebnih dogodkov.
Pariz, 22. jan. t. Vrhovni generalni štab poroča: Nič posebnega.

globe, je tudi to, da jih je mogoče s pritiskom električnega gumba takoj napolniti z vodo v par minutah. Romunske utrdbe napram Madžarski so za nasprotnika neprehodne. Isto se bo v kratkem lahko reklo tudi o utrdbah na sovjetski meji.

L. D.

Tudi Grki grade »Metaksasovo črto« na bolgarski meji

Atene, 22. januarja. c. Tuji dopisniki so te dni obiskali več krajev ob bolgarsko-grški meji, da bi se tudi malo približje seznanili z utrdbami, ki jih gradi grška vlada vzdolž vse svoje meje proti Bolgariji. Tuji dopisniki sicer ne objavljajo nikakih podrobnosti o značaju teh utrdb in tudi ne podajajo števil, o tem, kaj vse in kako je bilo zgrajeno. Utrdbe nosijo ime »Metaksasova črta«. Poudarjajo, da je položaj na meji med Grčijo in Bolgarijo že vsa zadnja leta zelo neurejen. Meja med Grčijo in Bolgarijo je skoraj neprehodna. Železniške proge sicer vežejo obe državi, toda noben vlak ne vozi čez mejo. Če hoče kdo iz Grčije potovati v Bolgarijo, mora potovati tja ali čez Turčijo ali pa čez Jugoslavijo.

V Atenah so zelo pozorno spremljali zadnje izraze zblizevanja med Turčijo in Bolgarijo, posebno pa obisk glavnega tajnika turškega zunanjega ministrstva Menemendzoga v Sofiji. Ugodne posledice tega obiska se čutijo zadnje dni tudi v odnosih med Bolgarijo in Grčijo, ko vse grški tisk pozdravlja zblizevanje med Turčijo in Bolgarijo.

Vseučilišča v Nemčiji so se prilagodila vojnemu razmeram

Berlin, 22. januarja. c. Vsa vseučilišča v Nemčiji so se sedaj po štirih mesecih vojne že popolnoma organizirala tako, kakor zahtevajo nove razmere. Vsa vseučilišča v Nemčiji so zopet odprta in napovedano je, da bo v letu 1940. v Nemčiji izšlo nad 9000 znanstvenih knjig. Pri raznih vseučiliščih so ustanovili še nove fakultete in institute, tako posebno pri vseučilišču v Kielu institut za pomorsko medicino.

Najvažnejše izpremembe pa so bile izvršene pri vseučilišču v Berlinu, kjer so letos 8. januarja ustanovili posebno fakulteto za inozemske znanosti s pripadajočim institutom. Fakulteta je nastala na ta način, da so združili visoko šolo za vzhodne jezike in visoko politično šolo. Nova fakulteta ima poseben institut, ki ima knjižnico z nad 100.000 knjigami in 45.000 mapami in velikim arhivom.

Stroge uredbe v Nemčiji za zaščito oborožene sile

Bern, 22. jan. t. Havas: Iz Nemčije poročajo, da je izšlo nekaj izredno strogih uredb, ki določajo visoke kazni za vsakogar, ki bi s svojim obnašanjem ali govorjenjem sejal malodušje med javnost, posebno pa med vojaštvom. Uredba, ki nosi naslov »za varstvo oborožene sile«, uvaja smrtno kazni za prestopke, ki so bili do sedaj kaznovani z milejšimi kaznimi. Tudi malomarnost in druge navadne olajševalne okoliščine kazni ne bodo več zniževale. »Vsakdo, kdor posredno ali neposredno vpliva na oboroženo silo v slabem smislu, bo podvržen tem kaznim. Poseben del uredbe se nanaša na brzozjavo, na telefonske pogovore in na radijska poslušanja. Zanimivo je, da po novih predpisih te uredbe o zaščiti oborožene sile zadostuje, da se kdo »brezbrizno (pasivno) obnaša napram nar.-soc. stranki in njenemu delovanju, pa že zapade kazni.«

Uvoznikom bencina

Belgrad, 22. jan. AA. Na podlagi dogovora Italijo se pozivajo uvozniki bencina, petroleja in drugih derivatov nafte, da v kar najkrajšem času vložijo prošnje na uvozni odbor pri deviznem ravnanstvu Narodne banke z navedbo, koliko in kakšne vrste tega blaga žele uvažati iz Italije in po kakšni ceni. Pripomniti je, da se noben uvoz tega blaga iz Italije ne iz nobene druge države ne more izvršiti brez dovoljenja uvoznega odbora. (Iz deviznega ravnanstva Narodne banke kraljevine Jugoslavije.)

Gospodarstvo

Ali je mogoča sanacija »Feniksa«

Akcijski odbor Feniksovih zavarovalcev v Zagrebu nam je poslal zanimiv članek o tem, ali obstoji možnost popolne sanacije Feniksa. Akcijski odbor pravi med drugim, da je možna 100% sanacija Feniksa. Ugotavlja, da doslej žal Jugoslovanski Feniks še ni objavil svoje bilance in da so njegovi podatki nepopolni.

Pasiva Jugoslovanskega Feniksa znašajo skupaj 233.25 milij. din in sicer so naslednja: premijske rezerve za obstoječa zavarovanja 177.5 milij. din, premijske rezerve za police kapitalizirane do 1. aprila 1936 20.5 milij. din, odpravnine uradništva za primer likvidacije 5.65, neizplačane provizije 1.6 in terjatve države za odkup menic 28 milij. din.

Aktivna pa so skupno 244.35 milij. in sicer naslednja: nepremičnine, gotovina itd. 33.5 milij. din, posojila na police 36.3 milij. din, menice nominalno 1.916.400 dolarjev (po tečaju 70 din zmanjšano za 5% skonta na 1 leto, kar dosepevajo leta 1941) 134.052.200 din, prispevek zavarovalnic po uredbi 25 milij. din, vrednost Feniksovega portfelja 13 milij. din in odpis posebnih bonifikacij 2.5 milij. din.

Pripombe odbora so naslednje: znesek odpravnin bo znatno zmanjšan, ker po mnenju odbora Feniksa ne bi bilo treba likvidirati. Nova postavka države z 28 milij. din bi se tudi dala

zmanjšati, če bi se preiskalo, na kakšen način so državne menice — lastništvo Feniksa sploh prišle v inozemstvo in če bi se začel postopek za naknadno škodo, ki je s tem nastala za Feniksa.

Glede aktiv je omeniti, da je postavka 33.5 milij. din danes višja, ker so cene nepremičnin narasle. Postavka posojil na police se bo zmanjšala, ker bo potrebno odpisati obresti na posojila, katere plačujejo zavarovalnici, odn. ki so bile vračunane, ker so te obresti neopravičene, saj je bilo istočasno zavarovalcem nemogoče plačati premije. Državne menice so vzete v račun s 70 din za dolar, ker se tako glasi pogodba z Losingerjem (ta pogodba je bila uzakonjena) in obstoja tudi moralna obveznost države, da te menice honorira po pogodbenem tečaju. Nadalje je bil Feniks svoječasno prisiljen prevzeti portfelj 13 zavarovalnic, ki so delale v naši državi, te zavarovalnice pa so ible večina pasivne. Vrednost je po mnenju odbora nekoliko prenizka, ker se bodo gotovo našli interese za odkup tega portfelja. Odbor govori tudi o tem, da bi zavarovalnice del prispevkov za sanacijo Feniksa prevalele na svoje zavarovalce.

Zagrebski odbor je mnenja, da ni potrebno zmanjševati vrednosti Feniksovih polic. Zaradi tega sklepa, da zavarovalcem ni treba prodajati polic po nižjih tečajih, ker obstoja možnost sanacije, ki ne bo daleč od 100%.

Zunanja trgovina nevtralnih držav

Objavili smo že številke o zunanji trgovini Švice, ki je nevtralna država v sredi Evropi, pa čuti bolj posledice sedanje vojne kot marsikatera druga država. Pozna se tu predvsem veliko povečanje uvoza, dočim je izvoz pretrpel hude zgbue.

Isto sliko nam daje tudi holandska zunanja trgovina. Uvoz je zelo narasel, znašal je decembra 1939 147 (novembra 1939 157, decembra 1938 117) milij. goldinarjev, dočim je znašal izvoz 68 (75 oz. 82) milij. gold. Izvoz ni mogel dosegati novembrske višine. Skupno je znašal lani holandski uvoz 1517 (1415) milij. gold., tako da se je uvoz povečal za 102 milij. gold., nasprotno pa je izvoz padel od 1039 milij. leta 1938 na 606 milij. gold. leta 1939. Zmanjšal se je torej za 73 milij. gold., kar je povzročilo znatno poslabšanje trgovinske bilance.

Podobno se je razvijala tudi belgijska trgovinska bilanca, vendar ugodnejše. Tu se je začel izvoz postopno dvigati in je znašal novembra samo 1670, decembra pa že 1895 milij. frankov. Uvoz je od novembra na decembercelo nekoliko padel: od 1490 na 1470 milij. frankov. Skupno je znašal lanski belgijski izvoz 21.73 milijarde frankov (1938 21.67 milijarde), izvoz pa je nazadovol v večji meri: od 23.18 milijarde frankov leta 1938 na 19.68 milijarde frankov. Toda to je zelo škodovalo belgijskemu gospodarstvu, ker je nazadovol uvoz važnih surovin, na katere je navezana belgijska industrija. Tako izkazuje Belgija po letih stalne pasivnosti trgovinske bilance aktivno trgovinsko bilanco za okoli 2 milijardi frankov.

Drugačne so razmere na vzhodu Evrope. Tu prihajajo v poštev veliki nakupi Nemčije, ki se poznajo zlasti pri živilih in surovinah. Madžarska zunanja trgovina kaže, da se je uvoz od decembra 1938 na december 1939 dvignil od 44.2 na 50.9 milij. pengö, istočasno pa je narasel izvoz od 44.6 na 65 milij. pengö. Skupno izkazuje uvoz od leta 1938 na 1939 povečanje od 410.6 na 483.9 milij. pengö, dočim je istočasno izvoz narasel od 522.4 na 605.8 milij. pengö. Aktivnost trgovinske bilance se je zaradi tega le malo dvignila: od 111.8 na 116.5 milij. pengö. Madžarski uvoz izkazuje znatno povečanje uvoza surovin, v izvozu pa se je posebno povečal izvoz pšenice in vina. Izvoz boksa je narasel od 362.410 na 570.170 ton.

Končno navaja še podatke o angleški zunanji trgovini v lanskem letu. Skupno je znašal lanski uvoz 887.47 milij. funtov, leta 1938 920.43 milij., izvoz pa se je zmanjšal od 470.88 na 438.8 milijonov funtov. Znatno se je zmanjšal tudi ponovni izvoz od 61.6 na 45.98 milij. funtov od 1938-1939. Švedska izkazuje v lanskem letu pri 2.489 milijonov kron uvoza in 1.879 milij. kron izvoza (1938 uvoz 2.068, izvoz 1.839 milj. kron) deficita v trgovinski bilanci 610 milij. kron, dočim je za 1938 znašal samo 238 milij. kron. To poslabšanje trgovinske bilance je nastopilo zaradi velikega povečanja uvoza, katerega mora Švedska plačevati z zlatom in devizami. Zaradi tega se je švedski zlati zaklad zmanjšal od avgusta do konca decembra od 782.3 na 678.5 milij. kron, devizni zaklad pa celo od 549.1 na 301.4 milij. kron. V štirih mesecih vojne je Švedska izgubila za 350 milij. kron zlata in deviz, kakor kažejo zgornje številke.

Naš ribolov. Po podatkih strokovnega mesečnika »Jadranski Ribar«, ki izhaja v Splitu, je bilo lansko leto ulovljeno na našem Primorju 3181 ton rib, leta 1938. 4862 ton. Od skupnega lova je bilo prodanih 1694 (3173) ton rib v svežem stanju, predelanih pa je bilo 1488 (1684) ton rib. Najznatnejši je bil ribolov v okrajih: Sač, Ist, Komiža, Velluka, Preko in Vis.

Dvignimo slovensko čebelarstvo

Poleg drugih kmetijskih panog je zelo važno tudi čebelarstvo, zlasti pri nas na Slovenskem. Že v davni sta bila slovenski kmet in čebela neločljiva prijatelja. Danes je pri nas marsikje izumrla čebelarska idila in o njeni nekdanji slavi nam nemo pričajo še napol razpadli in zapušteni čebelnjaki na mnogih kmetijskih domovih. Pri teh, z narodnimi okraji ozaljšanimi čebelnjaki so posedali očanci — čedro v ustih in modrovali o zanimivih čebelarskih doživljajih. — Dandanes so redki taki očanci, kajti večina njih je že v večnosti. Njih dediščino bi morali opravljati mladi nasledniki. Toda malokje se nasledniki oprimejo te dediščine s tisto ljubeznijo, ki so jo kazali predniki. — Ali naj propade čebelarstvo na Slovenskem? Nikakor ne! Zanimanje za čebelarstvo je treba še intenzivneje poživljati med našim ljudstvom, zlasti med mladino. V tem oziru mnogo deluje naše marljivo Slovensko čebelarsko društvo v Ljubljani s svojimi podružnicami, ki bo v tem letu priredilo še tri čebelarske tabore, in sicer na Gorenjskem, Dolenjskem in Štajerskem. Za podvig čebelarstva bi lahko tudi mnogo storile naše kmečke ljudske šole, ker skoraj v vseh šolskih občinah so več ali manj ugodni pogoji za čebelarstvo. Šolska oblast bi naj uvedla na vseh teh šolah obvezen praktičen pouk iz čebelarstva. — Cestokrat čitamo v časopisih o tihotapcih s saharinom, ki marsikje s pridrom razpečavajo svoje blago, ker mnogi ljudje nimajo dovolj denarnih sredstev za nabavo sladkorja ali medu. Ako pa so na kmečkem domu čebele in če skrbje ljudje za primerno čebelnjo pašo ter je tudi ugodnejše vreme, je skoraj vsako leto več ali manj medu, vsaj za domačo potrebo. Ko pride čas hrpe, je med izredno važno zdravilo. — Čebele pa niso le zaradi medu in voska, ki ju uživa čebelar sam, marveč čebele še koristijo več čebelarjem sosedom, ker oprasio tudi cvetje sadnega drevja. Dognano je dejstvo: Kjer ni čebel, je prav malo ali nič sadja. Izmed vseh žuželk oprasio čebele največ cvetja sadnega drevja. — Ako bo pronicalo zanimanje in veselje do čebelarstva v še večji meri med našim slovenskim narodom, bo po gostilnah manj pijančenja, preklinjanja, pretopov in pobojev med našo kmečko mladino. Kmečki fant kot bodoči gospodar ne bo zabajal v gostino, omdeno in slabo družbo, ker bo uporabljal svoj prosti čas pri svojih čebelah, ki mu bodo vzbujala plemenita čustva. Kdor prodira v tajnosti čebelnega življenja, vzljubi čebele in ostane njih prijatelj do konca dni.

Zatiranje San Jose kaparja

San José kapar ali kalifornijski kapar je nov najnevarnejši škodljivec sadnega drevja. Napada vse vrste sadnega drevja, najraje pa se naseli na jablanah in hruskah. Ta škodljivec ne napada samo sadnega drevja, ampak tudi plodove. Ker se kalifornijski kapar izredno hitro množi, je ravno zaradi tega zelo nevaren. Zato je potrebna velika previdnost, da se ta nevarni zajedavec ne razširi. Zaradi pojave kaparja v nekaterih okrajih Slovenije so pri izvozu sadja zelo strogi predpisi. Nobeno jabolko, ki je okuženo po tem zajedavcu, se ne sme izvoziti. Zato je v nevarnosti naš celoten izvoz sadja, predvsem jabolk, ki so v nekaterih okrajih glavni vir dohodkov.

Da se sadijari in kmetovalci pouče o nevarnosti tega škodljivca, priredi časna terenska fitopatološka postaja pri okrajnem načelnstvu v Mariboru levi breg v mesecu januarju in februarju poučna predavanja, ki bodo obsegala predvsem oskrbovanja sadnega drevja pozimi v zvezi z zatiranjem sadnih boleznih in škodljivcev, posebno San Jose kaparja.

Posebno opozarjamo sadijare in kmetovalce mariborskih okrajev, da se teh predavanj udeležijo v čim večjem številu.

Predavanja bodo po naslednjem vrstnem redu in sicer v prostorih ljudskih šol:

1. V Janjani, dne 30. januarja ob 9 dopoldne.
2. V Kozaldu, dne 1. februarja ob 9 dopoldne v prostorih ljudske šole pri Sv. Petru pri Mariboru za spodnji del oüine ter ob 15 popoldne tega dne v prostorih ljudske šole v Krčevini za zgornji del te občine.
3. V Selci ob Dravi, dne 5. februarja ob 9 dopoldne.
4. V Dupleku, dne 6. februarja ob 9. dopoldne.
5. V Koreni, dne 6. februarja ob 15 popoldne.
6. V Sv. Rupertu v Slov. goricah, dne 7. februarja ob 9 dopoldne.
7. Pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, dne 8. februarja ob 9 dopoldne.
8. Pri Sv. Trojici v Slov. goricah, dne 8. februarja ob 15 dopoldne.
9. Pri Sv. Marjeti ob Pesnici, dne 9. februarja ob 9 dopoldne.
10. Pri Sv. Antonu v Slov. goricah, dne 12. februarja ob 9 dopoldne.
11. Pri Sv. Benediktu v Slov. goricah, dne 13. februarja ob 9 dopoldne.
12. Pri Sv. Ani v Slov. goricah, dne 14. februarja ob 9 dopoldne.
13. V Velki, dne 15. februarja ob 9 dopoldne.
14. V Sv. Juriju v Slov. goricah, dne 16. februarja ob 9 dopoldne.
15. Pri Sv. Jakobu v Slov. goricah, dne 16. februarja ob 15. popoldne.
16. Pri št. Bju v Slov. goricah, dne 19. februarja ob 9 dopoldne.
17. V Svecini, dne 20. februarja ob 9 dopoldne.
18. Pri Sv. Juriju ob Pesnici, dne 21. februarja ob 9 dopoldne.
19. V Zg. Sv. Kungoti, dne 21. februarja ob 15 popoldne.
20. Pri Sv. Križu, dne 22. februarja ob 9 dopoldne.
21. V Kamnici, dne 23. februarja ob 9 dopoldne.
22. V Pesnici, dne 27. februarja ob 9 dopoldne v gostilni Kerencič v Pesnici.

Ofertalna licitacija.

Oblastna uprava bolniškega fonda drž. prometnega ošebja v Zagrebu, Grurova ulica 8 razpisuje ofertalno licitacijo za stavbno-mizarska, stekleno-betonska in krovska dela za zgradbo bolnice na Rebru v Zagrebu za 23. in 24. februar t. l. Informacije pri upravi fonda.

Izvoz naših vin. Iz Slovenije smo v mesecu decembru lanskega leta izvozili v Nemčijo 134.286 l štajerskih vin. Ves izvoz naših vin je znašal v letu 1939: v Nemčijo 1.561.543,5 litrov, v Češko-moravski protektorat 20.874 litrov, v Holandijo 891 litrov in na Poljsko 4922,5 litrov.

Nov gospodarski svetovalec. Kr. banska uprava je izdala g. inž. Lojzetu Pippu dovolilo za izvrševanje poklica gospodarskega svetovalca v smislu tozadavne uredbe ministrskega sveta. Gosp. Pipp je sedaj v Sloveniji že tretji gospodarski svetovalec, kateremu je to priznana v smislu uredbe o gospodarskih svetovalcih.

Uvoz bombažnih prediv iz Italije. Iz Belgrada poročajo, da je milanski Istituto cotoniero ugotovil kontingent za izvoz bombažnega prediva iz Italije v Jugoslavijo v prvem četrtletju 1940 na 17 milij. lir. Cena znaša 18 lir za kg na bazi ameriškega prediva št. 20, kar znaša 41,40 din za kg. Ta cena bombažnega prediva je za 100% višja kot je bila avgusta lani.

Novi japonski ministrski predsednik, admiral Yonai.

Dovoljenja za točenje vina lastnega pridelka (vinotoci pod vejo). Zveza združenj gostilničarskih obrti v Ljubljani je izdala uredbo o izdajanju dovoljenja za točenje vina lastnega pridelka (vinotoci pod vejo). Predlog je poslala Zveza kralj, banski upravi.

Ureditve prodaje sadjevca. Zveza združenj gostilničarskih obrti v Sloveniji v Ljubljani je poslala kr. banski upravi v Ljubljani predlog za ureditev prodaje sadjevca in se zavzema za ukinitve proste prodaje sadjevca; prodaja naj bi bila urejena na isti način kot je prodaja vina.

»Nase Gorice«. Izšla je prva številka 7. letnika tega mesečnika, ki ga izdaja vinarsko društvo za Slovenijo v Mariboru. Svrha lista je predvsem pomagati našemu vinogradniku do tega, da bo naš vinogradnik prideloval tako vino, da bo njegova prodaja omogočila življenje njemu in njegovi družini. Prva številka vsebuje članke in razprave o šmarnci, o vinogradih na živem pesku v Banatu, o trošarini na vino in žganje. »Nase Gorice« veljajo letno 30 din, člani vinarskega društva pa dobe list brezplačno (letna članarina društva znaša 20 din).

Vpisi v združni register. Vpisane so bile nastopne zadruge: »Dom«, stavbna zadruga z o. j. na Ljubnem (prvi član načelnista Tevž. Ane); Stavbna zadruga »Naš dom« v Mariboru, zadruga z omejenim jamstvom (prvi član načelnista Kac Josip); Stavbna zadruga združenih uslužbencev, zadruga z omejenim jamstvom v Mariboru (predsednik Walland Stefan).

Likvidacija: Gospodarsko društvo, r. z. z. o. z. v Mariboru, Pašniška in planšarska zadruga v Naklem, r. z. z. o. z.

Vloge v francoskih hranilnicah. Kako se giblje vloge v francoskih hranilnicah, je najbolj hitro razvidno iz njih prometa iz Caisse des depots et consignations. Hranilnice so vložile v to osrednjo organizacijo v drugi polovici decembra 217,7 milij. frankov, iz nje pa dvignile 25,2 milijonov frankov, tako da je znašal presežek novih vlog nad dvigi 192,4 milij. frankov. Gibanje v prvih 4 mesecih nam kažejo naslednje številke:

	vloge dvigi	saldo
avgust	239	274 + 15
september	197	1.851 + 1.654
oktober	148	131 + 17
november	368	61 + 307
december	455	48 + 407

Le septembra so bili dvigi večji kot vloge, drugače pa je bil položaj francoskih hranilnic, torej v vojskujoči se državi, normalen.

Konfiskacija imovine političnih bogatašev na Slovenskem. Slovak-Press poroča iz Bratislave: Komisija, ki izvaja revizijo imovine političnih bogatašev, je na svojem zasedanju konfiscirala imovino 11 političnih bogatašev, katerih imovina je zapadla državi. Komisija je zasedala pod predsedništvom šefa propagande g. Sanje Macha. Nadaljnjih 30 primerov mora komisija rešiti še v teku tega leta. Nadalje pravi poročilo te poltradne slovaške agencije, da so bile zaplenjene samo one imovine, katerih izvor ima politično ozadje. Največje posestvo, ki je bilo do sedaj zaplenjeno, ima vrednost 8 milij. slovaških kron (12 milij. din).

Borze

22. januar.

Denar

Ameriški dolar 55.—
Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 4.032.245 din, na belgrajski 5.65 milij. din. Prometa v efektih je bilo na belgrajski borzi 330.000 dinarjev.

Ljubljana — uradni tečaj

London 1 funt	175.10—178.30
Pariz 100 frankov	98.95—101.25
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.00
Amsterdam 100 goldinarjev	2351.00—2389.00
Bruselj 100 belg	745.00—757.00

Ljubljana — svobodno tržište

London 1 funt	216.30—219.50
Pariz 100 frankov	122.29—124.59
Newyork 100 dolarjev	5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov	1228.18—1238.18
Amsterdam 100 goldinarjev	2903.63—2941.63
Bruselj 100 belg	920.11—932.11

Ljubljana — zasebni kliring

Berlin 1 marka	14.70—14.90
----------------	-------------

Zagreb — zasebni kliring

Solun 100 drahem	31.90—32.60
------------------	-------------

Belgrad — zasebni kliring

Solun 100 drahem	32.15—32.85
Sofija 100 din	95.20—96.80

Curih: Belgrad 10, Pariz 10.015, London 17.675, Newyork 446, Bruselj 75.10, Milan 22.50, Amsterdam 237, Berlin 178.50, Stockholm 106.15, Oslo 101.35, Kopenhagen 86.05, Sofija 5.30, Budimpešta 79, Atene 3.35, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.30, Buenos-Aires 101.75.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani	421.50—423.50
v Zagrebu	420—423
v Belgradu	425—427

Ljubljana. Državni papirji 7% inv. pos. 97.50 do 98.50, agrarji 50—52, vojna škoda promptna 421.50—423.50, begl. obv. 74—75, dalm. agrarji 69 do 71, 8% Bler. pos. 96—98, 7% Bler. pos. 87—88, 7% pos. DHB 98—100, 7% stab. pos. 98—100. — Delnice: Narodna banka 7.300—7.500, Trboveljska 235—245.

Zagreb: Državni papirji: 7% inv. posojilo 97.50 do 98.50, agrarji 49.50—52, vojna škoda promptna 420—423, begl. obveznice 74.50 blago, dalm. agrarji 69.50 blago, 4% sev. agrarji 50—51, (52.50), 6% šumske obveznice 68 blago, 8% Blerovo posojilo 96—98, 7% Blerovo posojilo 87—87.25 (87). — Delnice Narodna banka 7.400 denar, Priv. agr. banka 192 blago, Trboveljska 244—245 (242.50, 245), Sladk. tov. Osijek 145 denar, Oja, livarna 160 blago.

Belgrad: 7% invest. posojilo 97 denar, vojna škoda promptna 425—427 (425), Begl. obveznice 75.25—76, dalm. agrarji 69.50—70.50, 4% severni agrarji 50 denar, 6% šumske obveznice 67.50 do 68.50, 8% Blerovo posojilo 94 denar, 7% Blerovo posojilo 87.25 denar (87.25), 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar. — Delnice: Priv. agrarna banka 191 denar (drobni komadi).

21tni trg

Novi Sad. Koruza. Bač., ban. stara, neizprem., bač. nova 117.119, bač. nova, parit. Indija 118.120. Tend. neizpremenjena. Promet srednji.

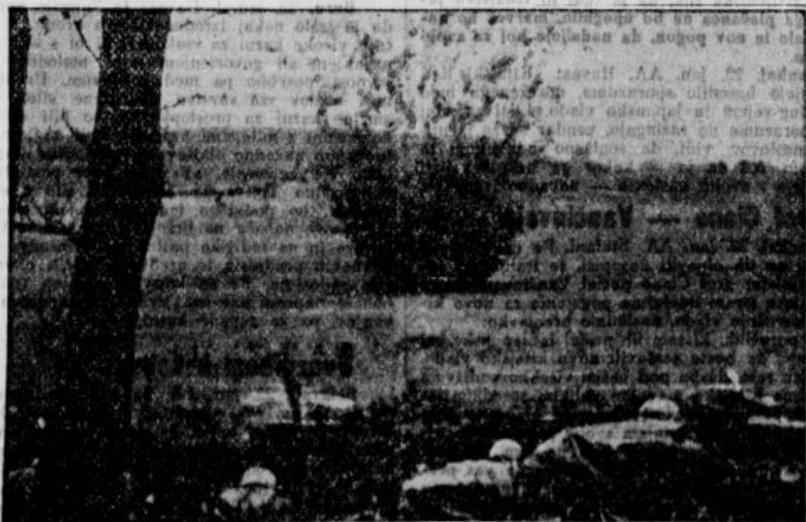
Cene kmetijskim pridelkom

Na Jesenih, dne 20. januarja: Moka pšenična črna 3.50—3.75, bela 4.25, govodina 10—12, letitna 12—16, svinjina 15—16, ovčje meso 8—10, svinjska mast 20—21, sveža slanina 15—16, prekajena slanina 18—20, fižol 7.50—10 din, suh grah 5.50 do 12, domača leča 12—18, krompir 1.75—2, sladko seno 0.90, pšenična slama 0.50, ječmen 3, ješprenj 4 din za kg. — Mleko 2.25 din liter, jajca 1.30 do 1.40 din komad.

Iz Julijske Krajine

Zopet zima in sneg. Zadnje svoje poročilo o vremenskih prilikah v Julijski Krajini smo zaključili z upanjem, da smo že prebrledi najhujšo zimsko stisko. Naše poročilo je pa komaj dospelo do Ljubljane, ko je že zavel preko vse naše dežele tretji mrzli val letošnje zime. V sredo 17. januarja zjutraj je v Gorici deževalo, v višjih legah je pa že snežilo in še dopoldne je začel padati sneg tudi v nižini. Sneg je potem naletaval ves dan in pozno v noč. Opirjal se je tudi v dolini in ostal. V četrtek 18. januarja nismo imeli padavin, vsa pokrajina je pa pri oblačnem vremenu, ki napoveduje spremembo v južno, ostala zasnežena. V goriski nižini preko Krasi do Trsta je samo par prstov snežene plasti, v hribih ga je pa nametalo do 30 cm in pol metra na debelo. Pri Sv. Luciji ga je okrog 30 cm, v Idriji pa celo pol metra. Močno zastruje položaj huda burja, ki je že v sredo 17. januarja začela briti izza Nanosa preko vsega goratega predela do Brda. Živo srebro večina ni padlo veliko pod ničlo, vendar so vse ceste zamrznile in poledenele ter je neprijetna vihra po vseh prometnih žilah in dolinah z gora nanela visoke zemet. Promet je zato močno oviran. V četrtek n. pr. niso vozili avtobusi iz Gorice proti Krasi, Brdam, Trnovski planoti, Postojni, Idriji in Trstu. Po Soški dolini sicer še rijejo, vendar z veliko previdnostjo in zamudo.

Naj navedemo še nekaj podrobnosti o hudih razdejanjih ki jih je povzročilo divje viharno neurje v sredo in četrtek 11. januarja. V Ilirski Bistrici je vihar pognal s tira dvanajst kr. sredi praznih železniških vozov. Tam je gostilničarju Princu razkril in podrl do tal veliko skladišče za seno, prevozniki trdki Prioli pa dvignil in prevrgel s skladišča streho s slemenom vred. V št. Vidu pri Vipavi je poškodovana dobra polovica hiš, mnogo je trpelo tudi župnišče. Na državni cesti št. Vid—Vipava so bili izruvani in naravnost razklani in razcefrani skoro vsi brzojavni drogovji. V Kamniah na Vipavskem je divja sila razmajala že zvonik župne cerkve. Na cerkvi in na župnišču je napravila okrog 1000 lir škode Opeka na cerkvi izgleda, kakor bi bila po njej plesala četvervojna pobesnelih konj. Neznansko silo viharja izpričuje jasno dejstvo, da je v Trstu bil prevržen v morje 60 tonski žerjav. Ni čuda, če ljudje pravijo, da take grozne vihere ne pomnijo. Kovarji, zidarji, tesarji, kleparji in kroveci streh v vsej Krajini imajo polne roke dela.

Granata je treščila in kopice proti bruhajo iz razrite zemlje. V jamah, ki so jih dosegle druge granate izgubljajo, pa vojaštvo išče kritje. Slika je z zahodne fronte.

Zima in njeni problemi:

Ali ima šolska mladina dovolj hrane?

Ljubljana, januarja 1940.

Zašli smo globoko v hudo zimo, v tako zimo kot je nismo imeli že več let. Zajela je vsa naša slovensko deželo in raztresla povsod istega veselja, pa še več težav in hudih skrbi. Posebno hudo je postalo po tistih domovih, kjer že dolgo časa ni bilo več na razpolago zadostnih sredstev za nakup primerne obleke in obuvala; še bolj hudo pa je potrkala tam, kjer je prebivalca zajela že ob času, ko so pošle že vse zaloge poletnih in jesenskih blagov. In takih domov pa našem revnejšem kmečkem podeželju je zelo mnogo tam od Prekmurja čez Haloze pa doli do Bele Krajine.

Ponekod hodijo otroci še ure daleč v šolo

Pomanjkanje ob zimskem času pa tepe že vse hujše šolsko mladino, ki mora v šolo ob hudem mrazu ali slabem vremenu, po ledenih skorij ali po snežni odeji, ki jo je treba včasih še globoko gáziti. Ljudsko šolstvo je pri nas sicer že lepo napredovalo, vendar pa je še nekaj takih okolišev, kjer mora mladina kar 8 km daleč peš v šolo. In to pot je treba opraviti dvakrat na dan. Takih primerov pa je zmeraj manj in v zadnjem času se je zgodilo, da so si prebivalci takih na šolah revnih okolišev pomagali tudi sami in v sporazumu z oblastjo zgradili sami primerno šolsko poslopje, ki je njihovim otrokom prihranilo največje trpljenje ravno v zimskih mesecih.

V take oddaljene šole pridejo otroci često popolnoma prezeblji, obleka se slabo bori proti mrazu, obuvalo pa prav tako pomanjkljivo odbija ledene plošče mraza. Toda to bi še ne bilo vse; večina mladine mora v šolah ostati ponekod tudi čez poldne, če je pa šolski pouk ponekod že tako urejen, se pot do doma tako zavleče, da bo otrok le redko kdaj našel doma kaj toplega za želodec. Šolska torba je sicer čisto dovolj velika, toda pri hiši je malo kruha in ga ni mogoče v torbo stlačiti toliko, kolikor bi bilo potrebno za zdravje otrokovega telesa.

Pomanjkanje hrane je najbolj občutno v zimskih mesecih

Po mnogih slovenskih vaseh nastopi pomanjkanje hrane zlasti v vinorodnih krajih posebno hudo v poznih zimskih mesecih in to pomanjkanje traja tja do prve žetve krajem junija. V tem času zmanjka zlasti moke, krompirja, fižola in ljudje uživajo le še zelje, repo. Kruha stalno primanjkuje! Da bi bil vsaj koruzni kruh, ali pa zmesni koruzni kruh. Vsaj ta bi v glavnem reševal take družine najhujšega stradanja. Pomanjkanje še poveča slaba letina, v vinorodnih krajih pa dejstvo, da ni bilo mogoče prodati letnega pridelka. Pomanjkanje za sluzka in redno prejemajen pridelek malih in srednjih posestnikov v Sloveniji sta največja vzroka stradanja naših družin v sedanjih zimskih mesecih.

Kruh — najboljša hrana za mladino

Za doraščajočo mladino pa je najvažnejše hranilno sredstvo kruh. Kruh ima v sebi vse snovi, ki jih otrok potrebuje ne samo za nadomestilo porabljene toplotne energije, marveč tudi za svojo rast in razvoj. S kruhom dobi otrok v svoji kri vse hranilne snovi in z njimi tisti življenjski sok, ki naj odloča o njegovem zdravju. Zadostna množina kruha je torej pogoj za zdravje posredca in torej tudi pogoj za zdravje ljudstva. Zato je temeljno sredstvo za preprečevanje bolezni med mladino in v določenih okoliščinah tudi za ozdravljenje — dober in zadosten kruh, ki je v nekem oziru torej splošno, univerzalno zdravilo. Mladini omogočiti torej vsaj to, da bo imela vsak dan dovolj kruha — to bo velik problem naše socialne medicine.

Šolske kuhinje v vsako šolo

Šolske kuhinje so začele nastajati med nami že pred več desetletji. Delovale so zlasti uspešno tam v tistih obmejnih predelih slovenstva, kjer je naš narodni sovražnik skušal kupovati slabotne duše s tem, da je polnil lačne želodce. Naše narodne in obrambne organizacije so se takoj dvignile in organizirale v zimskih mesecih šolske kuhinje, ki so delovale zelo dobro in tako v marsičem pomagale bolj, kot pa je kdo na prvi pogled mislil. Te šolske kuhinje so že tedaj včasih imele toliko sredstev, da so ob božiču po šolah prirajale še lepe in uspešne božičnice.

Danes se je to delo raztegnilo in po podeželskih šolah se množijo raziskavanja, ki imajo namen statistično obseči stanje nezadostne prehrane šolskih otrok in opozoriti javnost na ta važen problem. Ugotovitve po šolah se večinoma ujemajo in kažejo velik odstotek telesne zaostalosti zaradi pomanjkljive prehrane otrok.

V mnogih okrajih so danes že organizirali šolske kuhinje. Delovanje šolskih kuhinj podpirajo razne organizacije, tako Rdeči križ, Protituberkulozna liga itd. Priskočile so na pomoč oblasti, podpirajo jih občine, krajevni šolski odbori, banovina in razni krajevni dobrotniki. Po poročilih iz leta 1938 je poslovalo v tem letu v podeželskih ljudskih šolah 70 šolskih kuhinj, ki so dajale 1272 zajtrkov, 4147 obedov, 191 večerij in 2143 malic, skupaj 7735 obrokov hrane. Ustanovljenih je bilo še okoli 30 šolskih kuhinj, ki pa so zivotarile le nekaj sezon. Težave so najbrž bile še tolikšne, da se je učiteljstvo za enkrat moralo umakniti v ozadje in počakati na boljše čase.

Dobro so preskrbljena s šolskimi kuhinjami naša mesta, trgi in večji kraji, skoraj nič pa še ni šolskih kuhinj v podeželskih vaskih šolah. Toda vse dosedanje šolske kuhinje so bile večinoma organizirane, tako da so bolj izraz dobro-

delnega čustvovanja tistega okoliša, ne pa toliko izraz stalne ustanove, ki bo poslej obstajala več let in skrbela za najpotrebnejše šolske otroke. To se bo počasi moralo spremeniti in šolskim kuhinjam bo treba omogočiti stalen vir dohodkov in določiti stalne prostore z določenim delokrogom, da bo njihovo delovanje res trajno in smotno ter da ne bo prezrli nihče, ki bo potreben. Vsaki šolski kuhinji bi se naj določil gotovi najmanjši znesek za obstoj in za tak znesek bi naj skrbela oblast n. pr. banovina, ki bi s stalnim prispevkom iz svojega proračuna vezala vsako šolo na to, da mora imeti in vzdrževati šolsko kuhinjo. Temu temeljnemu prispevku bi se nato priključili še razni darovalci, temeljni prispevek pa bi naj bil vsaj tolik, da bi se vsak potreben otrok najedel vsaj kruha. Čas zahteva odločnih dejani: šolsko kuhinjo (košček kruha) v vsako šolo!

Cesta, ki preseka severni tečajnik

Nova norveška cesta „Riksvej 50“

Izredno razpotegnjena obala — 3400 kilometrov meje ob morju, ne da bi šteli množico fjordov, zatokov in zalivov — daleč v arktično cono segajoče, jako ozke Norveške, je bila do nedavnega praktično v dva dela razklan.

Dvojnata črta kaže novo norveško cesto „Riksvei 50“.

Zatorej so se zanimali kraji blizu Osla bolj za inozemstvo in za južne soede kot za severni del lastne dežele. Čudno je, pa vendar značilno, da prid kak prebivalec južne Norveške le malokdaj bolj na sever kot na primer v Trondheim. Toda Trondheim je šele v južni tretjini države. Od te stare kraljevske prestolnice, ki je hkrati tudi sedež škofa, so potrovali dolejš z brzoparnikom dobra dva dni, do Hammerfesta in kar tri dni do Kirkenesa. Od Osla do Trondheima je približno 800 km železniške proge ali vožnje z avtom, toda od tod do Kirkenesa je še več kot 1500 km! Dolejš je bila na razpolago edina ta zveza po morju od Trondheima do stalnih razsežnih severnih delov dežele. Nedavno so Norvežani dobili letalski promet. A ta je zaradi pogostnih megla zmeraj nevaren.

V Trondheimu torej še ni konec norveškega kraljestva. Tu se šele začnejo skoraj kolonijске severne pokrajine — obsežna dežela, ki je dolejš ni bilo še moči odpreti za promet šele pred nekaj leti so se Norvežani odločili, da so zgradili zvezo po suhem skozi notranjost primorske pokrajine do treh severnih provinc: Nordland, Troms in Finnmark. Skupaj tvorijo te tri pokrajine tretjino vse Norveške, a na njih je le osmina vsega prebivalstva.

Pradžudovito je, če si mislimo, da se more zlovek prav na streho sveta, skoraj do severnega tečaja — peljati z avtom!

Naleteli pa so na hude zapreke pri gradnji te transkandinavske avtomobilске ceste. Proga je dolga 2500 kilometrov. Več sto kilometrov vodi preko skalnatih pogorij in po svobodnih mahovitih tundrah v visoko arktično cono. Mater za metrov tal je bilo treba prebr razstreliti. Treba je zgraditi še mnogo mostov čez hudournike in preko globokih in širokih fjordov. Poti po morju, ki je tako dolga in od rok, se hočejo čim bolj izogniti.

Seveda te norveške ledenomorske ceste ne smemo meriti z mero modrnih avtomobilskih cest iz betona za hitre vožnje. Ta nova cesta je predvsem tako ne moreta dva voza zložno vtrci voziti.

Treba je tudi previdno voziti in tu pa tam tudi počakati, da more kak drug avto mimo. Vrhnja plast ceste sestoji iz kremenca in peska in izgledili jo bodo šela avtomobili. Tako sta zdaj spojeni severna in južna Norveška. Kmalu bo sledila tudi železniška proga. Zdaj je „Riksvei 50“ — „Državna cesta 50“ — že veskozi zgrajena in izročena prometu.

Cim je bila ta »notranježelezka« cesta lani dograjena, smo se peljali z avtomobilom po njej (piše posebni poročevalec švicarskega lista). Ta cesta je zares ena najbolj zanimivih prometnih prog na svetu, ker razodeva pogled na razne razvojne stopnje severne civilizacije.

Na jugu Norveške ne boš opazil nobene razlike med življenjem teh severnih krajev in ostali srednje Evrope. Čisto drugače pa postane dalje proti severu, predvsem, ko se pripeljemo čez severni tečajnik in smo tako v prvih polarnih pokrajinah. Tu živijo kmetie v takih samotijah, kjer ni na daleč okoli nobene živ. duše, in je še vse tako po domače, kakor opisuje norveški pisatelj Knut Hamsun v svojih kmečkih romanih. Tu je še povsod prastara, staronordijska kultura.

Se enkrat se v pokrajini Troms razširi pogled v notranost dežele. Tu so v poslednjem stoletju nastale cvetoče kmetije v krasnih, rodovitnih dolinah. Dedje današnjih posestnikov so bili tisti kolonisti, ki jih je bil kralj poklical iz znanih južnih dolin iz Gudbrandsdala, Nuredala in Hallingdala, da naj iztrebijo severno zemljo in naj pridobijo orna tla. Pomisliti moramo, da je to 200 km severno od severnega tečajnika! Zaradi Zalivskega toka, ki prinaša toploto, se je tu čudež tudi zgodil. A še dalje proti severu, do gole severne konice naše zemljine, pa še zmeraj romajo Laponcei s svojimi črdami severnih jelenov in se potikajo po pustih tundrah; to so poslednji nomadi Evrope. Tu zgoraj je, še mnogo zemlje, ki bi se dala izkoristiti. Tu in tam so jo tudi že »načeli« in so dobili dosti surovin. Kar zunaj ležijo železne rude, kakor v bližini Kirkenesa, ki je najsevernejši rudnik sveta. Zdaj se je že izkazalo, kolikega pomena je na Norveškem zveza s severom po kopni zemlji, zlasti

Tukaj preseka nova cesta severni tečajnik.

SCHICHTOV RADION

vsebuje MILO!

dobro, blago Schichtovo milo, ki med kuhanjem struji skupaj s kisikovimi mehurčki skozi tkanine in odpravi vso nesnago. Perilo se kar sveti tako je čisto in belo.

RADION BELINA!

še, ker je moči povsem neodvisno od poti po morju uporabljati to novo cesto. Z največjo naglico bodo v najkrajšem času izgotovili še ostali del ceste. Saj se utegne izlaska zgoditi, da bi bil severni del Norveške nekoč povsem odrezan od južnega. Ze skoro leto dni se bavi vlada s to mislijo. Za prekrbo vojaštva, ki bi v primeru potrebe moralo bi-

Iz province Troms; Bel most se boči nad hudournikom.

vati na severu, so ob obali in v notranjosti dežele pripravljena tozadavna skladišča vzdolž nove državne ceste.

Velikega, odločilnega pomena pa bi bila ta notranja avtomobilska cesta tedaj, če bi kak sovražnik od morja sem ogražal Norveško. Kako se vprav Angleži zanimajo za norveške potrebe, je zdaj vedno pogostejše elišati. Povsod in tik pred to vojno si mogel naleteti na angleške »turiste« in »znansstvenike« in novi »Riksvei 50«. Časih so bili tu tudi skavti iz Škotske pod vodstvom častnikov. Blizu Kirkenesa smo z avtom srečali nekega Angleža, ki je z avtomobilom proučeval Norveško in novo cesto. Drugi pa se je zanimal na najvišjem severu Finnmarke za življenje Laponcev.

V važnih lukah, tako v Trondheimu in Narviku, so angleške mornariške častnike nastavili kot konzule ali gospodarske strokovnjake. Norveška je sicer majhna država, vendar ima četrto največje in najmodernejše opremljeno trgovsko brodogve na svetu. Ni čuda, da se mareškomu skomina po njej.

Letalska zveza s Kitajsko

Iz Moskve uradno poročajo, da so otvorili radno letalsko zvezo med Almo Ato-Kasagatanom-Hamijem (na severozahodnem Kitajskem) in preko Urumčija in Sinkianga. Letalski promet vzdržuje mešana sovjetsko-kitajska letalska družba, ki si imenuje »Hamaita« in čije člana sta sovjetskoruski »Aeroflot« in kitajsko prometno ministertvo. Ta letalska proga iz Alme do Hamija je zato velikega pomena, ker je s tem novo glavno mosto Kitajske, Čungking, v neposredni letalski zvezi z Moskvo.

CISTEK

Palček, naš zimski pevec

Kakor daleč na okoli sega pogled, do skrajnih mejnikov obzora, se blišči in sveti pokrajina v snegu in ledu, v ivju in medlem zimskem soncu. Potoček, ki v ozki, globoki strugi rije po sredi gorske drage, skoraj molči pod srebrnkastim ledom. Nad njim se klanja zasneženo grmičevje in trnje, obrobilajoč zamrzli potok in njegove globeli, vrbe, trnolice, beli trni, divji šipek, ostrožnice, vse vprek zverženo kakor neprodorna živa meja. Mir, tišina, molk navzgor in navzdol, da trdi sneg tem glasneje škripnje pod tvojimi koraki, ko se po ozki gazi sprehejaš skozi drago ob njenem potoku.

Tedaj zadoni na mah iz gosto prepletene grmovja nemirno, razburjeno in ježno, trr, trr, trr; crr, crr, crr, tiktiktiktiktik; trkrtrkrtrkr tako glasno in hripavo, kakor da bi kričal v najbližji bližini velik kričav ptič. Na najvišji vejici ukrivljene trnolice zagledaš drobnega palčka, ki se repenči, zgraža, vznemirja, razburja in jezi prav nad tabo, ker si se drznil, da si šil v njegovo zimsko kraljestvo ter ga motiš v njegovem trnovitem skrivališču. Sedaj moraš nepremično obstati.

Kakor z nekim upmetnim sprožilom neprenehoma proži in postavlja kvišku, skoraj navpično pokonci, svoj kratki, okrnjeni repek, in te tako

spominja na gizdavo pastirčico, sprehajajočo se ob potoku, kakor da bi se ti hotel ponašati in rogati, dela smešnočudaške, nagle, globoke poklončke, se hudeje, jezno pripogiblje in se docela pomiri šele, ko se je prepričal, da mu res nisi sovražen. Morebiti izgine tedaj za trenutek ali dva v svoj trnoličasti gradit, da stika tam po njegovih shrambah in kletah za hrano in okrepčilom; kmalu pa se ti zopet prikaže, zlasti v sončnih, jasnih in mirnih zimskih dneh, ko ogreva toplo sonce tudi njegovo podnevno nadzemsko bivališče. In tedaj zadoni v molk in tišino zimskega dne po zasneženih dragi njegova pesem, praznično vesela in glasna, kakor da je zanj že napočil čas pomladne sreče in ljubezni. S tako vnosom, s tako silo in s takim poudarkom žvrgoli, drobi in preppeva drobni, a trdni in utrjeni palčič svojo zimsko pesem, da se kar trese na vsem svojem majčkemem pepelnatosivem telescu. Sama radost, samo veselo razpoloženje in samozadovoljstvo ga je pri tej zimski pesmi vsakomur v zgled in tolažbo, kdor bi v hudem zimskem času hotel omagati, da pogumno vzdrži in potrpi, dokler se ne vrne prava vigred. Palčkova pesem doni izredno krepko, glasno, čisto in jasno, obsega tri različno ločene kitice, ki so zvezane med seboj po posameznih vmesnih zvokih ter imajo kratek uvod z zategnjenimi piski in žvižgi, kakor bi piskal na žvego. V molku zasnežene in oledenele zimske pokrajine prizor, vreden truda, da ga poiščeš in uživaš, ko so vsi drugi pevci pred zimskim mrazom in pomanjkanjem hrane zbežali na jug ali pa okoli naših hiš žalostno prosijo, posedajo in molče ko grob. Našemu palčku tudi najhujša zima ne more nič škoditi. Razen pravega gnezda, ki si ga najraje napravi v kaki podzemeljski luknji ali jami, zaradi česar se latinsko imenuje jamar (floglo-

dytes), ima proti zimskemu mrazu in drugim vremenskim neprilikom še drugo zavetišče, pribeglišče in prenočišče. Pod luknjičastim štorom, pod starimi, preprelimi drevesnimi koreninami ali v razpokah skalnatega brega ob potoku si nastelje dober meter pod zemljo krogli podobno mehko ležišče ter si ga že poleti in jeseni preplete z bilkami, lišaji in vlakenci, od znotraj pa zamaši z mahovjem, s puhom in perjem. Tu leži, se skriva, dremlje in spi na mehkem in toplem tudi v najhujši zimski burji brez strahu in brez nevarnosti, ko druge naše ptičke ne vedo, kam naj bi varneje zbežale pred zimo, mrazom in svojimi sovražniki. Tudi zaradi prehrane v zimskem času naš »ptič jamar« ni prav v zadregi. Majčkem, droben in trden, kakor je, se prerije skozi sneg do preprelih štorov in korenin; tisoč in tisoč žuželk in ličink, ki se v njih skrivajo čez zimo, si zna tam poiskati, tako da njegov zimski jedilni list ne pogreša skoraj ničesar. In tako ni prav nič čudno, ako lepega in toplega zimskega dne, ko je nasičen, spočit in ogret že od podzemne toplote in gorkega ležišča, priteklo na sonce in golo trnolico, preppeva veselo, zadovoljno, prav pomladansko svojo pesmico, dočim se ostali naši stalni pevci jedva upajo začeti pritaženo se gibati ali čivkati ob toplih žarkih zimskega sonca.

Palček ali stržek je eden izmed najmanjših, najdrobnejših in najlažjih naših, splošno znanih, stalnih ptičev, četudi ni med vsemi res najmanjši. Kakor razodeva veliko življenjsko modrost, ko kakor noben drug ptič, zna sredi hude zime uživati veselje ljube pomladi, tako je tudi v svetovno znani višinski letalni tekmi ptičev pokazal svojo izredno spretnost in zvitost ter je tako tudi zmagal, da je za orlom, pravim kraljem ptičev, po pravici si zaslužil tudi ime kraljiček. Če bi drugi

ptiči bili enako zviti, bi se gotovo tudi poslužili njegove zvitosti pred njim. Tako pa je on edini sedel dvigajočemu se orlu na hrbet. Ko orel v nedoglednih višavah stratosfere omaga, zleti stržek z njegovega hrbta še nekoliko višje, premagaja orla in zmaga v slovitem višinskem poletu.

Veselo in zanimivo je opazovati palčke, kadar imajo mlade. Menjaje se priletavata k gnezdu in v gnezdo stara dva z obilno hrano za mladiče v kljunčkih. Tedaj izgledata, kakor da bi imela dolge brke, tako štrle in vise njima iz kljunčkov na obeh straneh nožice raznih prelev in žuželk, ki so za mladiče najslajša pečenka. Ko zapuste mladiči gnezdo, jih stara dva poučujeta skrbno v vseh potrebah in umetnostih vsakdanjega življenja. Skozi najgostejše trnovito grmičevje šviga družina drobnih palčkov z neverjetno spretnostjo sem ter tja, preiskuje še tako skrite kotičke, pobira, zobje žuželke in polni želodčke; mladiči pa kaj poredno delajo prve elegantne poklončke ter samozavestno vihajo repke, kakor da bi bili že veliki ptiči, večji kakor palec v trnoličastem kraljestvu ob žuborečem potoku. Dr. Fr. Misič.

— Kronična zapeka in njene slabe posledice, posebno pa motnje v prebavi se morejo preprečiti z že davno preizkušnim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in črevih, pa pijejo »Franz-Josefovo« vodo, so zelo za dovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Drobne novice

Koledar

Terek, 23. januarja: Zarka Marije Devce. Rajmund P.
Sreda, 24. januarja: Timotej, škof; Evgenij, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je kot žrtev materinstva umrla ga. Mara Vadnal roj. Stojkovič. Pogreb blage rajnice bo danes ob 4 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu.

† V Ljubljani je v splošni bolnišnici mirno v Gospodu zaspal g. Franc Simic, zvančnik v pokopju. Pogreb bo danes ob 2 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu.

† V Ljubljani je umrl g. Ferdo Satec, policijski nadstržnik v pokopju. Pogreb bo danes ob 2 popoldne izpred mrtvašnice Zavetišča sv. Jožeta na Vidovdanski cesti 9 na pokopališču k Sv. Križu.

† V Podgradu, župnija Sv. Jurij ob juž. žel., je mirno v Gospodu zaspal g. Jože Koželj, posestnik in član nadzornega odbora Hranilnice in posojilnice. Pogreb bo danes ob 9 dopoldne.

† V Senčurju pri Kranju je umrla v starosti 71 let Potočnik Alojzija, dolgoletna kuharica rajnega g. župnika Rajčevića. Imela je zelo dobro in darežljivo srce. Pogreb bo v sredo ob 10 dopoldne na farno pokopališču v Senčurju. Naj počiva v miru!

† V Krškem je umrla gospa Ivana Zesser, vdova trgovca. Doživela je visoko starost 91 let. Pogreb bo v sredo ob štirih popoldne na farno pokopališču v Krškem.

† Pri Sv. Jakobu v Slov. goricah je mirno v Gospodu zaspala gospa Frančiška Fluher roj. Vudler, posestnica. Pokopali bo v sredo ob desetih dopoldne. Naj jim sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Naj jim sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnostne novice

— Poroka. V župni cerkvi v Št. Vidu nad Ljubljano sta sklenila zakonsko zvezo g. Hvalič Jože, hišnik »Vzajemne zavarovalnice«, in gđ. Setnikar Anica, trgovska sodnica, oba marljiva člana Prosvetnega društva v Dravljah. Zelimno mnogo sreče in božjega blagoslova!

Roman Spahija

MIREILLE BALLIN

Ob 16., 19. in 21. uri

Francoski film, posnet v osrčju Atrike. Po romanu Pierra Lotti.
Kino Matica, tel. 21-24

— Duhovniki iz Unio apostolica z dežele prirede v sredo 24. januarja v Domu duhovnih vaj v Ljubljani mesečno duhovno obnovno. Začetek ob 9. Vabljeni so tudi vsi drugi duhovniki izven mesta Ljubljane. — Škofijški moderater.

— Pokojninsko zavarovanje trgovskih sodruknikov. Danes so prispeli v Belgrad zastopniki slovenskih nameštenskih organizacij, da na merodajnih mestih posredujejo zaradi čimprejšnje izvedbe pokojninskega zavarovanja trgovskih sodruknikov v okviru Popojninskih zavodov za nameštence. V imenu Društva združenih zasebnih in trgovskih nameštencev je prišel g. Rudolf Smersu, v imenu Zveze pomožniških zborov gg. Sitar in Lampič, v imenu Zveze društev privatnih nameštencev pa g. Mihelič. Danes bo zastopstvo sprejeto pri ministru za socialno politiko in narodno zdravje g. dr. Budisavljeviču.

Zahvala. Vsem mojim znancem, ki so se me na moj petinosemdeseti rojstni dan spomnili in mi srečo voščili se iskreno zahvalim kar tu v Slovencu in se vseh veseli spominjam

Mihael Omahen v Višnji gori.

— Kupujoče občinstvo opozarjamo, da so se v zadnjem času naselili v Ljubljani tuji elementi, predvsem z juga, ter prodajajo ali bolje rečeno vsiljujejo — izrabljajoč sedano psihozo kupcev — razno blago za obleke, pod pretvezo, da je angleški fabrikat. Za blago dosežejo zelo pretirane cene 300 do 400 din za meter, največkrat zaradi tega, ker ima vtikan kraje n. pr. »London Shrunke« ali žig slinčnega besedila. V resnici pa je blago, ki ga ti sluhajni trgovci-krošnjariji vsiljujejo, nemškega ali domačega izvora in se dobi enaka kakovost v vsaki ljubljanski trgovini že od 120 do 150 din za meter. Naivnim kupcem, ki radi nasledajo vsakemu prišlecu-prevarantu, priporočamo, naj dajo blago pred nakupom ocenili strokovnjaku, ker je možnost in velika verjetnost, da preplačajo kupljeno blago za 100% in več. Goljufe pa, ki nimajo nič skupnega s solidnim ljubljanskim trgovstvom, pa naj priljavijo oblastem.

— Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu je razpisal natečaj za izpolnjenje mesta

sekundarnega zdravniko-uradnika, specialista za tuberkulozo za zdravilišče Kasindol pri Sarajevu, in za mesto pogodbenega pomožnega zdravniko za zdravilišče Brestovac pri Zagrebu. Podrobnejši pogoji se lahko dobe pri SUZORU, Zagreb, Mihano-vičeva ul. 3, soba šte. 326 in 313.

— Zveza katoliških kmečkih mladenk priredi za kmečka dekleta z Gorenjske in ljubljanske okolice duhovne vaje in tečaj KA v Ljubljani, Lichtenturnov zavod, »Dom Devce Mogočnice«, od 29. januarja do 3. februarja. Pričetek prvi dan ob 6 zvečer, sklep zadnji dan zjutraj. Oskrbnina znaša 115 din. Prijavite se takoj na naslov: Ljubljana, Zveza katoliških kmečkih mladenk, Miklošičeva c. 21.

— Iz odvetniške zbornice. V imenik odvetnikov odvetniške zbornice v Ljubljani je bil vpisan g. dr. Branko Premrou v Kočevju.

Vsaka očala po meri zata dobrasedeča in jasen pogled pri

Ljubljana PASAŽA NEBOTIČNIKA

— Konferenca o turizmu. V Zagrebu bo te dni konferenca o turizmu. Na tej konferenci bodo imeli zdravniški strokovnjaki vrsto predavanj o klimatoterapiji našega morja in se bodo strokovnjaki za turizem lahko okrepili z izsledki zdravniških strokovnjakov. Zdravniki bodo predavali o posameznih medicinskih strokah dne 26. in 27. januarja. Na konferenco so povabljeni zastopniki vseh zainteresiranih krogov.

— Nabavljajnih zadrug državnih uslužbencev je v naši državi 353. Vse skupaj imajo okrog 170 tisoč združnikov. Zadrug so večanjene v Zvezi nabavljajnih zadrug državnih uslužbencev v Belgradu, ki ima okrog 350 milijonov kapitala. Promet vseh zadrug znaša na leto okrog 300 milijonov dinarjev. Preteklo nedeljo je bil v Zagrebu slovesno odprt nov Zadržni dom zagrebške za-

druge državnih uslužbencev. Veljal je 5,000,000 dinarjev.

— Živalske kužne bolezni v naši banovini. Po stanju z dne 8. januarja 1940 so bile v dravski banovini naslednje živalske kužne bolezni: garje konj v treh hlevih, svinjska kuga v 19, svinjska rdečica v 5, svinjska in parkljevka v 91 hlevih, kokoška kolera pa v 3 dvorcih.

— 73 letni starček zmrazil v snegu! V Prgo-višču je zmrazil 73 letni Munda Jakob. Mož se je tisti dan mudil v Seneškem vrhu, kjer se ga je malo »navleklo«. Proti večeru okrog 5 se je podal proti domu, vendar je v gozdu omagal ter zmrazil. Ker ga ni bilo domov, so ga šli iskat ter ga našli mrtvega. Splošno sodijo, da ga je zadela kap. Pokopali so ga na pokopališču pri Veliki Nedelji.

— Pri zaprtju, motnji v prebavi, vzemite zjutraj se na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— Zalostna smrt dveh mladih fantov. V noči od petka na soboto sta se v Gorinčici zastropila v lončarski peči dva mlada fanta. Pri g. Mihaelu Sivku, lončarju v Gorinčici, sta bila zaposlena Ivan Jakopčan, star 21 let, ter neki Jožef (prinka nismo mogli zvedeti), doma oba iz Hrvatske, v bližini Križovljan. V soboto so nameravali žgati posodo ter je bila peč dobro zakurjena. V petek zvečer se je podal eden na Tormin luščiti kočice, drugi pa je šel spat v peč. Okrog 1 ponoči se je prvi vrnil ter je poklical tovariša v peči, ki mu je šel poleg odpirat. Tako sta šla oba nočoj v peč se ogret, ker je bil hud mraz. Tam sta najbrž zadremala, kar je bilo za nju usodno. Razvijal se je ogljikov monoksid, katerega sta nevede vdihavala. Zjutraj ob 4 ju je prišla kilcat gospodinja. Ker se nihče ni oglasil, so s silo vdrli v peč ter našli oba mrtva v sedečem stanju. Poklicali so g. Ivo Martinca, banovinskega zdravniko od Sv. Marjete, ki jima je dal injekcije. Bilo pa je vse zaman, bila sta mrtva.

Po državi

— Sneg v Belgradu in Srbiji spet ovira promet. Od sobote zvečer v Belgradu in po Srbiji spet sneži. Piha sicer ne preveč hud veter, ki pa kljub temu s snegom zatrpava vse ceste in pota. Avtobusni promet v Belgradu je otežkočen, tramvaj pa komaj vzdržuje promet. Po Belgradu neprestano čistijo ceste motorni plugi, da se omogoči promet. Več tramvajskih voz in avtobusov so morali že zgodaj zjutraj v nedeljo, ko je proga in ceste niso bile zoranje, prepeljati nazaj v remizo zaradi poškodb na motorju ali pa, ker niso mogli zaradi visokega snega voziti. Avtobusni promet je po vsej belgrajski okolici uklenjen. Zaradi snežnih zametov je ustavljen promet tudi na glavni cesti Belgrad — Smederevo — Topola — Kragujevac — Vrnjačka Banja. Vlaki, ki prihajajo v Belgrad ali odhajajo iz Belgrada, imajo velike zamude. Prihajajoče, da se bodo te zamude še povečale, računajo pa tudi s popolnim uklenjenjem prometa na nekaterih progah. Tudi v vardarski banovini sneg silno ovira promet. Med Tetovim in Gostivarjem je promet čisto ustavljen. Tudi telefonska zveza med tema mestoma je prekinjena. V Bitolju, na skrajnem jugu naše države, pa je toplo in dežuje. Zaradi tega reke naraščajo in so se že razlile čez bregove.

— Na Savi z ekrazitom razstreljujejo led. Iz Zagreba poročajo: Pri Podseudu so se zadnje dni v Savi nagromadile velike ledene plošče in povzročile poplavo. V gornjem toku je stanje Save 2 m nad normalo. Sekelja za reguliranje Save je odposlala delavce pod vodstvom inženirja v ogroženo ozemlje, kjer je Sava 7 m globoka. Ledene plošče, ki jih je prinašala voda, nov sneg, ki je zapadel in nov led, ki se je napravil, vse to se je na tem mestu tako zgostilo, da je tok Save čisto zabarikadiran. Zato so stopili v akcijo zagrebški

artim

1—2 zrnca omogočajo lahko normalno stolico
 2 kom. Dn 1.50, 12 kom. Dn 8.—, 60 kom. Dn 27.—
 Regr. S. br. 51288/38.

minerji. Zvrtali so luknje v led s pomočjo električne žice. Očividci, ki so opazovali ta nenavadni prizor, so opazili, s kakšno silo je eksplozija pogrnala v zrak ogromne ledene plošče. Trajalo je precej časa, preden so ves led razstrelili in tako naredi vodi prost odtok.

— Od volkov oblegana. V večih okrajih vrbaske banovine so mnoge vasi čisto odrezane od sveta, ker so ceste neprehodne. Tudi telefonski in brzojavni promet je silno oviran, ker so viharji poškodovali vode. Na planini Grmeče so se pojavili veliki tropi volkov, ki vdirajo tudi v vasi. Dva kmeta sta hotela odvesti dvanajst ovac v Banjaluko. Napadli pa so ju volkovi, ki so vseh dvanajst ovac raztrgali, kmeta sama sta se pa komaj rešila na drevo. Polnih šest ur sta morala prebiti v hudem mrazu na drevesu, ker so ju volkovi oblegali. Po mnogih vasesh si kmetje sploh ne upajo iz hiš, ker se boje volkov.

— Banovina Hrvatska pokadil za pol milijarde dinarjev tobaka na leto. »Monopolski Glasnik« je objavil statistiko, koliko tobaka, cigar in cigaret so pokadili v preteklem letu v banovini Hrvatski. Banovina je razdeljena na 21 tobačnih rajonov. Največ je pokadil seveda zagrebški rajon, in sicer za 109 milij. din. V ta rajon spadajo mesto Zagreb (100 milij.), Velika Gorica (3.200.000), Sv. Ivan Zelina (3 milij.), Samobor (2.800.000). V vsej banovini Hrvatski pa so pokadili za 468,150.000 dinarjev, torej skoraj za pol milijarde.

— V Zagrebu je bil najden ček za 900 funtov šterlingov. Zagrebški policiji je bil izročen ček za 900 funtov šterlingov (v našem denarju okrog 200.000 din), čigar lastnik se še ni javil. Sodijo, da je najdba tega čeka v zvezi z afero, s katero se peča zagrebška policija. Ček je bil izstavljen v Rosario de Santa Fe v Braziliji od banke »Bank of London South Americas« dne 18. septembra 1939. Glasi se na ime E. G., baje neka nekega bogatega ameriškega trgovca. Ni še znano, če je bil ček že izplačan, ker prekomorske banke od takih čekov pošiljajo tudi kopije in sicer z različnimi ladjami. Na prošnjo policije se je Prva hrvatska Medionica obrnila po informacije v London, odgovor pa pričakujejo šele v nekaj tednih.

— Nemski strokovnjaki preiskujejo petrolejsko ozemlje pri Koprivnici. Na povabilo petrolejskih družb »Uljanik« in »Jugopetrol« v Zagrebu je prišlo v Koprivnico šest strokovnjakov nemške tvrdke »Seismos« iz Hannoverja, ki bodo pod vodstvom nemškega geofizika dr. Schmiedlina sporazumno z rudarskim glavarstvom v Zagrebu preiskovali teren imenovanih petrolejskih družb in sicer na področju koprivniškega, lubbreškega, djurdjevaskega, križevskega, bjelovarskega in virovitiškega okraja. Preiskovanje teh področij bo predelalo za nameravano globoko vrtanje v zemljo, s katerim bodo iskali nafto.

— Grozen primer socialne bede v Zagrebu. Na Trešnjevki v Zagrebu so našli truplo starke, ki je imela na obrazu hude rane. Ko je prišla policijska komisija, je našla truplo v skromni baraki, ki je bila brez strehe. Po baraki je ležalo navzkrižem vse polno stare ropotije, pločevinaste posode, polomljeno pohištvo, cunje itd. V sredi pa je ležalo mrtvo truplo starke. Ugotovili so, da je nesrečna žena zagrebška beračica Ana Firštrič, stara 70 let. Starka je pomoči v hudem mrazu zmrznila. Bel mrtvaški prt je tvoril sneg, ki je padal v barako, ki je brez strehe. Truplo nesrečne žene so napadle lačne podgane. Ves obraz je bil tako raztrizen, da sprva niti spoznati niso mogli uboge starke, ki je bila tako shuššana, da je tehtala komaj nekaj nad 30 kilogramov.

— 64.000 dinarjev izgubil. Železniški strojevodja Bogdanovič, blagajnik strojevodniške organizacije, je ves iz sebe prihitel na belgrajsko policijo in povedal, da je pri vstopu na tramvaj v gnučji izgubil aktovko, v kateri je bilo 64.000 din društvenega denarja. Doslej aktovke z denarjem še niso našli.

„All-right“ KNJIGOVODSTVO

enostavno — hitro — sigurno

Ljubljana, Aleksandrova 4/II, tel. 39-09 **Oton Stiglic**

— V mošnji zabodel svojega brata. V mošnji vasi Nežla pri Zenici je kmet Šerif Spahija napadel svojega v molitev zatopljenega brata Muharema in ga zabodel z nožem v hrbet. Hudo ranjena Muharema so prepeljali v bolnišnico v Zenico, Šerifa so pa zaprli. Oba brata sta bila že več mesecev srpa zaradi zemljišča.

— Bosa po snegu sta tekla bo belgrajskih ulicah. Pretekli petek zvečer sta tekla dva mlada moža v samih hlačah po debelo zasneženih Terazijah v Belgradu in seveda povzročila veliko pozornost. Oba tekačema je kmalu sledila množica radovednežev. Tekalca se nista brigala za radovedne ljudi, marveč sta mirno tekla do srbske akademije znanosti, kjer ju je ustavil policist, ki ju je odvedel na policijo. Tam se je zvedelo, da sta tekača trgovski pomočnik in stavec, ki sta s svojimi prijatelji stavila, da bosta bosa in v predpisani obleki, torej v samih hlačah, tekla od Frankopanske ulice do akademije znanosti in nazaj. Policijski uradnik pa za tak sport ni imel smisla in je oba obsodil na globo po 250 din. Tudi staro sta izgubila, seveda le zaradi nastopa policije.

— Za stotisoče dinarjev raznega blaga je pokradla organizirana družba železničarjev, ki so plenili vagono. O odkritju te družbe smo že poročali. Oblast je preiskala stanovanja vseh petih železničarjev, ki so bili člani te družbe. Pri preiskavi so našli veliko množino raznega blaga, čigar vrednost cenijo na več stotisoč dinarjev. Našli so cele bale platna, sukna, veliko zalogo čevljev, mila, kave, sladkorja in drugega blaga. Sodijo, da je to le majhen del blaga, ki ga je družba nakradila iz vagonov, ker se je bavila s tem tatinskih poslom gotovo že več let. Ti železničarji so vladali v vagono na manjših postajah, plen pa so znosili v službeni vagon. Vodja družbe je bil Andrija Vargič, ki si je naredil posebne klečče, s katerimi je nanovo zapri plombe na oplenjenih vagonih. Ko ga je nekoč železniška oblast poklicala na odgovornost zaradi manjkajočega blaga, se je silno razburil in zagrozil, da bo pred sodnijo zahteval zadoščeno, ker je to zani žalitev, če ga sumijo. Sedaj je dokazano, da je bil Vargič spreten vlomilec, ki je povzročil ogromno škodo.

— Deset tisoč dinarjev za lepe lase. Pomočnik novosadskega brivca je mladi gospodični pokvaril lase in ji s tem uničil lepoto. Ilonka Lerinc si je dala pri svojem stajnem frizerju izpopolniti svojo lepoto na ta način, da si je dala črne lase pretvoriti v svetle. Frizerskemu pomočniku pa se je nekaj skazilo in gospodična je začela tožiti, da ji lasje izpadajo. For-

Ljubljana, 23. januarja

Gledališče

Drama: Terek, 23. januarja. Zaprtio. — Sreda, 24. januarja: »Tri komedijec. Red A. — Četrtek, 25. januarja: »Professor Klepec. Red B. — Petek, 26. januarja: »Na prisojni strani. Premiera. Premierski abonma.

Opera: Terek, 23. januarja. Zaprtio. — Sreda, 24. januarja: »Nižava. Red Sreda. — Četrtek, 25. januarja: »Figarova svatba. Red Četrtek. — Petek, 26. januarja. Zaprtio. (Generalnaka).

Radio Ljubljana

Terek, 23. jan.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 11 Sol. ura: Skrivnost krvi (Rafael Bačar) — 12 Priljubljani napravi (plošče) — 12.50 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opold. koncert Radij, orkestra — 14 Poročila — 18 Vsakemu nekaj (plošče) — 18.40 Filozofija gospodarstva malega naroda (prof. dr. Fr. Veber) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Dragocenosti gospodarske Jugoslavije (K. Popovič, Bgd) — 19.40 Objave — 19.50 Deset minut zabave — 20 Paul Whitemann in njegov orkester (plošče) — 20.20 Dve zabavni enodejanke: 1. C. Kočevar: Padec trgovca Petra Baharja (Zvočna igra izva časa po svetov. vojni); 2. Jos. Korban: V zaklonišču. (Zvočna igra iz naših dni) Izvajajo člani rad. igral. družine, vodi inž. Iv. Pengov — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Lahka glasba (Radij. orkester).

Drugi programi

Terek, 23. januarja; Belgrad: 19.40 Flavta — 20.10 Nar. pesmi — 20.30 Kvartet — Zagreb: 20. Igra — 21 Širolova »Missa poetica« — Bratislava: 20.40 Pogovor s pisateljem Urbanom — 21 Iz Mozartovih oper — Solija: 20.30 Kom. konc. — Angleške postaje: 21 Puccinijeva opera »La Boheme« — Beromünster: 21.25 Ork. konc. Brdimejšta: 20 Schubert — 21 Liszt — Bukarešta: 20 Ork. konc. — Stockholm-Hörby: 21 Mozartove sonate — Trst-Milan: 17.15 Vok. konc. — 22.45 Kvartet — Rim-Bari: 20.45 Puccinijeva opera »La Boheme« — Florenca: 20.45 Pihala — Poste Parisien; 23.25 Gigli poj.

Privedite in zabave

Šentjakobčani! Prvi večer propagandnega tedna je uspel zelo lepo, namenjen je bil staršem in prijateljem. Drevi ob 8 je v farni dvorani farni sestanek vseh moških od 16. leta dalje. Na sporedu je tudi predavanje g. dr. Joža Basaja. Fantje in možje, udeležite se današnje privedite!

Predavanja

Prosvetno društvo Trnovo. Na osmem prosvetnem večeru v sredo dne 24. januarja ob 8 zvečer v društvenem domu bo imel zanimivo vzgojno in zdravstveno predavanje g. dr. Anton Breclj pod naslovom: »Mladi ljudje med seboj«. Vabimo vse starše in vzgojitelje k obilni udeležbi.

Pri ljubljanski sadjarski in vrtnarski podružnici bo v sredo dne 24. januarja ob 19 v kemijski predavalnici na I. drž. realni gimnaziji v Vegovi ulici predalava ga. Andreja Ključenko o »vevličah trajnicah, posebno o potonkah«. Skioptične slike. Vstop prost.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakaršič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20 in mr. Murrayer, Sv. Petra cesta 78.

biti je morala zelo draga sredstva, da se ji je ustavilo izpadanje las. Zadeva je prišla pred sodišče, ki je po dolgi razpravi obsodilo brivca na hudo kazen. Plačati bo moral dva tisoč dinarjev za sredstva, s katerimi si je Ilonka popravila lase, osem tisoč dinarjev pa za njeno izgubljeno lepoto.

— Na poti od svatovanja umorjen. V okraju Križevci se je v vasi Slatini vračal zvečer v mraku domov kmet Stjepan Beclin od svatovanja pri sosedu, ki stanuje na nasprotni strani vasi. V mraku pa ga je neznan zločinec napadel in umoril. Beclina so našli drugo jutro mrtvega z razbito glavo. Sodijo, da je bil Beclin umorjen iz maščevanja.

— Ubili ženo in truplo položili na železniški tir. Med železniškima postajama Moslavina — Popovača in Novoselec — Križ so našli mrtvo starjšo ženo, oblečeno v kmečko obleko. Společka so mislili, da se je žena ponesrečila, orožniki so pa ugotovili, da gre za zločin. V ženi so spoznali ravo Jane Maltarski iz Vezišča, občina Križ. Razveleženje je dognalo, da je rajna umrla od 10 cm globoke in 2 cm široke rane na čelu. Očividno je bila žena nekje umorjena in nato truplo prenešeno na železniški tir, da bi izgledalo, da jo je povozil vlak.

— Armada bi ne imela ničesar proti temu, da iz Vas naredimo vojaka, imamo pa trenutno silno veliko dela, zato je najbolje, če se obrnete na Vaše domače telovadno društvo.

Kaj pravite?

Gospod urednik! Gotovo ste socialno čuteč človek, zato se vam bo morda zdelo neverjetno, kar hočem povedati.

Tam nekje na Notranjskem blizu italijanske meje, nekaj sto metrov proč od državne ceste, stoji lesena koliba, nekaj metrov široka in istotoliko dolga, zbita iz desek, ki so pa večinoma že gnile. Skozi majhna vratica prideta notri in skozi deoje okenc, kakor jih vidite pri kurnikih, prihaja notri svetloba. Vse je v lakem stanju, da prosloro ni treba niti zračiti, zakaj bajtica stoji čisto na samem, skozi vrata in okenca piha in sneži, da bi bilo vaako zračenje odveč. Rekli boste, da v tem »zračnem« prostoru v tej hudi zimi ne more prebiti človeško bitje. Pa se molite, notri leži stara ženica-vdovica, Joškočeva ji pravijo, ki bo čez dober mesec dni, če prej ne zmrzne, dočakala častljivo starost 84 let. Zenica se prežalja č darovi, ker sama nima nobenih sredstev, tudi bajtica, če sploh zasluži to ime, ni njena, temveč last podobne. Kaj menite, ali ne bi bila dolžnost občine, ki ima lepe dohodke, in občinski očetov, da to častljivo staro spravijo v kakšno bolj človeško stanovanje? Če splošno pred starostjo bi to zahtevalo, ali pa naj bi jo spravili v kak zavod za teh nekaj dni, ki jih bo po božji volji še preživela na tem seetu. Kaj menite, ali ni pravilna misel, da Bog zato pušti to ženo toliko časa na svetu, da preizkuša ljudi, koliko socialnega čuta do revešev imajo v sebi?

LJUBLJANA

Naši pevci v stiski

Letos je že padlo toliko snega, da moremo govoriti o težki sneženi odeji. Vse je ta zima pokrila s snegom, in kako na debelo! Pa še pada v debelih kosmičih... Moramo se spriznati z mislijo, da ga bomo imeli tja do velike noči, kar sicer ne bi bilo nič tako izrednega, ker je letos velika noč tako zgodaj, ko bi ga le ne bilo toliko!

Vse živo trpi od te zime, začeni pri človeku pa do najmanjše živalice. Na varnem od te tiste živali, ki so jeseni zaspale in bomo spale, dokler jih vplivi toplega sonca ne izvajajo iz njihovih jam in duplin. Vsakemu živemu bitju, ki je v stiski, moramo pomagati. Najprej seveda človek človeku, da svojemu bližnjemu pomaga tja do pomladi, ko vsaj skrb za gorkoto, stanovanje in obloke ne bo tako težka. V veliki stiski pa so tudi naši priljubljeni pevci, ki ne sejejo in ne žanjejo, pa jih vendar Oče nebeski živi. Sedaj jim je začela trda presti, ker izpod tega snega s svojimi kljunčki pač težko kaj izkopljejo. Sedaj jim mora človek priskočiti na pomoč, sicer bodo njihove jate na pomlad občutno redkeše! Pomagati ptičem preživeti se čez zimo ni dobrodelnost, kakor pomagati človeku, ampak je plemenito delo, znamenje srčne kulture, ki ga pa narava bogato poplača. Z gora in iz gozdov so prišli v bližino človeških bivališč boječi ptiči, ki v bogatem poletju pred človekom boječe odfrtajo, toda sila kola lomi, skrb za zrno jim odganja plašljivost. Je pa tudi silno lahko, ptičem pomagati. To se napravi mimogrede, brez kakih stroškov. V vsaki štrambi se bo nabralo kaj primernega za pod ptičji kljunček, na vsaki mizi ostanejo kake drobtinice, treba jih je samo zbrati in položiti kam na okno. Ptiči bodo že našli, kje je kaj zanje, otroci bodo imeli veselje z njimi, ko jih bodo opazovali, tudi odraslema nekako odleže, ko opazuje ta živ-zavc. Za tiste, ki imajo vrtove, je tako zimsko krmiljenje ptič skoraj sadjarska ali vrtnarska skrb. Ako sedaj dobijo v bližini hiše kaj hrane, se navežejo na prostor: spomladi bodo gnezdili v najbližji meji, v drevesu, s katerega sedaj pogledujejo na okno in čakajo, kdaj se bo pokazala tista roka, ki siplje... Ptiči nekako ostanejo pri hiši; vse leto bodo čvrstali in obirali drevje, pospravili bodo ves drevnini mršes in golazen. Ptiči so naši najboljši pomočniki v sadjarstvu in taka zima je naravnost idealna prilika, da jih z drobtinami privabimo v svoj vrt in si jih najamemo za pomoč čez leto.

Prav za prav pa moramo priznati, da je Ljubljana v tem oziru zelo »dobregra srca«. Dan na dan vidimo po naših parkih, po Tivoliju, Rožniku in Golovcu ljudi obojega spola, ki z iztegnjeno dlano vabijo krilate in ti kmalu spoznajo obraz in se spuščajo z drevja in pobirajo. Nekateri jih imajo že kar navajene na uro in kraj in se med seboj poznajo. Frfole mu nasproti že, ko prihaja. Le da je to simpatično sožitje človeka z naravo omejeno na nek stalen krog ljudi, ki vsako zimo tako delajo. Letos pa bo prav in vabljivosti našega sveta v veliko korist, ako se ta lepa navada razširi, da bi bile hišice, ki jih je postavilo po parkih »Društvo za varstvo ptičev«, vedno dobro založene z zrjem in drobtinami in da bi nobeno okno v mestu ne bilo prazno. Ptiči povsod iščejo, vse bodo dobili in za vse se nam bodo v poletju oddolžili.

KINO KODELJEVO :: Tel. 41-64
Danes, jutri in v četrtek ob osmih:

Obtoženo

Dolores del Rio — Douglas Fairbanks
v vefilmu senzacionalnih zapletljajev.

1 Zaklonišča ali evakuacija? Je po vsej Evropi aktualno vprašanje, ki se morda edino v Ljubljani premalo brigamo zanj. Zanesemo se pač, da se edino Ljubljani ne sme pripetiti nič hudega. Sicer smo prepričani, da nam sedaj še ne preti nobena nevarnost, vendar bi bilo pa prav, če bi naposled tudi naša javnost pričela resno razmišljati, ali je bolj pametno zidati zaklonišča ali naj se raje pripravimo, da pred nevarnostjo zapustimo našo ljubo Ljubljano. Ko smo namreč zadnjič čitali o 50° pod ničlo gori na finski fronti, je tudi mirne Ljubljančane prišlo mraziti. In mislili so, kako je prijetno doma pri topli peči in kako bi bilo nekje na deželi v kmečki hiši s slabimi okni in razpokano pečjo. Marsikdo je mislil tudi na barake, kako prijetno življenje je v njih pozimi; skratka, marsikaterega hišnega posestnika so poročila o 50° mraza ganila, da je stopil k stavbeniku na posvet zaradi čim cenejšega in tem bolj varnega zavetja pred vsemi hudirji, ki bi lahko napadli tudi Ljubljano. Gospodar je namreč zračunal, da stroški niso tako strašni, saj ni treba takoj zidati zaklonišča, ki bi bilo varno pred udarci raznovrstnih debelih Bert. Kar se namreč zračnih napadov tiče, je bilo v časniki, da je le 1% do 5% vseh nesreč zaradi težkih bomb, vse druge nesreče pa gredo na račun strojnih, ruševin, malomarnosti in tudi lastnih izstrelkov ter drugih neprijetnosti. Zoper take nevarnosti so pa varna že cenejša zaklonišča v kletah ali rovi pod dvoriščih in vrtovih. Tako so tudi Ljubljančani prišli do prepričanja, da je boljše najcenejše in najmanjše zaklonišče kakor sploh nobeno. Hkrati so pa ljubljanski gospodarji že tudi mnenja, da

odlaganje gradbe zaklonišč človeka le vznemirja in je zato najbolj pametno, če takoj oskrbimo vse, kar je treba, da polne ne bo treba obžalovati, če bi le kaj prišlo. Posledice odlaganja bi bile lahko usodne in zato se tudi v mestnem tehničnem oddelku zlasti posestniki večjih hiš oglašajo vedno bolj pogosto z načrti za raznovrstna zaklonišča pred napadi iz zraka.

1 Pregled obveznikov pasivne zaščite v Ljubljani, ki so nekateri že dobili vabilo nanj, je odložen in zato ni treba nikomur, ki ima poziv, sedaj hoditi tja, kamor je bil povabljen na zdravniški pregled.

1 Za Novinarski dom je daroval g. Franc Farnazzi, lastnik gostilne pri Lovcu, na vogalu Bleiweisove cesti: z Ceste 29. oktobra 100 din. Darovalcu iskrena hvala.

1 Razstava načrtov za novo kopališče v Kozlezi je odprta v sredo 24. t. m. ob 8 zjutraj brez vstopnine, da si lahko vsakdo ogleda idejne osnutke, ki jih je zbral pravkar zaključeni tečaj mestne občine. Novo in raz moderno ter veliko kopališče v Kozlezi zanima vsjo Ljubljano in zato bo gotovo razstava pravo dobro obiskana, saj bomo videli, kako imenitno so si to kopališče zamislili naši nadarjeni mladi arhitekti. Razstava bo v avli Turjaške palače v Križankah in vsak dan odprta od 8 do 14 ter bo trajala samo do sobote 27. t. m. popoldne. Opozorjamo torej vso javnost, naj si to lepo in zanimivo razstavo ogleda, ker je veliko novo kopališče v našem mestu resnično splošno aktualno vprašanje, ki ga bo mestna uprava skušala uresničiti že letos, če bodo na razpolago sedaj za zaščito namenjeni krediti.

1 Angleško društvo v Ljubljani sporoča, da je prispel v Ljubljano mr. Kenneth Syers, ki je bil društvu dodeljen kot učitelj angleščine. Mr. Syers je absolviral univerzo v Chambridgeju. Prispel je v Ljubljano s svojo soprogo. Deloval bo v Angleškem društvu kot učitelj angleščine v raznih tečajih, kot delujejo do sedaj ga. F. S. Copeland, mr. Alec. Lawrence, ga. Olga Graor ter ga. Božena Škerlj. Ker se je s tem učiteljski zbor povečal, bo Angleško društvo s 1. februarjem t. l. povečalo in reorganiziralo število učnih tečajev ter se bodo po potrebi tudi na novo pričeli tečaji za začetnike in naprednejše. Že sedaj so učni tečaji vseh vrst: tečaji za dikcijo in konverzacijo ter vaj in čitanje Shakespearea itd. Vsem onim, ki se hočejo učiti angleščine privatno, so na razpolago učitelji angleščine pod okriljem društva tudi za pri-

MARIBOR

V deseto leto Maratonovega dela

10 letnico svojega obstoja bo proslavil z obširnimi športnim sporedom

Pri Slovenskem športnem klubu »Maraton« se je uveljavil običaj, da ima vsako leto na dan svoje ustanovitve redni letni občni zbor. Tako se je v soboto, 20. januarja, zopet vršil občni zbor, tokrat deveti, ki je zopet pokazal na živahno delo tega kluba in opravičil njegov obstoj. S tem občnim zborom je Maraton vstopil v deseto leto svojega plodnosnega dela, ki ga je izvršil kljub temu, da mu manjkajo nujno potrebni športni prostori, kar je pač marsikdaj onemogočilo še večji klubov napredek in razvoj.

Občni zbor je vodil priljubljeni predsednik gospod inž. Ivan Lah, ki je podal pregledno predsedniško poročilo o celotnem klubovem delu v preteklem letu ter se spomnil rajnih klubovih članov in zlasti počastil spomin pred leti umrlega Zdravka Štangla.

Iz tajniškega poročila, ki ga je podal g. L. Matela, posnemamo, da ima klub 1 častnega predsednika, 1 častnega člana, 3 ustanovne člane, 157 rednih in 36 podpornih članov. Klub goji naslednje športne panoge: lahko atletiko, težko atletiko, zimске športe, plavanje, damske športe in kolesarjenje, ima pa tudi svojo šahovsko sekcijo. V primeri z drugimi klubi ima klub to posebnost, da že od svoje ustanovitve sem ne goji nogometa.

Blagajniško poročilo je podal g. I. Poženel, ki je poročal, da so društveni dohodki v preteklem letu znašali 19.822,50 dinarjev, izdatki pa 19.261,06 dinarjev. Gospodarjeva poročila je podal V. Smerdel. Iz njegovega poročila posnemamo, da je klubov inventar povečal za vrednost 3218 dinarjev.

Sledila so poročila sekcijских načelnikov. Za lahko atletsko sekcijo je poročal J. Smerdel, ki je poudarjal, da so se tudi v pretečen sezoni uspehi Maratonovih tekmovalcev dvignili. V klubu je lahko atletiko gojilo 56 članov in juniorjev. Pri tekmah je nastopilo 45 članov, pri zvezi je klub imel 38 športnikov. Sekcija je priredila 1 medklubsko tekmovalno, pohorski tek pa je letos zaradi vremenskih neprilic moral odpasti. Klubovi tekmovalci so nastopili na 18 prireditvah, med drugimi na onih v Zagrebu in Trstu. Pri prvenstvenih tekmovalnih za Maribor so si člani priborili 7 prvih mest, 5 drugih in tri tretja mesta. Najuspešnejši so bili tekmovalci Lončarič, Lužnik, Fika in Kolarič.

Zelo živahna je bila težkoatletska sekcija, za katero je poročal njen načelnik J. Vidic. Člani so se udeležili 8 prvenstvenih tekmovalnih, treh dvobojev in mednarodnih tekem med Jugoslavijo in Italijo. Sekcija je priredila tudi lep izlet v Koprivnico na Hrvaškem, kjer so bili atleti od hrvaških atletov lepo sprejeti.

Klubovi zimski športniki, za katerih sekcijo je poročal Fr. Kebrič, so se udeležili tekem za klubovsko prvenstvo pri Sv. Lovrencu na Pohorju, državnega prvenstva v alpski kombinaciji in prvenstva MZSP v klasični kombinaciji, ki se je vršilo 14. januarja v Ribnici na Pohorju ob priliki blagoslovitve nove skakalnice. Člani gojijo tudi smuške skoke. Za plavalno sekcijo je poročal G. Matela, za kolesarsko g. Štruel, ki je omenjal, da so se kolesarji udeležili sedmih medklubskih dirk, eno pa je priredila sekcija sama. Najuspešnejši dirkač je bil Sodec. Ob priliki Mariborskega tedna se je vršila dirka okoli Pohorja, ki je bila ena največjih preteklega leta v vsej državi. Poročilo šahovske sekcije je podal načelnik Majcen, za damsko sekcijo pa gđc. P. Lovsetova. Dekleta so tekmovala na olimpijskem dnevu v Ljubljani, na državnem prvenstvu v Zagrebu in v dvoboju med Zagrebom in Mariborom. Razveseljivo je bilo tudi poročilo klubove sekcije v Rušah, ki že nekaj let živahno deluje. Sekcija ima 24 aktivnih članov in 35 podpornih. Poročilo je podal g. Krušec. Za revizorje je poročal g. Grešak, nakar je bila odboru soglasno izrečena razrešnica.

Pri volitvah je bil za predsednika ponovno izvoljen g. inž. Ivan Lah. Za podpredsednika sta bila izvoljena dr. M. Horvat in Planinšek, za tajnika L. Matela in P. Lovsetova, blagajnik je L. Poženel, gospodar V. Smerdel. Odbornika sta dr. Fr. Zebot in prof. Potokar. Nadzorni odbor: J. Lekan, Kramberger, I. Sušnik Razsodišče: dr. Kejžar, Fr. Hraštelj in dr. Wankmüller. Tehnični odbor tvorijo: za

Fenomenalen uspeh, kakršnega še dolgo ni imel noben film v Ljubljani! Sjajna čevka burka z izredno zabavno vsebino in odličnimi igralci

Vražji študentje

KINO UNION tel. 22-21 Ob 16., 19. in 21. uri - Po kemediji: »Sola zaklad življenja«

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri sijajna filmska burka polna humorja, muzike in situacijske komike

Ljubimec po naročilu

Hell Finkenzerler, Helt Hans, Theo Uingen Kino Sloga, tel. 27-30

vatne ure; enako so možni tečaji tudi v malih skupinah. Društvo nudi svojim članom tudi bogato knjižnico klasične in sodobne literature, ki posluje vsako sredo in soboto od 17 do 19. Klubova čitalnica, v kateri so na razpolago najrazličnejše revije in časopisi, je odprta dnevno od 17 do 19. Vse informacije daje in prijave sprejema tajnik učnega odeska ob torkih in četrkih od 17 do 19 v društvenih prostorih Tavčarjeva ulica 12. Angleško društvo opozarja vse, ki se zanimajo za angleščino, na izredno priliko, ki jim jo nudi.

1 Opozorjamo vsa društva, ki imajo v programu kakršnekolik prireditve, da ima abiturijenski tečaj svojo akademijo dne 2. marca t. l. in jih prosimo, da po možnosti ne prirejajo svojih prireditev istočasno.

1 Za mestne reveže je poslala tvrdka Lončar-Raška-Starz, modna manufaktura v Franciški ulici 3, 2 kosa flanelne za perilo; Tekstilna ind. družba »Intex« v Kranju je pa darovala 19 kosov blaga; g. Alojzij Pauschin, trgovec v Wolfovi ulici št. 6, je daroval za etaro cukrarno 500 din, g. dr. Frido Pogacnik, sekretar jugoslovskega poslanstva v Berlinu, je pa poslal 200 dinarjev; ga. Ana in g. Ivo Sunara e Cankarjevega nabrežja 5 sta darovala 100 din v spomin pok. g. Franciške Ivančič; ga. prof. Vida Horvat e Sv. Jakoba trga 7 je v spomin svojega blagopokojnega očeta Ivana Horvata darovala 100 din, mestno cvetja na krsto g. Julija Lončarja so pa za mestne reveže darovali: tvrdka Salamun e Lampz v Franciški ulici 4 250 din, g. Leopold Pavlič z Aleksandrove ceste 4 200 din, g. Bogomir Motoh, trgovec na Krekovem trgu 11, pa 100 din, a mestna vrtnarija je v znamenju teh odkupnin od razkošja na grobovih položila na krsto g. Ivana Horvata in g. Julija Lončarja preproste vence. Mestno poglavarstvo izreka dobrotnikom najtoplejšo zahvalo v imenu podpiranih.

m Tihotapca sta napadla. Med Limbušem in Pekrami je po cesti korajžno stopal tihotapec Alojzij Gobec iz Kostrivnice pri Smarju z obilnim tihotapskim plenom. Nenadoma pa sta ga kar na cesti napadla dva moška, delavca Ivan Obrežnik in Albert Jarc. Zahtevala sta od Gobca, da jima izroči del tihotapskega blaga, ki so ga tvorili vzgialniki in saharin. Gobec pa je namesto, da bi jima dal kaj od svojega blaga, potegnil nož in začel z njim udarjati okoli sebe. Pri miru pa seveda nista bila tudi oba napadala. Uspeh borbe je bil ta, da sta bila Gobec in Obrežnik močno z nožem zdelana, da sta se oba morala zateči v bolnišnico po pomoč. Smejal se je tretji, orožnik, ki je tihotapsko blago, 15 kg saharina in 200 vzgialnikov zaplenil.

m Zrtve belega športa. Zadnja nedelja je bila s svojim vremenom kakor nalašč za smučarje in sankarce. Teh je kar mrgolelo ne samo po Pohorju, ampak tudi po mariborskih okoliških gričih. Zimski šport pa je zahteval tudi nekaj žrtev. Tako so v bolnišnico pripeljali 15 letnega viničarjevega sina Jožeta Kokota, 11 letnega posestniškega sina Dušana Brezovnika, 26 letnega pehotnega podporočnika Rudolfa Petrovarja, služkinjo Marijo Kolarčičev in Stanka Kolarčiča, ki so si pri smučanju ali sankanju ponesrečili.

m Ker je s tovornim avtom zapeljal v vlak se moral pred mariborskim sodiščem zagovarjati šofer Janko Mendek iz Sp. Hajdine. Dne 4. sept. je hotel na železniškem prevozu v Pušehin prehiteti prihajajoči vlak. Bil je malo prepočasen in je zato prišlo do trčenja med avtom in vlakom. Avto se je popolnoma razbil, njemu in dveh drugim delavcem, ki sta bila na avtomobilu, pa se k sreči ni nič zgodilo. Zaradi nepredvidne vožnje je bil obsojen na 2 meseca strogega zapora, pogojno na tri leta.

m Tatovi v gledališču. Tehnični uradnik Alfred Wute je prijavil policiji, da mu je nekdo med predstavo v gledališču odnesel plašč in rokavice, kar je bil shranil pred vhomom na galerijo. Nepridiprav je tudi vratarju Jakobu Gabrovcu odnesel športno kavo, ki jo je shranil na istem mestu kakor Wute svojo kavo. Dober nasvet: obleko shranite v garderobi.

Gledališče

Torek, 23. januarja. Zaprt. (Generalka.)
Sreda, 24. januarja ob 20: »Othello«. Premiera. Red C.
Četrtek, 25. januarja ob 20: »Zaroka na Jadrinu«. Red A.

Celjske novice

e Prosvetni večer priredi drevi ob 8 v vrtne salonu hotela »Evropa« Katol. prosv. društvo z zanimivim predavanjem o narodnem zdravju in zdravju družin. Predaval bo ravnatelj Higienškega zavoda g. dr. Pirz iz Ljubljane. Iskreno vabljeni!

e II. farni sestanek priredi v sredo FO v Gaberjih ob 7 zvečer v prostorih Salezijanskega doma. Na sporedu važno predavanje o alkoholizmu.

e Ugovor proti obratunu celjske mestne občine ravnatelja Celjske posojilnice g. Kralja, posestnika vile na Bregu, je mestni svet zaradi izčrpane utemeljitve finančnega referenta v celoti zavrgel, ker je o vseh točkah ugovora sklepal mestni svet na svojih plenarnih sejah.

e Slinavka se je spet pojavila na Ostrožnem pri Celju, zaradi česar so do nadaljnega uklenjeni vsi živinski in kramarski sejmi v Celju.

e Za revizorje mestne blagajne so bili poleg dosedanjih na novo izvoljeni še gg. Jagodič Josip, Lečnik Anton in Smigove Viktor.

e Zmaga celjskih šahistov v Zagrebu. V dvorani »Matica hrvatskih obrtnikov« se je odigral v nedeljo šahovski dvoboj med celjskimi šahisti in Zagrebčani. Prav za prav je bila to medmestna tekma. Preteklo leto (11. junija) so namreč Zagrebčani izgubili igro v Celju. Rezultati so naslednji (prvi Celjani drugi Zagrebčani): Cijan Sl.: Ivan Ostović ½:½, inž. Sajovic Srečko: Rušević Ivo ½:½, Diehl Vladko: Josip Ostrek ½:½, Grašer Josip: Duž Josip ½:½, mag. Hočvar Mirko: Drago Trinks 1:0, Josip Schneider: Josip Husnjak ½:½, Mirko Fajz: Ivan Stiboeher 1:0, dr. Josip Cerin: Drago Oreški 0:1. Prve deske so se po štirinajste dele ocenile na željo Zagrebčanov na remis (½) tudi pri dobljenih pozicijah, tako da je končni izid 4½:3½ za Celje. Zagrebčani so pokazali izredno rutino in žilavost ter mnogo posebnosti v igri. Prvo srečanje v Celju je izpadlo za Celje 6½:½.

e Računski zaključek mestne občine, njenih podjetij in skladov izkazuje 19.490,807 din dohodkov in 18.678.963 din izdatkov. Te številke so točne in pomoto popravljamo.

e Protidraginjsko zborovanje poštinih uradnikov v Celju je bilo v nedeljo ob 4 popoldne v godbeni dvorani poštnega poslojaja. Razpravljali so o težkem gnotnem položaju, v katerem se nahajajo državni, posebno poštni uradniki, in o različnih draginji, ki ni v skladu z njihovimi prejemki. Ministru za pit, g. dr. Torbarju, so poslali resolucijo, v kateri prosijo za takojšnjo ureditev zboljšana razmer, predvsem pa prosijo za trinajesto plačo in za avtomatsko zvišanje plač. Prav tako protidraginjsko zborovanje so imeli v Celju v poslojpu davčne uprave davčni uradniki iz Celja.

e Važen sestanek za obrtnike. Slovensko obrtno društvo v Celju priredi v petek, 26. jan. ob pol 8 zvečer v hotelu »Beli volk« obrtniški sestanek z važnim predavanjem o novih obrtniških in davčnih predstvih.

e Društvo »Rejec malih živali« je imelo v nedeljo svoje letno zborovanje v okoliski šoli v Celju. Udeležili se ga je tudi delegat Osrednjega društva g. Cerne iz Ljubljane. Poročilo o delovanju društva je podal predsednik g. prof. Mirko Bitenc. Društvo je v preteklem letu priredilo v okviru celjske razstave razstavo malih živali, ki je imelo moralen uspeh. Društvo šteje 39 članov in vabi k sodelovanju tudi druge. Vsak član dobi brezplačno žival — kunca ali koko, društvu pa vrno mladica. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik prof. g. Mirko Bitenc, podpredsednik tesarski mojster g. Aljančič, tajnik in blagajnik poslanca po se vodi tudi v bodoče g. Gorjup, žandarmerijski narednik v pokoju.

Izvrstno pečenko bo dal tale merjasec, ki so ga vojaki ustrelili na nemško-francoski fronti, ko je priplaval čez Ren.

KULTURNI OBZORNİK

Izredne knjige Mohorjeve družbe

Poleg rednih knjig, ki jih je letos izdala Mohorjeva družba, je istočasno izšlo tudi pet izrednih knjig, ki jih člani lahko dobe za doplačilo. To so: *Smeru: Krašenje cerkva, Hugo Turk: O zdravju in boleznih domačih živali, Bordeaux - Anžij: Strah pred življenjem, Lisbeth Burger: Štrideset let babica ter Ruske pravljice.*

Knjiga o rojstvih in zakonih.

1. Najzanimivejša med temi knjigami je gotovo *Burgerjeva: Štrideset let babica*, ki jo je v lep in jedrnat slovenski poslovenil *Jože Lovce*. Na 307 straneh so opisana doživljanja stare sedemdesetletne babice v nekem nemškem tovarniškem trgu, ki jih je doživela v svoji štridesetletni praksi kot občinska babica nekako v zadnjem desetletju prejšnjega stoletja, v predvojnem času in v zadnjih desetletjih po svetovni vojni. Toda to niso suboparne beležke, to je knjiga človeških usod, pogled v najbistvenejše in najintimnejše družinsko življenje vse občine. Babica ne vidi zakona samo v njegovem zunanjem videzu, tistem, ki je za javnost, temveč v njenem najbolj skrivnem in zato najbolj resničnem jedru. Priča je srečam in nesrečam družine, kamor razen duhovnika, nobenemu drugemu stanu ni dan tako odkritosrčen pogled. Ta babica Liza je resnična občinska matic, ki se je vsa posvetila samo novim rojstvom ter je zato sama žrtvovala zakonsko srečo in svoje materinstvo, da je lahko mati vsem, ki jo v najtežjih urah tako potrebujejo. Njena naloga je naravnost svečeniška, apostolska ter opravila delo, ki ga je drugemu težko. Lisbeth Burger nas v tej svoji »povesti ali boljše leposlovnem dnevniku v okviru predvojnega, vojnega in povojnega časa ter mimgrede s pogledom na socialno ureditev babilštva kot stanu, vodi od družine do družine ter nam kaže njihovo najintimnejše doživljanje zakona, njihov spolni odnos med zakoncem, ki ima posledice tudi v vsem medsebojnem življenju. Nad petdeset usod je našlo svojo dramatično in napeto podobo v tem dnevniku, ki nam stoji sedaj kot ogledalo, v svarilo ali v zgled, kako naj mi usmerjamo svoje zakonsko življenje, če hočemo sami življenjsko srečo in srečo svojih otrok. Tu srečujemo junaške žene, ki pojmujejo svojo zakonsko dolžnost resnično v pravem smislu svetega materinstva ter se žrtvujejo vse za družino, za moža kakor otroke, tudi če trpi njihovo življenje in terja od njih življenje kot sveto žrtev. Vidimo pa tudi v globino družin, ki jih razjedajo greh, pijanstvo, prešuštvo, surovost do zakonskega druga, ki je le prečesto izraz gnusa in predzakonskega izživljanja, ki jemlje ženi krono in jo ponižuje v obeh lastnega zapeljivca. Nebesa in pekeli zakonec nam je odkrila ta pisateljica, načine najrazličnejših padcev in dvigov, očičen in odpuščenj, slepot in spregledov, kesanj in zahval. Pa tudi celo vrsto vzgojnih problemov, spolnega vzgajanja otrok, zlasti pa obnašanja deklet v času pred poroko. Pa tudi posledice malomarnih in nepremišljenih zakonskih zvez, ki se potem maščujejo na otrokih. Knjiga kaže tudi zločine, ki se dogajajo pri rojstvih otrok: še veliko več pa pri nerojstvih, pri odstranjevanju ploda, ki redno prinaša za kazensko in težko vest. V vsej knjigi se vidi, koliko more storiti v občini prava babica, če ima za zavodnika krščanskega zdravnika in duhovnika. Vsa knjiga je apoteoza krščanskim družinam. Žrtvovanju mater in možem, ki vedo spoštovati žrtev žen in znajo varovati čistost zakonskega življenja. Kakor so zgodbe pisane nazorno in v veliko oblikovalno močjo, so mednje organsko vpletene tudi globoke sentence o poboljšanju zakona ter potrebah prenovitve, besede ogorčenja proti novodobnim šegam v stoletju, ki noče otroka, tako da ima človek vtis, da sta tu sodelovala babica in duhovnik, telesi in duhovni pomagač družinskemu življenju. Po Axel Munthejevi knjigi »San Michele« se nisem bral tako zanimive knjige v istem slogu, ki ni ne povest ne avtobiografija, temveč leposlovnost prikazovanje življenja, ki se kaže na eni strani kot zgled in na drugi kot svarilo. Knjigo pa, ki je slavospev krščanskemu družinskemu življenju in pravilno usmerjenemu razmerju med zakoncem, toplo priporočamo vsem zakoncem in vsem, ki se na zakonski stan pripravljajo, kajti v lepši obliki in s čistejšo mislijo ne bodo dobili nikjer prikazano bolj vzgojno in nazorno posledice različnih zakonov, kakor v tem dnevniku babice, ki je štrideset let gledala rast družin od blizu in ob njih zorela v življenjsko modrost. In te je ta knjiga polna.

Knjiga o junaški materi in bojazljivem dekletu.

2. *Henry Bordeaux: Strah pred življenjem* — je druga knjiga med izrednimi, ki pa je čisto leposlovnega značaja. Bordeauxa Slovenci že precej poznamo, več njegovih povesti je izhajalo v raznih podlistkih že v »Slovenec« ali pa v Mohorjevi knjižnici, kajti kot izrazito katoliški francoski pisatelj, ki je član tudi Akademije nesmrtnih, zasluži pri nas vso popularnost. Povest Strah pred življenjem je poslovenil prof. Anton Anžij in nam kaže dve ženski postavi kot nasprotje: mogočno, kleno in monumentalno postavto stare gospe-vdove Guibertove, ki se ne boji življenja ter prenaša njega udarce in močno, nezlomljivo in vsa v osebnih žrtvah, na drugi strani pa mladostno gospodično Alice Dulaurensovo, ki nima moči, da bi šla za svojim klicem, se postavila na lastne noge ter imela toliko sile, da tudi nekaj žrtvuje svojemu drugu. V dvodelnem romanu se kaže zgodba teh dveh ljudi. Najprej, kako se vrne sin gospe Guibertove Marcel slavno iz afriških bojev in se zaljubi v gospodično Dulaurensovo, katero tudi zasnuje, pa je odklonjen po želji njenih roditeljev, dočim ona, Alice, nima take odločnosti, da bi se odrekla bivanju doma pri starših in mu sledila v tujino. Zavrgla je srečo iz strahu pred življenjem, kar ji je pokvarilo življenje. Marcel je padel v junaškem boju z mislijo na svojo nevesto, ki se je pozneje poročila po želji staršev, nesrečno »vedela, in do smrti hodila k Marcelovi materi po življenjsko moč ob misli na pokojnega Marcela. V drugem delu pa se pokaže poleg Niobine bolečine stare Guibertove matere tudi usoda njene zadnjega otroka, Pavline, ki tudi dobi moža, bratovega tovariša, in gre srečna od matere. Ta ostane sama v življenju na stara leta, ko se je vsa dala otrokom, ki na različnih koncih sveta žive svoje lastno življenje. Nima strahu pred življenjem, ker ga ni pojmovala kot osebno uživanje, temveč kot žrtvovanje. Njen lik pa je povzdignjen v monumentalni simbol vseh trdnih, močnih žena in mater, ki imajo svojo čudovito nenavadno moč samo iz vere in samožrtvovanja. Če je Bordeaux v začetku začel roman pripovedovati nekako zadržano in nezanimivo, je v drugem delu dosegel veliko moč in postavil z gospe Guibertovo postavto,

ki človeku zlepa ne bo ušla iz spomina. Obenem pa je ta roman dokaz, kako se dajo pisati tudi izrazito katoliški romani.

Knjiga ruskih pravljic.

3. *Ruske pravljice*. Iz znanih največjih zbornikov ruskih pravljic kakor jih je izdal Afanasjev, ruski Grimm, ali Dalj ter iz šolskih knjig, je po zamisli ruskega emigranta Sergeja Nikolajeviča Kuna ter s svojimi, ruskega duha dihaajočimi ilustracijami Rusa emigranta, pravnikarja ljubljanske univerze Konstantina P. Gr. Barskega, priredil po svojih sibirskih potopisih znani *Jakov Grčar* precejšno zbirko teh pravljic, biserov ruskega narodnega blaga, in jo podal slovenskim bralcem v tej knjigi, ki vsebuje 214 strani ali 89 pravljic. Sicer imamo Slovenci že nekaj teh Afanasjevih ruskih pravljic v prevodih tako Cvetka Golarja, predvsem pa Orožna, toda tu so drugače izbrane. Po Grimovih Pravljicah, ki jih je izdala Jugoslovanska knjigarna, imamo sedaj tudi lepo zbirko podobnega ruskega blaga, ki spada med klasično pravljico snov. Toda kakšna je razlika med Grimovo pravljico ali med rusko pravljico? Čeprav je snov morda ista ali motiv podoben, kajti te snovi so last vseh narodov in časov, je vendarle barva in duh vse drugačen. Najbolj se to vidi na pravljici Zlata ribica (na str. 102), ki je iz Grimma in ni ruska snov, kakor so ugotovili sedaj najnovejši sovjetski literarni zgodovinarji, kajti v Afanasjev zbornik je prišla iz Puškina. Ta pa jo je zavedno prevzel iz Grimma in ji dal pristno rusko obliko. Na podlagi variante tega zbornika pa je v zadnjih letih veljala v vseh šolah za najbolj tipično rusko narodno pravljico. In vsemu temu je vzrok ruska duša in rusko okolje. In tako okolje izdihava vse te čudovite ruske pripovedne umetnine o carjevičih Ivanih in čarodejih, o spreminjanjih, borbah, iskanjih in tekmovalnih, o labodih in peklenščkih, o hudobnih mačehah in dobrih pastorkah, govorečih drevesih in živalih, o volkovih in lisicah, medvedih in psih, gavranih in žabah, ki so čarodeji in carične itd. Vse pravljice so odsvit starodavnih ruskih časov, katerih glavni pravljilni junak je carjevič Ivan, ki se kaže vedno v novih podobah. Svojevstvena pisana domišljija, vsa v srebrnih gradovih in carskih palačah ali preprosti muškovski pameti se izživljajoča, ima svojstven ruski čar, ki človeku nudi največji estetski užitek, tako da te pravljice nikakor niso samo za otroke, temveč prav tako namenjene tudi za odraslega. Poleg tega pa imajo vse te pravljice tudi globoko moralno jedro, kjer zmaga pravica nad krivico, preprostost nad oholostjo, sveta primitivnost nad nadutostjo, ... vse s pomočjo čarodejnih sil, ki jih je ta svet poln, tako poln in živopisen, iznajdljiv in pesniških spreminjanjih, da je vse ena velika pesem najčudovitejših personifikacij ter zato zakladnica največjih pesniških lepot. Tu diha zopet ruski duh, pravi duh narodnega blaga — in samo veseli moramo biti prevajalcu kakor tudi založnici, da sta nam odprli pogled v ta klasični svet ruske nepokvarjene narave in široke pesniške duše.

Knjiga o krašenju cerkva.

4. *Jože Smeru: Krašenje cerkva* je knjiga, ki ima velik, lep namen: vzbuditi po naših farah skupno župnijsko zavest, da mora vsak župljan in vsaka hiša skrbeti tudi za okras domače farne cerkve ter tekmovali v skrbi za lepoto hiše božje. Kakor se sedaj v farah uvaja skupno ljudsko petje, kakor se poživlja farna igra in zavest farne skupnosti sploh, tako naj se sedaj še *načrtno* organizira farna briga za krasitev cerkva, ki naj zlasti v času zime poskrbi za svežo cvetlično okrasitev bivališča božjega. Kakor ima župnik skrbeti za duhovno lepoto hiše božje, tako naj cerkvenik tehnično prevzame to skrb nase in naj pridobi vse hiše za to, da bodo gojile po kakšnem cvetličju, kjer bo potem lahko dobival v vsakem času okras za cerkev. In temu namenu — tej organizirani skrbi za lepoto hiše božje — je namenjena ta knjižnica, ki govori o cerkvenih načelih, po katerih naj se cerkve in oltarji krase, o načinu krasitve, o posodah za šopke, o načinu, kako ohraniti cvetje v vazah sveže itd., o splošnem cvetličnem krašenju v cerkvi in zunaj cerkve. Dalje o krašenju po cerkvenih dobah, po cerkvenem letu od adventa preko božiča in velike noči in majnika do Vseh svetnikov itd. To poglavje je osrednje poglavje ter daje praktične pobude za razne cerkvene prireditve in dostojno ter primerno okrasitev pri njih. Za konec pa je dodano poglavje o snavenju hiše božje zunaj cerkve, v cerkvi ter o pranju cerkvene perila. Iz vsega tega vidimo, da je ta knjižnica predvsem praktični priročnik za naše cerkvenike ter vse, ki imajo na skrbi lepoto božjega svetišča.

Knjiga za naše živinorejce.

5. *Hugo Turk: O zdravju in boleznih domačih živali*. Z geslom, ki je laže zdravje hraniti kakor pa bolezen zdraviti, je državni veterinarski inšpektor v pokojju *Hugon Turk* napisal to potrebno in važno knjigo za našega kmetovalca in živinorejca. Knjiga govori o živinozdravniki higieni ali zdravstvu na splošno, o vzrokih bolezni ter o živinozdravniku, ki predvsem skuša ohraniti živino zdrave. Drugo poglavje govori o naravnih znakih zdravega živalskega telesa, kakor so kažejo v utripanju žile, dihanja toplote, pojanjih, gonbah itd. Nadalje govori o zajedavcih kot povzročiteljih živalskih bolezni (bakterijah in okuženih ter o bojih zoper te kužne bolezni (cepiljenj itd.). Posebna pozornost je posvečena zakonskim naredbam o kužnih boleznih ter posameznim znakom teh bolezni (17 bolezni od slinavke do kužnih bolezni ter čebelah itd.). Tem je dodan pregled še raznih drugih živalskih kužnih bolezni, ki pa ne spadajo pod zakon (15 bolezni). Predzadnje poglavje govori o vitaminih in boleznih, ki jih povzroča pomanjkanje vitaminov, zadnje pa o nerodovitnosti in jalovosti goveje živine. Iz te vsebine se vidi, da je knjiga izredno zanimiva in koristna za našega živinorejca in kmeta ter bo rad segel po njej, zlasti še, ker je pisana pregledno ter kolikor mogoče poljudno. Zato so znanstveni termini tudi poljudno razloženi, kolikor se slovenski sploh da. O knjigi je prav zaradi splošne potrebe največ Mohorjevih naročnikov-kmetovalcev škoda, da ni izšla med rednimi knjigami. Tako pa si jo morajo kmetje šele posebej nabaviti, na kar jih zdaj opozarjamo.

Poleg teh knjig je izšla v *Zbranih spisih dr. Fr. Detele* tudi povest *Trojka*, o kateri pa pozneje.

Prispevajte za osrednji prasetni »Slovenski dom« v Ljubljani!

Darila za španske otroke. V hiši »španske zimske pomoči« je soproga nemškega poslanika v Madridu na praznik sv. Treh kraljev obdarovala španske sirote. Na sliki je poslanikova gospa Stohrer (na levi) in člani poslaništva.

ŠPORT

Šport zadnje nedelje

Zadnja nedelja je bila izredno bogata na športnih prireditvah. Imeli smo dve državni prvenstvi, in sicer v umetnem drsanju ter v klasični kombinaciji, pa tudi nekaj drugega zimskega športa je bilo na programu. Oglejmo si na kratko vse te prireditve.

Prvaki v umetnem drsanju za leto 1940

V soboto in nedeljo so tekmovali naši drsalci in drsalke za naslov državnega prvaka v umetnem drsanju za leto 1940. Z letošnjim državnim prvenstvom moremo biti v vsakem pogledu zadovoljni, kajti udeležba je bila rekordna, poleg tega pa so bili doseženi tako lepi uspehi, kakor še pri nobeni taki prireditvi doslej.

Tekmovalci in tekmovalke so se nam predstavili tudi v večerni produkciji, katero si je ogledal tudi pokrovitelj g. ban dr. Natlačen z gospo soprogo, in ki je v vsakem pogledu dosegla svoj namen.

Pri tekmah so bili doseženi tile rezultati:

Juniorji:

1. Presinger (SK Celje) 55.8 točk, mestna št. 6.
2. Skrtič Ante (Hašk) 54.5 točk, mestna št. 6.
3. Rozman Mirko (Ilirija) 51.3 točk, mestna št. 11.

Seniorji:

1. Thuma Emanuel (Ilir.) 221.9 točk, mestna št. 3.
2. Betetto Milan (Ilirija) 203.5 točk, mestna št. 7.
3. Biber Joško (Ilirija) 202.8 točk, mestna št. 8.

Juniorke:

1. Serneč Vlasta (Celje) 57.7 točk, mestna št. 6.
2. Bogataj Marica (Ilirija) 54.1 točke, mestna št. 9.
3. Gomboš Klara (Zašk) 55.8 točk, mestna št. 8.

Seniorke:

1. Palme Silva (Ilirija) 159.2 točk, mestna št. 3.
2. Schell Dorica (Ilirija) 146.9 točk, mestna št. 6.

Državno prvenstvo v klasični kombinaciji

V Bohinju so bile tekme v klasični kombinaciji za državno prvenstvo. Tekmovalo se je v teku na 18 km ter v skokih za kombinacijo. Tudi pri tem tekmovalcu moremo samo dobre strani omeniti, kajti udeležba je bila zelo lepa, uspehi pa prav zadovoljivi. Poglejmo si še posamezne rezultate:

Tek na 18 km:

1. Smolej Franc (Bratstvo) 1:34.41;
2. Knific Jože (Bratstvo) 1:37.19;
3. Starman Lado (Ljubljana) 1:38.21;

Rezultati državnega prvenstva v klasični kombinaciji:

I. razred:

1. Knific Jože (Bratstvo) 270.9 točk.
2. Razinger Tone (Bratstvo) 269.2 točk.
3. Zemva Lovro (Bratstvo) 258.5 točk.

II. razred:

1. Petrič Janko (Ljubljana) 231.1 točke.

III. razred:

1. Rus Janko (Ljubljana) 231.1 točke.
2. Faneli Karel (Maribor) 223.1 točke.
3. Vidic Andrej (Ljubljana) 209.2 točke.

Mednarodna konkurenca:

1. Knific Jože (Bratstvo) 270.9 točk.
2. Maier Gustl (Nemčija) 270.2 točk.
3. Razinger Tone (Bratstvo) 269.2 točk.
4. Höll Gregor (Nemčija) 263.1 točke.
5. Zemva Lovro (Bratstvo) 258.5 točk.

Medklubske smučarske tekme Maratona (Maribor)

Mariborski Maraton je priredil v mariborski okolici tekme v teku, pri katerih so bili doseženi naslednji rezultati:

Seniorji: proga 10 km, na štartu 17, eden odstopil radi pokvarjenih smuč:

1. Šubič Janko, SK Maribor, 40 minut 34 sek.
2. Grmovšek Stefan, Maraton, 40.44.
3. Stante Joža, Maribor, 40.51.
4. Kuhar, Zelezničar, 42.38.

Juniorji: 5 km; startalo jih je 21, na cilj prispeli vsi. Ker drugi klubi niso prijaviли tekmovalcev, so startali samo člani SSK Maratona.

1. Muhčič Edo, Maraton, v času 22 min. 20 sek.
2. Gril Silvester, 22.30.
3. Plevnik Milan, 23.24.
4. Sadek Emil, 23.32.

Italijansko nogometno prvenstvo

Nedeljske nogometne tekme v italijanskem nogometnem prvenstvu so takole izpadle:

- Genova : Fiorentina 3 : 0
Torino : Milano 3 : 1
Lazio : Modena 1 : 1
Novarra : Triestina 2 : 1
Bologna : Roma 1 : 0
Juventus : Ambrosiana 1 : 0

Venezia : Liguria 2 : 1
Napoli : Bari 1 : 1

Stanje na prvenstveni tabeli klubov v prvi diviziji je sledeče: 1. Bologna 22 točk, 2. Genova 21 točk, Lazio, Ambrosiana, Juventus, vsi po 19 točk, Milano 18 itd. Triestina je precej zadaj, čeprav si je do sedaj nabrala 15 točk.

Zmaga italijanskih smučarjev

Torin, 22. januarja. AA. Stefani: Na smučarskih tekmah, ki so se jih udeležili najboljši italijanski in švicarski smučarji, je zmagoval italijansko moštvo ki je v celotnem izidu zavzelo prvo in drugo mesto. Ti dve mesti sta si osvojila Marcel in Chieron. Tretje mesto je zavzelo švicarsko moštvo.

Nemško prvenstvo v hitrostnem drsanju

Dunaj, 22. januarja. AA. DNF: Pri tekmovalstvu za nemško prvenstvo v hitrem drsanju po ledu je zmagal Dunajčan Karl Wazulek.

Zmaga Norvežana Matisena

Oslo, 22. januarja. AA. DNB: Mednarodna tekma v teku po ledu med Norveško in tujimi zastopniki, se je končala z nepričakovano in prepričevalno zmago Norvežanov z 274 proti 177 točkami. Najboljši tekač je bil Norvežan Charles Matisen, ki je v zadnjih tekmah dosegel najboljši čas. Na progi 1500 m je Matisen dosegel zelo dober čas 2:20:7, drugi je bil Letonec Berzins 20:20:8, tretji pa Amerikanec Walas s časom 2:21:5. Na progi nad 10.000 m je Matisen dosegel čas 17:57:5.

Nov svetovni rekord v plavanju

je postavila Nizozemka Alice Style v prsnem plavanju na 100 jardov, katero progo je preplavala v času 1:13. S tem rezultatom je zboljšala prejšnji svetovni rekord, ki ga je branila njena rojakinja Dorothee Heeselaars, kar za 2.6 sekund.

ZFO

Smučarske tekme FO Tržič

Agilni FO Tržič je priredil preteklo nedeljo smučarske in sankarske tekme za člane, naraščaj in mladce, pri katerih so bili doseženi naslednji rezultati:

Tekme v smuku za člane: Proga je bila dolga približno 3500 m. 1. Slatnar Jože 9.16, 2. Mežek Mirko 10.20, 3. Stritih Nande 10.38.

Naraščaj, kombinirani smuk in tek: Proga približno 1200 m. 1. Salberger Mirko 3.23, 2. Zaplotnik Anton 3.28, 3. Zalelet Anton 3.33.

Sankarske tekme, mladci: 1. Cankar Jelko 1.58, 2. Valjavec Edi 1.28, 3. Urbančič Vinko 1.32.

Sankanje, naraščaj: 1. Mokorel Jože 1.45, 2. Meglič Viktor 1.46, 3. Dobrin Jaka 1.48.

Tekme v skokih za člane: 1. Ježek Mirko 85.4 točk. Najdaljši skok 21 m; 2. Slatnar Jože 83.7 točk. Najdaljši skok 19.50 m; 3. Koprivnik Jože 71.8 točk. Najdaljši skok 17 m.

Skoki mladcev: 1. Novak Emil 98 točk. Najdaljši skok 21.5 m; 2. Karmel Jože 94 točk. Najdaljši skok 20.50 m; 3. Zalelet Anton 89 točk. Najdaljši skok 17.5 m.

Propagandni skoki: 1. Finžgar Rudi (Kropa) 108.6 točk. Najdaljši skok 26 m; 2. Praček Cyril (Jesenice) 103.9 točk. Najdaljši skok 25 m; 3. Jeglič (Podbrezje) 98 točk. Najdaljši skok 24 m. Najdaljši skok dneva: Finžgar Rudi iz Kroepe 27 m.

Vsi skoki so bili izvedeni s tricetrinjskim zaletom.

Smučarske tekme zagorskega okrožja ZFO

V nedeljo je Zagorsko okrožje ZFO izvedlo smučske tekme pri katerih so se povzpeli na prva mesta sledeči:

Člani v teku na 8 km:

1. Robavs Janko s časom 31.19,
2. Kurent Karol s časom 37.19;
3. Bren Franc s časom 38.15.

Mladci v teku na 4 km:

1. Grčar Mirko s časom 19.15,
2. Skrabanec Jože s časom 19.52;
3. Bren Rado s časom 19.53.

Člani v smuku na 2 km:

1. Kurent Karol s časom 2.22
2. Robavs Janko s časom 2.23;
3. Drnovšek Oto s časom 2.24.

Najboljši čas dneva je postavil izven konkurenca brat Sore Polde s časom 2.11.

Mladci v smuku na 2 km:

1. Skrabanca Jože s časom 2.20;
2. Dolinar Milan s časom 2.21;
3. Forte Ivan s časom 2.46.

Sneže prilike so bile zelo ugodne, tudi organizacija tekem je bila vzorna tako, da je vsa prireditve najlepše uspela. Za konec tekem so člani izvedli tudi nekaj propagandnih skokov pri katerih sta pokazala največ zmognosti brata Drnovšek Oto in Dolinar Milan.

Po vsej Evropi sneg in mraz

Ledolomilci na Danskem

Iz Kopenhagena poročajo 20. januarja: Zmeraj bolj je morje krog Danske zamrzlo, kar onemogoča plovo trgovskih in potniških ladij in je tudi železniški promet v nevarnosti. Dansko železniško ravnateljstvo je sploh ukinito železniško zvezo med Kopenhagenom in podeželjem. Samo tovorni vlaki ostanejo neokrnjeni.

Da bo moglo vsaj po nekaj ladij pluti krog Danske, Norveške in Švedske, so začeli v Velikem Beltu voziti trije ledolomilci med Švedsko in Dansko. Zamrzlo Severno nemško morje ograža tudi ribolov, ki je popolnoma zastal.

35 stopinj mraza v Švici

V petek je bilo v La Brevine v Švici 35 stopinj mraza, kar je najnižja temperatura v Švici. V Curihu so imeli 15, v Baselu 16, v Bernu 19 in v Davosu 23 stopinj pod ničlo.

Huda zima na Holandskem

Huda zima je povzročila na Holandskem številne težkoče v železniškem prometu. Na progi Amsterdam-Utrecht se je pokvarila električna napeljava, tako da večji deli proge niso bili uporabni. Tudi promet z avtobusi je skrčen na polovico. Li-

eti poročajo, da od l. 1891 ni bilo na Holandskem takega hudega mraza.

45 stopinj mraza v Moskvi

Iz Moskve poročajo 18. januarja, da je ondi najhujši mraz, kar ga je sploh kdaj bilo, namreč 45 stopinj pod ničlo. Vse šole so zdaj zaprte. Otrokom je prepovedano bivati zunaj ali iti v kino. Oblasti so se zavzele za preiskrbo prebivalstva z drvmi, premožem in s kruhom.

90 mrtvih od mraza v USA

Nenavadni val mraza, ki se že teden dni širi po Združenih ameriških državah in po Sev. Ameriki, še zmeraj narašča. V mnogih krajih nedostaja premoga, zlasti krog New Yorka. Doselej je v USA 90 ljudi umrlo od mraza.

Sneg - senzacija na Portugalskem

Tudi na Portugalskem imajo nenavadno hudo zimo. V Lizboni je te dni snežilo, kar je bilo za mlado in staro senzacija prve vrste. Le malo starih ljudi je, ki se spominjajo, da je pred kakimi tridesetimi leti snežilo na Portugalskem.

Angleški lord admiralitete, Winston Churchill, je obiskal angleške vojake na francosko-nemškem bojišču.

Zborovanje zdravnikov socialnega zavarovanja v Zagrebu

Zdravniki socialnega zavarovanja iz vse države v Zagrebu dne 21. t. m.

Po izbrnem in natančnem poročilu odbora o delovanju centrale v preteklem letu in po pregledu blagajniških knjig je prejel odbor soglasno razrešeno. Delo odbora zveze zdravnikov socialnega zavarovanja je bilo težko in odgovorno tako na pram članom kakor napram svoji vesti. Iz poročila pa je bilo jasno razvidno, da je odbor v takih razmerah napravil vse, kar je najbolje mogel in znal. Saj je minulo leto prineslo novo kolektivno pogodbo za zdravnike socialnega zavarovanja in po osrednjem uradu podpiralo tudi že pravilnik o preureditvi zdravniške službe v socialnem zavarovanju ter službeni pravilnik za zdravnike-uradnike. Po daljši poučni in parlamentarni debati se je enoglasno sklenilo, da ostane zveza zdravnikov socialnega zavarovanja še v bodoče tu, da se prestopi k eventualni reorganizaciji Zveze šele takrat, ko bi se preuredil osrednji urad za zavarovanje delavcev za vso državo.

Nato so izvolili novi definitivni odbor 17 članov, v katerem imajo erbski zdravniki 7 članov, istotako hrvaški zdravniki, a slovenski zdravniki 3 člane. Ta odbor ima svoj sedež v Zagrebu ter bo zastopal interese vseh članov zdravnikov socialnega zavarovanja pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev ter spremeni ilš 2 in § 36 prajšnjih pravil zveze zdravnikov socialnega zavarovanja v toliko, v kolikor ne odgovarjajo novo ustanovljenim tram zdravniškim organizacijam v okviru socialnega zavarovanja. Predsednik je g. dr. Paudakovič. Dosedaj je Zveza zdravnikov soc. zavarovanja v Zagrebu imelo 9 sekcij. Odkar pa se je preuredila država, pa so se hrvaški zdravniki organizirali v »Hrvaški zvezi zdravnikov soc. zavarovanja« s sedežem v Zagrebu, erbski zdravniki so se združili v »Društvo erbskih zdravnikov soc. zav.«

s sedežem v Belgradu, a slovenski zdravniki so obdržali dosedanje društvo »Zveza blagajniških zdravnikov za Slovenijo« s sedežem v Ljubljani.

Med služajnostmi so se obravnavale vse aktualne stanovske zadeve, kakor tudi vprašanje upravne značaja in zelo zanimiva so bila poročila delegatov o razmerah raznih okrožnih uradov.

Občni zbor je potekel v prijateljsko-bratski slogi!

Proračun okr. cestnega odbora v Kočevju

Uprava cestnega odbora v Kočevju je sestavila proračun za leto 1940-41 na 1.365.000 din izdatkov in prav toliko dohodkov. Pri sestavi je vzela uprava za podlago lanskoletni proračun in je tega povišala z ozirom na povišanje cen mezd in gradbenemu materialu ter z ozirom na gospodarske prilike za 23%. Tako sestavljen proračun je bil predložen 11. januarja t. l. skupščini v odobritev. Skupščina je na načelnikov predlog s posebnim ozirom na odmerjeni prispevek banovine znižala ta proračun na 1.024.514 din. — Ker je bil lanskoletni proračun odobren na 1.107.674 dinarjev, je po tem takem proračun za leto 1940-41 za 83.160 din, t. j. za 7,5% manjši od lanskega. Priprani smo sicer, da bo kr. banska uprava ta proračun, ki je sestavljen strogo po njeni navodilih, v celoti odobrila, toda skrbi nas, kako bo mogoče dobro vzdrževati banovinske ceste, ako bo cena mezd in gradbenemu materialu višja od lanske.

Za kritje izdatkov bo prispevala banovina k celotnemu proračunu 648.000 din + 101.392 din = 749.392 din, železniška uprava 13.900 din, primanjkljaj 257.222 din pa bo kril okrajni cestni odbor z isto doklado, kot je bila lansko leto, t. j. z 19% doklado na neposredne davke, ki znašajo 1.353.801 din.

Naš okraj je po obsegu največji, šteje nad 38 tisoč prebivalcev in je v njem 203.924 km banovinskih in dovoznih cest ter 29.222 km subvencioniranih cest. Vse banovinske in subvencionirane ceste ne zaostajajo po obremenitvi prometa, slabih terenskih razmerah in elementarnih neizgodbah za cestami v drugih okrajih. Da je v okraju revščina, more biti že precej jasno razvidno iz obsega okraja, števila prebivalcev in davčnega predpisa. Zaradi tega prosimo, da se naš cestni odbor pri odmeri prispevka k vzdrževanju banovinskih cest vsaj tako upošteva kot ostali cestni okraji. Mi ne želimo prispevkov, kot so jih vnesli nekateri cestni odbori v svoje preračune, marveč se zadovoljimo s tem, da ne bomo vsaj zapostavljeni.

Ptuj

Pogreb blagopokojne učiteljice gđ. Marije Trstenjakove je bil zelo lep. Spremlilo jo je na njeni zadnji poti mnogo ljudi s šolsko mladino in učitelstvom. Sprevod je vodil minoritski gvardijan g. p. Mirko Godina, ki je imel ob grobu lep govor o naravnost svetem življenju blagopokojne gđ. Trstenjakove. Preblaga pokojnica je bila mladini verna in prava vodnica, v svojem življenju pa prava mučenica in svetnica. — V imenu učiteljskega sveta je poslovlila od rajne ga. Kalofova. Šolska dekleta pa so zapela krasno nagrobnico. — Naj ji sveti večna luč!

Igra »V temotiči, ki bi morala biti v nedeljo, je preložena na nedeljo, 28. t. m. ob 15 v mestnem gledališču.

Požari. Letos so bili v ptujskem okraju že štiri požari, ki so uničili gospodarska poslopja, razno gospodarsko orodje, seno, slamo in slično. Gorelo je po vrsti pri Satler Katarini v Strajni, občina Podlehnik, pri posestnici Čuš Mariji v Sakušaku, občina Sv. Lovrenc v Slov. goricah, pri posestniku Pišku Ivanu z Janskega vrha, občina Ptujška gora, in pri Marinu Petru v Hranjigovcih, občina Sv. Tomaž pri Ormožu. Skupna škoda znaša okoli 50.000 din, skupna zavarovalnina pa samo 21.000 din.

Jesenice

† Jože Volčini. V soboto, 20. januarja zvečer je umrl Jože Volčini, član Fantovskega odseka na Jesenicah. Preveč bi bilo opisovati vse njegove zasluge, ki si jih je tekom 25 letnega dela v katoliških in telovadnih društvi s svojo požrtvovalnostjo in idealizmom pridobil. Pokojni Pepi je bil od svojih otroških let eden najvidnejših športnih pionirjev v gorenjskem kotu. Po svojem delu, ki ga je v svoji zreli in plodonosni organizacijski sposobnosti izrtvoval ne samo vrstam bivšega »Orla« — sedanjega Fantovskega odseka, ampak tudi vsega gorenjskega podeželja, je splošno znan. Zato je njegova smrt velika izguba, in žalost je napolnila srca vseh, ki so kdajkoli potrebovali njegove sposobnosti in nasvetov in ki so pod njegovim strokovno tehničnim vodstvom dosegli lepe uspehe na športnem polju. Bil je eden prvih mentorjev gorenjskih smučarskih in telovadnih prvakov in eden redkih, ki so v panoge telesne kulture zanesli nov in modern sistem. Kot izborni orodni telovadec je zastopal večkrat naše narodne barve v tujini in bil večkrat orodni prvak. Še danes gleda vsa mlajša športna generacija nanj kot na svojega vzornika. V tem svojem delovanju je dobil usodno poškodbo na nogi, ki ga je iztrgala v najlepši starostni dobi iz srede njegovih

številnih prijateljev. Se potem, ko je brez ene noge moral sprejeti nase vso težo tega bremena, ni klonil, ni se mogel odtrgati od dela, po katerem so vpile mlade moči. Toda kljub temu mu ni bilo dano, da bi svoje načrte uresničil. Bolezen se je širila naprej, dokler ga ni položila v posteljo, iz katere ni več vstal. Po hudem trpljenju je v 32. letu previden v Bogu, vdano umrl. Vsa športna mladina bo ohranila draga Jožeta, v globokem in neizbrisnem spominu. Počivaj v Bogu! Njegovim bratom in staršem naše iskreno sožalje. Pogreb draga pokojnika bo v torek ob pol 4 na župno pokopališče.

Kranj

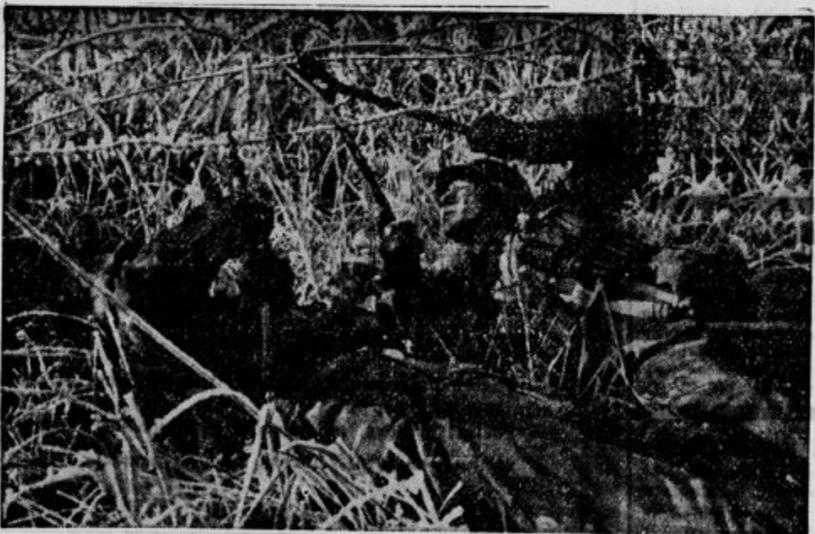
Shod katoliškega delavstva v Kranju. V nedeljo dopoldan je bil shod katoliškega delavstva, organiziranega v ZZZ. Najprej je govoril zastopnik iz centrale g. Krafi in razložil splošni delavski položaj delavstva pri nas in zavrnil različne govore proti ustanovitvi ZZZ. Naslednja govornika sta bila g. dekan Škerbec in senator g. Brodar. Slednji je čestital delavstvu, da se je zbralo v tako častnem številu in s tem pokazalo, da se zaveda, kako je potrebno, da se včasih, kot do danes, strnjeno zbira prav v tej katoliški delavski organizaciji. Poudaril je zlasti stremljenje vlade, da se izboljša delavski položaj ter je končal svoj govor z željo, da je nujno potrebno, da se delavstvo še bolj enotno in močno organizira. Kot zadnji govornik je nastopil kranjski odvetnik g. dr. Anton Megušar. Obrazložil je položaj delavstva v kranjskem okraju in pokazal da bo izboljšanje delavskega položaja pri nas možno v polni meri izvršiti prvič, če bodo zunanje politične razmere mirnejše, drugič, če bo končno urejena naša glavna zahteva po slovenski banovini. Shod je končal poslovodni predsednik z željo, da bi misli govornikov obrodile bogate sadove. Gospoda, kateremu je bila izročena listnica z orožnim listom 15. jan. t. l. v bližini trgovine Savnik v Kranju, prosim, da naslovniku orožnega lista sporoči svoj naslov proti primerni nagradi.

Če ima'o ljudje preveč časa

Neki švedski statistik je izračunal, koliko kaka ženska povprečno prestopi v svojem življenju pred ogledalom. Omenjeni trdi, da je mlado dekle vsak dan po 15 minut pred ogledalom, poročene žene pa večina pol ure na dan. Ko je kaka ženska stara 70 let, tako izvaja dotični, je prestala ali presedela 250 dni ali 6.000 ur pred ogledalom.

Neka italijanska dušeslovka je prosila 500 žensk, naj ji povedo, kako so se seznanile s svojimi sedanjnimi možmi. Izkazalo se je, da se je 14,6% žensk seznanilo s svojim bodočim možem doma pri starših; 13% žensk je spoznalo svojega prihodnjega soproga, ko so opravljale svojo službo. V družbah in na potovanju je bilo sklenjenih 10% začetkov za zakon, medtem, ko se je 8% žensk spoznalo s svojim možem v sanatorijih ali v bolnišnici. V muzejih je 7% žensk spoznalo svojega bodočega moža, na kak izreden način pa 2,5%.

Neki ameriški profesor pa je izračunal, da prehodi gospodinja vsak dan za svoje gospodinjinske opravke povprečno 5 km dolgo pot po svojem stanovanju. Profesor vidi v tem, kako je tehnika napredovala, zakaj, pred desetimi leti je morala gospodinja za svoja gospodinjinska dela v stanovanju prehoditi najmanj po 12 km na dan.

Zima sredi bojišča. Izvidniška četa reže s škarnji bodoče hišne ovire.

Lov z letalom

40

»Najbrže je bilo tako,« pritrudi Tim. »Zbrala sta tolpo klatežev in ga napadla. Sicer je pa tudi letalo tu, in gotovo je, da ga ne bi bilo, če bi ga bil Red mogel uporabljati. Po mojih mislih so Reda zavlekli v Glynt.«

»Kajpada.«

»Ali ne bi šli pogledat, kaj je z njim?« predlaga Randall.

»Saj res, storimo to!« se takoj zavzameta Tim in Jock.

»Jaz pa zopet ne bom zraven!« potoži Finch.

»Nekdo mora itak ostati za varuha pri letalu,« pravi Randall in se oboroži s težkim odvijajem. »Vidva si pa urežita palice! Morda nas ne bodo najprijazneje sprejeli tam doli.«

Jock in Tim si hitro urežeta vsak eno grčavo hrastovo palico, potem pa odidejo vsi trije po hribu dol proti vasi.

Tudi zdaj je bila umazana naselbina videti zapuščena, le nekaj razčepanih otrok se je podilo okoli bajt. Iz neke hiše je stopila ženska in jih sumljivo pogledala, rekla pa ni nič. Randall se ustavi in jo vpraša po bratih Lovellih. Pravcati strah sprejeti ženski suho lice in brž odgovori: »Ničesar ne vem.«

»Gospa, to bo vaše, samo eno stvar nam povejte: kje je naš prijatelj, ki ga iščemo?«

»Ničesar ne povem!« ženska glasno zavpije. Pokaže jim hrbet, obenem pa jim hitro posepeta: »V drugi hiši od spodnjega konca. Denar mi daste, ko se vrnete.«

»Druga hiša od spodnjega konca,« si polglasno ponavlja Jock. »Radoveden sem, je li tam Red ali Marko.«

»Ali pa oba,« reče Tim.

»Ali pa celo vsa tolpa,« se nasmehne Randall. »Naj že bo kakorkoli, biti moramo zelo

oprezn!« Že stoje pred označeno hišo in Randall pritisne na kljuko. V njihovo prisenečenje pa vrata niso bila zaklenjena in tako so stopili na ozek, umazan hodnik, ki so na njegovem koncu stopnice vodile v podstrežje. Randall je razdelil vloge.

»Jock, ti straži pročelje, Tim ozadje. Jaz pogledam, kdo je v hiši.«

Randall potegne iz žepa dve polkroni.

Tim stopi skozi druga vrata v ozadje. Jock se postavi pred pročelje, Randall pa začne odpirati vrata. V sobah ob pročelju ni bilo nikogar, a naenkrat Tim preplašeno kriknje: »Tukaj je Red — menda je mrtev!«

Pritekla sta Jock in Randall. Na zadnji strani hiše je bila nekakšna kuhinja, ozka, tesna luknja in skoraj temna, kajti edino okence je bilo z nesnago tako zapacano, da se tisto malo svetlobe ni moglo skozi. Na tleh je ležal Red, zvezan na rokah in nogah. Usta je imel zamašena z umazanim robcem, preko levega lica pa mu je segala velika rdeča proga. Ni se ganil in oči je imel zaprte.

Jock se za hip niti premakniti ni mogel, tako hudo ga je pretresel ta pogled. Da bi to bil tisti veliki možak, je neoborožen kakor gora stopil celi tolpi nasproti? Nemogoče! Pa Jock že ni več okleval: skočil je naprej, vzel iz žepa nož in Redu prerezal vezi.

»Vode! Prinesi vode!« je viknil Timu.

V kotu je bil vodovod. Jock je zmolič svoj robec in z njim obrisal Redu obraz. Velikan se je zdrzil in odprl oči: »Jock! Ti?« je komaj slišno šepnil. »No, saj sem kar vedel, da prideš.«

Prav tedaj pa se odpro zadnja vrata in v hišo stopita dva moža. Jock se ozre kvišku in takoj spozna, da sta bila prejnjši dan v tolpi, ki je zastedovala njega in Timu.

»Oho, kaj imate pa vi tukaj opraviti?« zavpije eden s surovim glasom.

Jock je bil ponavadi precej trezen in

umerjen, zdaj je pa zdivil. Preden sta se Tim in Randall še mogla zganiti, je planil pokonci in se kakor mlad bik vrgel na prvega možaka. Treščil ga je z glavo nad pasom, da je kar odletel, spotoma zadel v svojega tovariša, ki je stal za njim, in oba sta ritenski sfrčala skozi vrata. Hiša je stala vrh pobočja, zato je zadaj imela stopnice. Vredno je bilo videti, kako sta se možaka prekucnila preko stopnic in se po pobočju strkljala še dalje, dokler se nista ustavila na neki stezi.

Jock se je obrnil k tovarišem, v obraz ves bled.

Randall pa ga je začudeno pogledal: »Veš, Jock, vesel sem, da nisi mene takole prekucnil.«

Tim pa ni rekel ničesar, zares se je bal, kaj bo. Randall stopi k vratom. Možaka sta se že pobrala. Ko sta pa zagledala na vratih zastavnega pilota, stiskajočega v krepki pesti odvijaj, sta se takoj odločila, da pokažeta pete. In sta jih tudi. Randall pa se vrne k Redu, ki se je spet onesvestil in ga prišče.

»Možgane ima pretresene. Nekdo ga je krepko česnil po glavi.«

»Bo — bo moral umreti?« zaskrbi Jocka.

»Če bo imel dobro postrežbo, ne.«

»Tim, spravimo ga k vam na dom!«

»Kako?«

»Z letalom.«

»Ga bomo mogli prnesti do letala?«

»Teško bo šlo,« pomaga Randall, »zato bom pa najel naša dva junaka.«

Randall je stopil ven in res v petih minutah pripeljal oba klateža. Ni važno, kaj jima je bil lepega povedal; glavno je, da sta bila krotka ko zajca in povsem ustrahovana. Snela sta vrata s tečajev, položila nanje Reda in ga nesla navkreben k letalu. Tim se je spotoma zmuznil proč in oddal ženski denar. Vprašal jo je po Lovellih, pa ni hotela govoriti.

Ko so Reda dvignili v letalo, je bil še vedno brez zavesti. Na srečo ga je bilo letalo

tako veliko, da so šli lahko vsi vanj. Odleteli in so čez nekaj minut pristali v Gladyrn, kjer so Reda spravili v posteljo.

»Moral bi poklicati zdravnika,« predlaga Finch.

»Potem bo moral Red v ječo,« resno opomni Jock.

Randall pa pravi: »Šlo bo tudi brez zdravnika. Bom že sam storil vse, kar treba.«

Tedaj pa Red odpre oči in vpraša s slabotnim, hripavim glasom: »Ste Marka prijeli?«

»Ga nismo nikjer srečali. Ali ima or smaragde?« vpraša Jock.

»Da. Štirje so me naenkrat napadli. Bili so v gozdu skriti. Gotovo so z letalom odšli, ali ne?«

»Niso, letalo je še vedno tam.«

Red zastoka: »Joj, kakšna škoda! Marko je pilot!«

Tedaj pokliče telefon in Tim steče iz sobe. Takoj pa se vrne ves razburjen.

»Iz Llanfechana so telefonirali, da je pravkar nad njimi bilo letalo, ki je prav takšno kakor Finchevo.«

47. Od zahoda proti vzhodu.

»Saj sem vam pravil,« zamrmra Red in znova zapre oči.

»O, da smo morali pustiti letalo tam!« si očita Jock.

»Kdo je pa mogel vedeti, da ga bo Marko znal uporabljati!« ga zavrne Tim.

Tedaj se oglasi Finch: »Randall, ali bi nam posodil Monospur?«

Randall pa je okleval: »Ko pa ni moj.«

»Kaj zato? Če bi se mu kaj zgodilo, bo Merepiti plačal. Pustil nam je popolno svobodo.«

»In vi ga tudi voditi ne boste mogli, ker vas boli členek!«

Otroški kotiček

SLON SAMBO

(247) Ves prihodnji dan sta morala prebiti v palači in razveselila sta se večera, ko sta šla v posteljo. Ponoči pa ju je prebudilo pljuskanje, in ko je Filip vstal, da bi videl, kaj to pomeni, je z obema nogama stal v vodi. Stekla sta v sultanovo spalnico, kjer je sultan, drgetajoč od mraza in strahu, čepel na kopici blazin kar sredi vode. Vsa soba je bila preplavljena.

(248) »Pojdita po sluge, ljuba dečka, in recita jim, naj izrjajo vodo!« Po mnogih težkočah sta se prerivala skozi sobe, ki so bile vse pod vodo, in po vodi je plaval pohištvo in posodje. Nista vedela, kaj naj storita.

V naši podružnici na Miklošičevi cesti

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domo-ljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 pop. in od 2 do 6 pop. Telefonska številka 30-30

Konkurz

Komanda vojnega zrakoplovstva sprejme v službo 2 inženirja (1 gradbene in 1 strojne stroke) in 1 arhitekta kot uradniške pripravnik VIII. položajne skupine, tako da bodo po enoletni pripravi postavljeni za inženirske poročnike zrakoplovno tehnične stroke; 3 diplomirane tehnike (1 arhitektonskega in 2 gradbenega odseka) kot uradniške pripravnik IX. položajne skupine, tako da bodo po dveletni pripravi postavljeni za nižje vojne uradnike IV. razreda zrakoplovno tehnične stroke.

Podrobne pogoje objavljenega konkurza lahko dobe zainteresirani brezplačno za osebno porabo, če jih zahtevajo po pošti. Skrajni rok za prijavo je 19. februar 1940.

Pisarna Štaba vojnega zrakoplovstva (generalštabni odsek) Zemun, B. Dž. br. 36594/39, z dne 19. januarja 1940.

Brez posebnega obvestila

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša iskrenoljubljena babica in prababica, gospa

Franciška Fluher roj. Vudler

posestnica

v nedeljo, dne 21. januarja 1940 po daljšem bolehanju in previdena s tolažili sv. vere, v 85. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blagopokojnice bo v sredo, dne 24. januarja ob 10 iz hiše žalosti, Sv. Jakob v Slov. gor. na tamkajšnje pokopališče. Sv. maša zadušnica se bo darovala dne 24. januarja ob 10 v župni cerkvi sv. Jakoba v Slov. goricah.

Sv. Jakob v Slov. goricah, dne 22. januarja 1940.

Zalujoče rodbine: Šnuderl, Fluher in Vudler.

Na oltar materinstva je darovala svoje mlado življenje naša ljubljena

Mara Vadnal

roj. Stojkovič

Pogreb bo v torek, dne 23. januarja 1940 ob 4 popoldne, izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1940.

Dr. Vadnal Alojz, soprog; Vera, hčerka; dr. Gašo in Alba Stojkovič, starši; Rika, sestra in ostalo sorodstvo

Mali oglasi

Službe iščejo

Samostojen vrtnar

21 let star, prost vojaščine, želi službo na boljšem vrtu. Lado Pogorelec, Bezanec, p. Pregrada na Hrvatskem.

K zobozdravniku

(dentistu) za praktikanca želi fant z dovršeno meščansko šolo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 562. (a)

Službo dobe

Šoferja

starejšega, solidnega, za prevoz lesa, sprejemem. — Ponudbe na upravo »Sl.« pod »Trezen« št. 953.

Dimnikarskega pomočnika sprejemem s 1. februarjem v stalno službo. Plača po dogovoru. Lapuh Franc, dimn. mojster, Slov. Kojnce. (b)

Dekle

pridno, zdravo, strogo pošteno, vajeno nekoliko kuhe, lahko pa tudi zač. — Sprejemem takoj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 952.

Prodamo

Jajca, cvetje

dobite pri Baloh, Kolodvorska 18, dvorišče. (1)

Po lopato za sneg

v železnino Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1. (1)

Novo moško obleko

krasno, prodam. Ogled samo od 3—4. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 619.

Perzijsko preprogo

200x140 cm prodaja Abc, Ljubljana, Medvedova 8, poleg kolodvora Šiška.

Brivniški inventar

kompletan za damski in moški salon, moderen, prodaja Abc, Ljubljana, Medvedova cesta 8, poleg kolodvora Šiška.

2951

DRVA
PREMOG
IV. SCHUMI
DOLENJSKA
CCITA

Obrt

Mreže za postelje najceneje pri Andlovicu, Komenskega ulica 34.

Vajenci

17 let star fant

kmečkih staršev, se želi izučiti v trgovini mesa-nega blaga. Jože Golob, Gosa 28, Stahovica.

Kupimo

Vankovrstne

zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Zagarske odpadke

jelove in smrekove, suhe, kupimo v vsaki količini. Pogoj je, da so popolnoma brez lubja. Ponudbe na: Zagrebačka dionička tvornica papira, Zagreb 2. (k)

Denar

Prodamo vlogo

Obrtne banke v Ljubljani. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Din 47.000« št. 659. (d)

Knjižici

Hranilnice kmečkih občin v Ljubljani za 135.000 in 152.000 din prodaja krajevni solski odbor v Javoru pod Ljubljano. Ponudbe odboru ali upravi »Slovenca« pod št. 916.

Hranilne knjižice

3% obveznice

in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD

MARIBOR

Aleksandrova cesta 48

Posvetva

Veliko hišo

dobičkanosno, kupim za gotovino. E. Knez, Piharniška 17, Maribor. (p)

Kupim hišo

dvostanovanjsko, v Ljubljani; plačam v gotovini. Ponudbe na upravo »Sl.« pod »Hiša« št. 945.

Kupim hišo

po možnosti s trgovskim lokalom, tudi vilo v Šiški ali za Bežigradom, na prometnem kraju. Plačam v gotovini, event. prevzajem dolg. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Suburb« št. 756.

Tri stavbne parcele

10 min. od postaje Dev. Mar. v Polju, ugodno prodam. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 623.

Vnajem

ODDAJO:

Lokal

v hiši kavarnе »Evropa« oddamo. Vpraša se pri Gregorc & Co., Ljubljana.

Trgovino z usnjem

in čevljarstvi potrebščinami, v večjem trgu, takoj oddam v najem. — Potreben kapital 20.000 din, ostalo na ugodne mesečne obroke. — Informacije: Ivan Travner, trgovec, Griže.

SOBE

ODDAJO:

Lepo sobo

v sredini mesta oddam soljdnemu gospodu. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 951.

Zivali

Brejo svinjo

ki bo imela čez 4 tedne mladiče, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 954.

Zalostni naznanjamo, da nas je za vedno zapustil naš najboljši oče, ded, brat in tati, gospod

FERDO SAFEC

policijski nadstražnik v pokoju

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, 23. januarja, ob 2 popoldne, iz mrtvaške veže Vidovdanska cesta 9 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1940.

Zalujoči družini Safec in Uhofer.

ZAHVALA. Iskreno se zahvaljujem vsem, ki so mi ob težki izgubi mojega nepozabnega soproga, strica in svaka, gospoda

Pavla Novaka

gostilničarja in posestnika

s tolažilnimi besedami lajšali žalost. Zahvaljujem se vsem, ki so pokojnika spremili na njegovi zadnji poti in mu stali ob strani ob njegovi težki bolezni. Posebno se zahvaljujem g. kaplanu Matkoviču za tolažilne obiske in ostali duhovščini za spremstvo. Dalje pevskega društvu »Krkovo-Trnovc« za ganljive žalostinke, zastopnikom Sokolskega društva Ljubljana VI, Društvu jugoslovanskih obrtnikov in Združenju gostilničarskih obrti v Ljubljani, kakor tudi vsem ostalim, ki so pokojnika spremili na njegovi zadnji poti in darovali cvetje.

Sv. maša zadušnica, se bo darovala v ponedeljek, dne 29. januarja 1940 ob šestih zjutraj v farni cerkvi v Trnovem.

Ljubljana, dne 22. januarja 1940.

Zalujoča soproga in ostalo sorodstvo.

Umrla je naša dobra mama, babica, prababica, teta in tašča, gospa

Ivana Zesser

vdova trgovca

v 92. letu starosti. Pogreb drage pokojnice bo v sredo, dne 24. januarja ob štirih popoldne na farno pokopališče v Krškem.

Krško, Celje, Ljubljana, Graz, dne 22. januarja 1940.

Rodbine:

Zesser, Serjen, Verovšek, Spitzer, Antolič, Koprivnik.

Hranilnica in posojilnica št. Jurij ob juž. žel. naznanja žalostno vest, da je umrl njen dolgoletni član nadzornega odbora, gospod

Jože Koželj

posestnik v Podgradu

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 23. januarja 1940 ob 9 dopoldne.

Počivaj v Bogu, požrtvovalni in neschični sodelavec! št. Jurij ob južni železnici, dne 22. januarja 1940.

Vsem sorodnikom in znancem javljamo žalostno vest, da je v nedeljo, dne 20. januarja ob pol 4 popoldne, po kratki bolezni, previden s tolažili svete vere, v 67. letu starosti, umrl naš ljubljani soprog in stric, gospod

Šimnic Franc

zvaničnik v pok.

Pogreb blagopokojnika bo v torek, 23. januarja 1940 ob 2 popoldne, iz mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v sredo ob 7 zjutraj v cerkvi sv. Družine v Mostah.

V Ljubljani, dne 22. januarja 1940.

Uršula Šimnic, žena. Štefanija Šuklje, nečakinja.